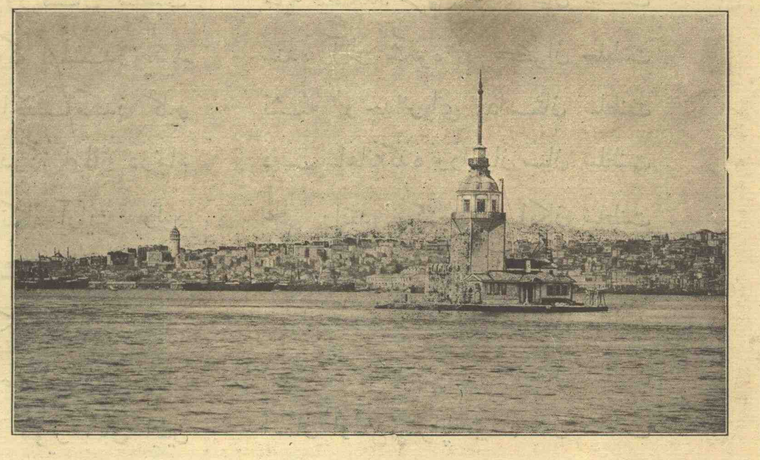

[قیز قله‌سی]
Tour de léandre

یکی موضوعلر بولوب عرض ایتملیدر. ایشته برموٴلفده بوجالشمق غیرتی عین مکافاتدر. کیمه نصیب اولسه سزای غبطه مظهر یاشیاندر. چونکه مساعی پرورانه‌کله محدود دیمك لازم کلن استفاده‌سنه قیاساً خلقك استفاضه‌سی دها مهم مرتبهٔ قیمت وسعادتده‌در. تربیهٔ فکریه همان اوسایه‌ده حصول بولیور. عادتا برمحرر، برمترجم. الفبا تدریسیله اشتغال ایدن معلم کبیدر. استعداد کوزه‌تمه‌جك. تدریساتی برمقیاس داخلنده یوریده‌جك. درسلردن نه‌تأثیر تحصل ایتدیکنی هرکون، هرساعت آکلایه‌جق. یالکز صاغلام بر متاعی توصیده بولنه‌جق. کذا بر قلم صاحبی ایچون بونقطه‌لره رعایت وجیبه‌سی کبی بر درجه دها تقید وظیفه‌سی واردر.

اوت، فکرلردن ازالهٔ نقائص ایتمك اکر فارق نقصان اولنورسه قابلدر. یاخود تنویر اذهانه خادم اولمق، اکر تجلیات عرفانیه‌دن امین قالنیرسه سعی اونی کافلدر. بوقسه اورتده هیاء غیرت ایدنه اجیان بولنسه بیله کولن‌ده بولنور.

شوقاصرانه مطالعاتی قریباً بعض آثار جدیده‌یی نظر انتقاده الهجفز ایچون برمقدمه قبیلندن عرض ایتمش اولیورز.

مقدمه

[مابعد عدد : ٩]

شندی بوصورتله ساحه‌نمای انتشار اولان براثرله آشیده عرض ایده‌جکم طرزده وجوده کان بیننده‌کی فرقی ادراك نصل کوستریرسه انصاف‌ده وظیفهٔ مقایسه‌یی اوقدر اخطار ایدر.

برمحرر، برمؤلف که معیشتنی قلم سایه‌سنده تأمینه مجبوریت کورمشدر. معناً قدرینك مالکنه اواحتمالدن استفاده ایده‌بیلمك اوزره مظهر معاونتی اولور. انك وجوده کتیردیکی هرآثرده صحیفه‌سی هفته‌لرجه دوشونله‌رك یازیلمش براثرك مزیت مخصوصه‌سی بکلنه‌ملیدر.

مهردلی یازدیغم زمان تسوید اولنان کاغدلرك تراکمی ایله اوفاق براثر حالنه کیرمه‌لرندن، اوفاق براثرصاحبی اولمقدن بشقه هیچ بر امید وانتظارم یوقدی. حتی طبع ناچیزانه‌مك محصولی اولدیغی ایچون صحایف ایام کبی تهاجم ماضیدن تخلیصی قابل اوله‌میان اوراق مسودات اوزرنده قالمه‌سنی بالطبع کوکلم ارزو ایتمدیکی حالده طبع ونشرینك متوقف اولدیغنی مصارفی کندم اختیار ایتمك طرفداری ایدم.

حالبوکه اثر میدانه چیقدقدن صکره بوفکرم بسبتون برعکس اوله‌رق ظهور ایتدی. انظار عامه‌یه وضع اولنمه‌سی بنم اختیار کلفتمه محتاج ظن ایتدیکم بر اثر خیرلی اولاد کبی بنی مستفید ایلیه‌رك بولندیکی امکمی، خدمتی هدر ایتمدی.

اندن صکره اقدامده رومان تفرقه‌سنی بسبتون کندم درعهده ایلیه‌رك اووقتدنبری یعنی بر سنه ظرفنده معتاداً یازمقله مشغولم.

انسان ایچون برکونده بش تفرقه‌لق یازی یازمق ممکندر. فقط اویازی اوراق اقلام، حوادث مترجمانه وسائره کبی اولورسه ممکندر. رومان کبی مؤلفینك قوای فکریه‌سنی میدانه قویمق ایچون الك برنجی محك دیمك اولان یازیلر ایچون ایسه برکونده برتفرقه یازمق نه‌قدر مشکل اوله‌جغی خصوصیله الده بلتمش بررومان اولدیغی حالده برکون علی‌العاده بر صورتده باشلایوبده اعلان ویاخود حوادث یازار کبی هرکون برر تفرقه یازمق صورتی ایله تعقیب ایلیه‌رك ختم ایتمك اثری نه درجه‌لرده قیمتدن دوشوره‌جکی معلوم ومسلمدر.

حال‌بویله ایکن وظیفه بوندن عبارت‌ده قالدی. آثار ناچیزانه‌می تقدیر ایدن، دها طوغریسی بنی سون احبادن بعضلری «آثار وجیهی» نامیله برده کتبخانه تشکیلنه تشویق ایتدیلر. حتی بونده ارائهٔ سهولت ایده‌جك برذات عالیقدرده کرمنمای ظهور اولدی.

اوجهتله کونده برتفرقه‌دن عبارت اولان وظیفه ایکی‌یه چیقدی. بونی متعاقبده‌ینه بعض تشویق وترغیب اوزرینه سعادت غزته‌سنه انتساب اولنه‌رق کونده اوچ تفرقه یازی یازمق مجبوریتی حاصل اولدیکه بعض

اوراق خصوصیه‌ده بوکا انضمام ایدرسه عدد تفرقه بشی بولور.

واقعا ادبیات کبی برمبحث مهمده بوقدر وظیفه‌یی بردن درعهده ایتمك موافق تدبیر واندیشه اوله‌میه‌جغنی کندمجه‌ده مصدق ایسه‌ده بونده موجود اولان مجبوریتی احوال خصوصیه‌مه واقف اولانلر بیلیرلر.

بوصورتله شو طقوز، اون ای ظرفنده اونی متجاوز اثر وجوده کلدی، یوقاریده عرض ایتمش اولدیغم وجهله بو آثار ایچنده لطافت وانتظام آرامق دکل نقایص وزوائدن که قطع نظر ایتمامك بیله موافق انصاف اولمز ظن ایدرم.

هرزمان اعترافه مجبورم که آثارمذکوره برنظر مطالعه‌یه بیله دکر شیلر دکلدر. مع‌مافیه اوزمان چوق یازمغه کوریلن مجبوریتدن بشقه مطبوعاتك یکی مداومله‌رندن بولندیغم جهتله کندیمه برمسلك صحیح تعیننده مقتدر دکلدم.

بونده، برادر عزیزم زیوربك افندینك لطف ارشادینه مظهر اولدم. تعقیب اولنه‌جق طریق بنم ایچون میر مومی‌الیهك توصیه واخطارلرینی مع‌الشکران قبول ایله اتی ایچون اویولده برمسلك اتخاذ ایلکدر. موفقیت اللهدندر.

شومجموعه‌یی تشکیل ایدن اوفق، تفك اثرلرده اوراق پریشان اوزرنده قالمش بعض مسوداتدن عبارتدرکه من‌حیث‌المجموع دکرسزلکدن بشقه شایان نظر هیچ برشیلری اولمدیغنی اعتراف ایدرم. مع‌مافیه طبع ونشری هوسندن کندمی آله‌مدم.

وجهی

آلام

حیاتك تشکیل ایتدیکی کردباد یأس وفتور ایچنده مضطرب ایدی. بدبختلق شهپر مدهشنی اوزواللی مخلوقك، اوشایان پرستش وجودك اوزرینه درین سایه‌لرله کرمش ایدی. دهان معصومیت پناهی آنجق دم طفولیتده الفاظ شطارتله آچیلش، سامعهٔ جانی او آوان مسموده‌ده الفاظ شطارتی ایشیده بیلش، قلب رقیقی اوایام ذی صفاده مسرات طفلانه ایله تهزز ایتمش حاصلی زمان طفولیت فصل مسعودیتنی تشکیل ایله‌مش وبوندن صوکره کتاب حیات چشم

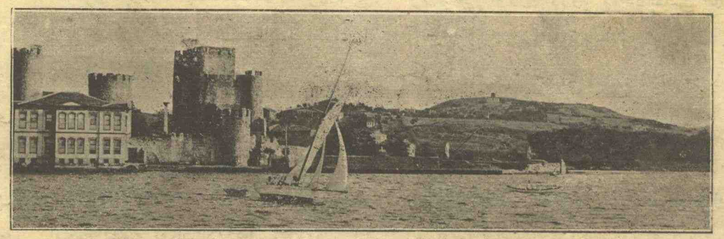

[اناطولی حصاری]
Chateaux d'asie au bosphore

[روم ایلی حصاری]
Chtaeaux d'euraupe au bosphore

ابتدائیسی اوکنه بردن بره صحائف عمیقه‌سنی آچمش ایدی. اویله صحائفکه فنای آماله عائد معانیٔ روحیه‌یی، مشاق عمرك دقایق مدهشه‌سنی. محن قلبیه‌نك تشریحات الیمه‌سنی. اضطرابات غیر مترقبه‌نك تجارب مخوفه‌سنی احتوا ایدر. اون دردنجی سال حیات!.. حیاتك الك قیمتدار کلفحهٔ شبابت ولطافتیله پیرایه‌دار بر دورنی تشکیل ایدن بوموسم شطارت، اونادرهٔ حسن ایچون بر مبدأ فصل آلام صورتنده حلول ایله‌مش ایدی. دها اوسنده ایکن ناطقیت محبتك الك خوش واك جاذب نظر بر نمونه‌سی اولان، رنك ضیا یاشنه باقلدقجه انجماد ایتمش نورسیاه ظن اولنان قاره کوزلرك اعماق احزانه طوغری سوزلدی. مکملیت جمالنك برجوهر سودا پناهی اولان پوسکورمه قاشلر آلتنده‌کی اوزون کیرپیکلر، نازك، محزون، منفعل روحندن مترشح قطرات یأس وکدره برنشیمن اهتزاز اولدی. ایکی صیره بیاض ومنتظم دیشه تبسمکاه انظار اوله‌جق برساترهٔ لطافت آمیز حصوله کتیرن، محاسن عفت ومحجوبیتی تکلم ایده‌جك کبی بروضع دلنشین آلان دوداقلری رنك کدر ایچنده قالدی. آغلامق آنیسهٔ قلبی، حزنلی حزنلی

دوشونمك ندیهٔ افکاری . اشتکای حیات مشغلهٔ دماغی . کوشهٔ عزلت سکونبخشای وجدانی اولدی .

ملاحت . نزاکت . تربیهٔ فکریه . عصمت . معارف بیتیه ودها بوکبی فضائل نسوانیه‌یی جامع بر فریدهٔ حسن و آن‌اولان بوبدبخت ملك اطاعت مادرانه‌یه قربانلر . والدهسی اعتلا پرور . اقبال خواه . طنطنه پرست . غریب الشیم بر قادین اولدیغی ایچون جکر پارهسنك مروتی کوره‌جکی برسنه کلدیکی زمان بوکبی حسیات محترصانه، دقیقه‌ده بیك درلو کردباد احتراصاته مقر اولان دماغی ایچنده مهم مهم شعبات حصوله کتیردی . قیزینه برزوج بوله‌جق . بوصاحب سامان اولملی . مالك دارات بولنملی . ایشته بوقدر !.. بوپارلاق، محتشم ارزولردن‌باشقه مادرك دیدهٔ دقت واهمیتی هیچ برشی آچامش ایدی . قیزینك حال وشانیله، مرتبهٔ اخلاقیه‌سیله ، حسن وآنیله متناسب بر زوج آرامق جهتی خیالاً اولسون خاطرندن کچمه‌مش وحتی حسن انتخاب صاحبی ومزیت شناس اولان برادرینك تنسیبیله نشانلامش اولدقلری برکنج ضابطه نشانی اعاده‌ایده‌جك درجه‌ده اختیار افندیسنی اجبار اتمش وموفق دخی اولمش ایدی .

اولاد . پدر ومادره اطاعتله مکلفدر . قیز . پدر ومادرینك ویردکلری قراره بر محجوبیت عفیفانه ایله کردنداده انقیاد اولمش . زوج دینیان خاور عائله‌دن دوغاجق سعادت مستقبله‌سنه بر شوق غریب ایله انتظار ایتمکده بولنمش ایدی .

آرهدن بر مدت دها کچدی . مادر آرادیغی بولدی . آیدن آیه اون بش یکرمی لیرا معاش صاحبی، مساوی احوالی چهره‌سنه عکس ایتمش دینیله‌جك قدر عبوس الوجه برآدم — بر بلبلستان پر بدایعه آتمش آتماجه کبی — قیزینك حرمسرای وصلتنه کیردی . مختصراً اولسون بویبانجی آدمی چشم تدقیق اوکنه قویه‌لم :

سن . قرق بش راده‌لرنده . چهره . حشونت طبعه دلالت ایدر اماراتی کوستر . بیقلر ایری، دوداقلر چهره ایله اولدقجه نسبتسز . طرز تکلم قبا . انعطاف انظار سویمسز . تربیهٔ فکریه پك ناقص . معامله غایت عادی !..

شمدی اونوباوهٔ جمالك مزیات نازکه‌سیله زوجك شواوصاف واطواری سنجیدهٔ تدقیق اولنور ایسه سعادتخانهٔ عائله‌نك لازمهٔ عالیه‌سی بولنان حسن معاشرتك نه قدر غیر قابل تعمیر صدمه‌لره دوچار اولهجغی ساحهٔ بروزه چیقار . قیزجغز اوچ درت سنه اضطرابات خفیه آلتنده، شطارت ظاهره ایچروسنده عمر کذار اولدی . مالك اولدیغی ایکی محصول حیات، انتهای حیاتنه قدرده صبر وتحمله محکوم اولدیغنی اوفکر تازه‌یه بیلدیرمش ایدی . لکن هیهات ! زوجك چشم حقیقت نابینی بومهمهٔ جلیله‌یی کورمیور ایدی .

* *

زوج ایله زوجه، کلستان عائله‌نك باغبان مدققیدر . چچکلرینی — وقت اولورکه — کونشك انوار فیضرسانندن ، نهالرینی سحر لطیف شبنملرندن، طرحلرینی روزکارك شدائد ناکهانیسندن قیصقانیرلر . انظار وسوسه‌لری عالم خوابده بیله غنچه‌لرینك اوزرندن ، بای مساعیلری شتای موحشه‌بیله روضهٔ عمرلری ایچندن اکسك اولماز . ید تربیتلری دائما حرکت ایدر ، دائما چالیشیر ، دائما کلدستهٔ مسعدت تنظیمیله مشغولدر . بوتقیدات نجیبانه . اوکلستانك آب وتابی آرتیرر ، تارلالرینی سبزه‌دار ایدر ، هر دال اوزرنده بر چوق غنچهٔ امل آچدیرر . اکر بویله اولور ایسه اوکلستان مجمل ایچنده بهار دائمیٔ مسعودیت اکسك اولماز . اکر بویله اولور ایسه زوجه اتك اتك یاسمن صفا ، قوجاق قوجاق ازهار دلارا ، دمت دمت سرور مصفا طوپلایه‌رق زوجنه تقدیم ایدر وبونلردن منتشر روایح سرمدیه بوایکی روح عالینك سرمستیٔ اشواقنی تهیه ایلر . اوت اکر بویله اولور ایسه اوحاسن کلستانی‌یی خزان بدبختی تعقیب ایتمز . برودت آلام ایله برك وباری صولماز . زمهریر فلاکت ایله کلبن سعادتی دوریلز . بویله اولمق ایچون ایسه اوایکی باغبان ، مساعیٔ مشترکه ایله ، آمال مشترکه ایله چالیشملیدر . هربری وظائفی یکدیکرینی تکمیل ایدر . یوقسه بوایکی ناظم آمال ، بوایکی محصل مسعودیت تعطیل وظائف ومساعی ایدر ایسه همان بادتند خرابیت ، شدید فیرطنه‌لر ، جان خراش صیحه‌لرله وزانه باشلار .

[مابعدی وار]

محمد انیسی

موسیقیٔ عثمانی نظریاتی

لسان الحان

محرری

م . رؤف یکتا

مابعد [*]

موسیقیٔ عثمانی ایله اوروپا موسیقیسی بینده — اختلاف قواعد ونظریات حسبیله — رونما اولان بومباینت کلیه‌نك اسبابی حقنده ایضاحات لازمه اعطا ایده‌جك اولسه‌ق صددنده چیقه‌جغز کبی نظریات موسیقیه‌مز شمدی‌یه قدر حقیقه معلوم اولمدیغندن ذاتاً بزه بیانجی اولان اوروپا موسیقیسی ایله موسیقیمز آرهسنده بوزمین اوزرینه یوریده . جکمز مقایسه‌دن شمدیکی حالده قارئلرمزجه بر استفاده حصولی ممکن اولهمز .

شوقدرجق اخطار کیفیتدن مقصدمز، بعض ذواتجه ظن ایدلدیکی وجهله موسیقیمزك اصول وقواعدینده برانتظام واطراد اولمیوب

[*] اوتنجی نسخه‌مزدن

استعمال ایتدیکمز پرده‌لرك کیف ماالتفق موضوع . وبناءً علیه بونلرك قیمت نظریه‌لرینی بالتعیین نه کبی بر ایجاب فنیه مستنداً قبول اولندیغی غیرمعلوم بولندیغی حقنده‌کی عندی افاداتك قرین حقیقت واصابت اولمدیغنی بروجه آتی بر نبذه عرض واثباته برکریزکاه بولمقدن عبارتدر .

مقامات موسیقیه‌مزدن (راست) و (نهاوند) مقاملری استثنا ایدیلور ایسه مقامات سائره‌دن هیچ بریسنك . آلافرانغه‌ده (ماژور) و (مینور) اولهرق اون بشردن مجموعی اوتوزه بالغ اولمقله برابر صدا ومقام اعتباریله بری برینك عینی بولنان مختلف آهنکلر ایله قطعیاً اشتراك ومناسبت تامه‌سی اولمدقدن بشقه مجموعی طقسانی تجاوز ایدن مقاماتمزك هربری کندیسنه مخصوص اولهرق بشقه بر تأثیر شوق انکیزه . لطیف بر آهنك وجد آوره مالکدر .

حتی بو جهت اوروپاجه دخی اربابنك نظر دقتنی جلب ایتمش اولمیدرکه کچن سنه مصادف نظرمز اولان فرانسزجه بر اثرده شرق موسیقیسنده مستعمل متعدد نیم پرده‌لرله اجرا ایدیلن متنوع نغمات ومقاماتدن متحصل تأثیر روحانی‌یه هیچ بر موسیقیده تصادف اولنمق قابل اولمدیغی وبر کون کلوب‌ده اوروپا موسیقی شناسانی شمدیکی طرز موسیقینك انجابانتدن اولان محدود، یکنسق نغماتدن اوصافه‌رق شرق موسیقیسنده‌کی نیم پرده‌لرك قبول واستعمالی صورتیله موسیقیٔ حاضره برزنك ورونق دیکرویرمك ارزوسنه دوشمکلری مستبعداتدن عد اولنمامسی لازم کلدیکنه دائر بر فقره کورمش ایدك که الافرانغه موسیقینك ماهیت حقیقیه‌سنه واقف بولندیغمز ایچون بوافاده‌یی اول قدر نظر استغرابله تلقی ایتمامش ایدك .

الافرانغه موسیقی منتسبلرنجه معلوم اولدیغی اوزره اوروپا موسیقیسی اساساً (ماژور) و (مینور) اولهرق ایکی قسمه — تعبیر آخرله — ایکی مقامه تفریق ایدلمشدر . بومقاملردن (دو ناتورل ماژور) نامی ویریلن برنجیسی بزده (قباچارکاه) تسمیه ایدیلن پرده‌دن باشلایه‌رق « تام سسلرله » (چارکاه) پرده‌سنه قدر صعود وینه عینی سسلرله مبدأ حرکتنه هبوط ایدن بر آهنکدرکه — شد اعتباریله — (راست) مقامنك سیرورفتارینه عیناً مطابقدر . (لاناتورل مینور) تسمیه قلنان ایکنجیسی ایسه (قبادوکاه) دن بدأ ایله — یالکز (راست) پرده‌سی یرینه (زنکوله) استعمال ایده‌رك — ینه تام سسلرله (دوکاه) پرده‌سنه قدر منتهی اولورکه بونك ینه شد طریقیله (نهاوند) مقامندن بشقه برشی اولمدیغی بدیهیدر .

ایضاحات مسروده‌دن اکلاشیلورکه (مقام) لفظنك — موسیقیمزده‌کی مدلولی اعتباریله — الافرانغه‌ده اساساً یالکز ایکی مقسام موجود اولوب بونلر مودل اتخاذ اولنه‌رق بالاده تعریف ایدیلان پرده‌لر ترتیبنه رعایت اولنمق شرطیله اصوات موسیقیه‌دن بشقه بشقه پرده‌لر اوزرینه شو ایکی مقام تطبیق اولنمش وبوصورتله بروجه معروض اوتوز قدر مختلف نامی حائز آهنکلر احداث ایدلمش ایسه‌ده ظاهراً حصوله کلان بوتعدد ایله برابر بو آهنکلرك صدا نقطهٔ نظرندن یکدیکرینك عینی اولمسی نغمه خصوصنده اودرجه محدودیتی موجب اولمشدرکه شو محذوره چارەساز اولمق ایچون مراجعت ایدیلان (Modulation) و (Change-ment de ton) تدابیری دخی درجهٔ مطلوبه‌ده تأمین موفقیت ایده‌مدیکندن بونك نتیجه‌سی اولهرق اك لطیف ومؤثر نغماتمزدن بولنان صبا ، حجاز ، اوج ، سکاه ... وسائره کبی دها بر چوق مقاملردن اوروپا موسیقیسی کلیاً محروم قالمشدر .

غریبدرکه اقدمجه موسیقی شناسانمزدن بر ذات الافرانغه‌نك (ماژور) و (مینور) ترتیباتنه مقاماتمزی تطبیقه قالقیشه‌رق هربریسنه بر نام ویردیکی صیره‌ده بونك امکانسزلغندن بحثله (حجاز) مقامنه نه اسم اعطا ایده‌بیله جکلرینی صورمش وبوسؤالمزه: (رەمینور !) جوابنی آلمش ایدك که کندیلرینه اولان حرمت مخصوصه‌سنه مزله برابر حیرت واستغرابمزی کتمه موفق اوله‌میه‌رق بوبابده‌کی فکرلرینك عدم اصابتنی بر تفصیل اثباته چالیشمش ایدك .

واقعا (رەمینور) آهنکی — بزم حجاز مقامنده اولدیغی کبی — (سی‌بامول) و (دودیه‌ز) استعمال ایدر ایسه‌ده (ره) پرده‌سندن باشلایان آهنك مذکور ، ینه Tonique تونیك تسمیه ایدیلان (ره) پرده‌سنده قرار قلدیغی حالده (حجاز) مقامنك قرارکاهی مطلقا دوکاه پرده‌سی اولمق ایجاب ایتدیکندن و (رەمینور) آهنکنك Dominante دومیناتی اولان (لا) پرده‌سنده قرار ویردیکی اصلا کورلمامش اولدیغندن (حجاز) مقامنك (رەمینور) اولدیغی حقنده‌کی ادعانك نه‌درجه‌لره قدر مغایر نفس الامر اولدیغی درکاردر .

[مابعدی وار]

مأموریه خارجیه

یاخود

دیپلوماتلر

دیپلوماسی تاریخنه بر نظر

[مابعد عدد : ٨]

(١) مواد سیاسیه حقنده قواعد اساسیه‌یی حاوی بولونان « حقوق طبیعیه » droit des gens naturel ایله « حقوق عمومیهٔ دول » droit public universel

(٢) قواعد اساسیه‌یی بالتعدیل کرك صلح، کرك حرب اثناسنده بین‌الملل مناسباتی تنظیم ایدن معاهدات وعادات اوزرینه مؤسس « آوروپا حقوق موضوعهٔ ملی » .

(٣) آوروپا حکومتلرینك باشلیجه‌لرینك « حقوق عمومیهٔ داخلیه » لری .

(٤) تاریخ وسفیانی، علی‌الخصوص دولتلرك افکار ومقاصد سیاسیه‌سنی تفرسه مدار اولان اعصار اخیره محاربات ومذاکراتنه دائر تواریخ .

(٥) بعض اصول ومسالك سیاسیه‌یی حاوی آثار .

(٦) ثروت اقوامك اسباب ووسائط توسع

مطالعات ادبیه

بعض آثار جدیده‌مزی نظر مطالعه‌یه المغی وعد ایتمش ایدك . بونده هرنوجه ایله موفق اولمق احتمالی اوله‌مز، زیرا قوهٔ تصور، موضوعه کوره تجلی نمادر . برقسمنده اصابت اولسه بر طرفنده نقصان بولنور . یئه اوله‌بیلورکه برنقطه‌ده ایکی اوچ قصور بردن اجتماع ایدر . بونلرك یا بری کوریلور، یاخود ایکیسی . باقی قاله‌جق ایچون سوز سویلمك‌ده بشقه‌سنه نصیب اولور . فقط اوکورلمین جهت، برنجی دفعه‌ده نقصان بسط نظر ایتمش اولانی موأخذه ایتدیرر .

ذاتاً ارباب انتقاد برینك کورمه‌دیکنی کورمکه چالیشان طاقدر . دیکر بر طاقم‌ده بونلری تعقیب ایتمش اولور .

شمدی بزم طوتدیغمز مسلك اقتدارمز داخلنده تتبعاتده بولنه‌رق محسوساتمزی بر دائرهٔ انصافده عرض ایتمکدر .

یکانه آرزومز ایسه ادبیات نقطهٔ نظرندن پك زیاده قیمتی حائز اولان مبحث انتقاده — بزده هنوز مقدمه مقامنده قالان قسمنی عاجزانه توسیعه چالشمق وکرك نظمده، کرك شعرده بذل مساعی ایله ابقاء نیکنامی ایلکه ساعی اولانلره بر مرتبه دها بخش غیرت ایتمکدر .

* * *

بر ایکنجی تمنیٔ خالصمزده آثار ادبیه‌یی تتبعدن ذوق آلان وبالآخره تجربهٔ قلمیه‌یه هوس وابتدار ایلین نورسیدکانمزك برمرتبه دها توسیع نظر ادب ایده‌بیلمری ایچون هانکی آثاری انتخاب ایله مطالعه‌سندن مستفید اولمق، ابتداده نه طرزده مقدمه‌لرله تصویر مرام اولنه جغنی تعیینه چالشمقدر .

بزده، یازی یازمق، هانی ایی یازمق یوقمی، عادتا برمسئله‌در .

محرر اولورکه پك پارلاق یازار . روشنی تقلید ایتمك قابل اولماز . مجموع آثارندن بعض قسمی همان مصنع، مطرا بر هیکل کبی اوزاقدن تماشا ایدیلیر . کیمی صنایع لفظیه‌یه، غامض خیاللره، کیمی افکار علویه‌یه اهمیت ویرر .

شمدی بر هوسکارك شو قبیلدن یازیلان آثاری معرض استفاضه ایده‌بیلمی عجبا تحت امکانده‌میدر ؟ هله رمز حکمتی قلمنه سرمایهٔ مفخرت عد ایله یورولان ذهنلرك محصولاتی حقیقهً کنجلرمزك استفاده یاب اولمامری نقطهٔ نظرندن عقیمدر .

مکتبده ایکن عائله‌سی ایله مخابره‌دن بشقه طرزده ادارهٔ قلم ایتمین وفقط ایجاب میل ادبه ایلك هوسنی، ایلك غیرتی بدرقه اتخاذ ایدرك بر منظره‌یی تصویره، بر خاطره‌یی احیایه چالیشان کنجلر ایچون رهبر استرشاد اولهجق بر اثر لازمدر . نه یولده یازسون، هانکی اسلوبی اختیار ایتسون، بواشتباهدن بزده فارغ اوله‌مدیغمزدن نابی زاده مرحوم ناظم بکك «سیئهٔ تسامح» نامنده‌کی تألیف لطیفلری اوبابده‌کی بعض عبر ولطائفی حاوی اوله‌رق انظار عبرته عرض ایدلمش اولدی . مطبوعات عالمنه بالفعل اشتراك ایدنلرجه بوجهتی نظر دقت وابتصاردن دور طوتمق نصل جائز اولور ؟ !

بونلرك ایسه قدرتلری یتدیکی مرتبه‌لرده مطالعات ادبیه‌ده بولنملری پك مقتضیدر . شوحکایه‌ده ادباً شومزیت، شوشعرده فناً شو لطافت موجود اولوب اولمدیغی بیلدیرللیدر .

شبهه‌سزکه قائل قلبنده جوش ایلین سانحاتی ضبطه نصل مجبور ایسه مطالعینی ایچنده دقت ادبیه‌سی اولانده اوسانحه اوزرنده‌کی تأثیرینی تعیینه مأمورد ر .

اووقت اورتهیه برحقیقت چیقمش اولور مطالعه‌دن دها زیاده ذوق النور، خاطرده قالان مآللر، طرزلر برقوتله، براطمئنان ایله قبول ایدیلیر .

یازی یازمق، بر انتظام ایله مطالعاته قویولمق غیرتی بووسیله ایله آرتار .

ظن ایدرزکه بونمت نقیصه مظهر اولمق، مبحث انتقادك خیلی توسیع ایدلمسنه، خیلی رغبت بولمسنه متوقفدر، ایشته بعدما یوریده جکمز بحثلرده کفایه‌سزلکمز، نمایان اولسه بیله عزم وتیقظ محالصته مقارن اولدیغی ایچون برشی دینه‌میه‌جکدر صانیرز .

واقعا منقدلر ایچون‌ده منقدلر واردر بیلیرز .

آلام

[مابعد عدد : ١١]

هم زوج بوخصوصده بردرجه دها زیاده وظیفه‌دار در .

زوجك مدیون اولدیغی معاونت وتقیدات لازمه وقت وزمانیله ابدال ایدلدکجه زوجه‌نك ساعد وظیفه‌سی مطلوب وجهله حرکت ایده‌مز . زوجه رئیسهٔ عائله اولمق حیثیتی حائز اولدیغی حالده کندی کندینه ضعیف، یورغون، بی‌قدرتدر، ذاتاً فطرت اونی نازك، ذی رقت یاراتمشدر . بونازك، بورقیق وجودك طاشیدیغی دماغ ایچنده اویله حسیات معالی مندمج بولنور وخفا خانهٔ قلبنده اویله برشیر فضیلت ومتانت اوبورکه بونلری انجق زوجك عائله پرورانه مساعیسی، سعادتجویانه اقداماتی، روحنوازانه معاملاتی، وظیفه شناسانه حرکاتی تنبیه وایقاظ ایده بیلیر . حاصلی زوج زوجه‌سنی کندیسنه قارشو نیرّلعه پاش عصمت، تجلیزار اطاعت وحرمت، لوحهٔ غرای محبت، نخبهٔ آمال سعادت کورملی، زوجه‌ده‌زوجنده جهانك هرنرلو آلام ومصائب قلبیه‌سندن وحتی‌مشاق مادیهٔ کوناکوندن تحفظ ایچون برآغوش دائمیٔ حمایت، کوزلرینك ایچنده کندی روحنه دوکولمك ایچون متلامع بر فروغ عشق وشفقت، وسائط معیشته ناظر برجههٔ ناموسپروریٔ غیرت، مزیات نازکهٔ

نسوانیه ایچون ترقیات بر نهایت بولمليدركه تشکیل ایتدکلری عائله، براساس مصون الانداس اوزرینه قورولمش ومنظرهسی دیدهٔ انسانیته پرتوافتخار سرپه‌جك برشعشعهٔ مسعودانه‌یی حائز بولنمش اولسون . بوندن باشقه زوج، حیاتك اك صفا انگیز الواحنی، عالمك اك قیمتدار اذواقی خانه‌سی ایچنده آرامل، خارجك نتیجه‌سی ندامت واضطراب ویریجی حظوظاتنه تمایلدن کاملاً مستغنی اولمليدر . یوقسه حضور ورفاه عائله‌یی تأمین ایتمك برزوجك اك مهم وظیفه‌سی اولدیغنی وبووظیفهٔ جلیه‌نك حسن اجراسی نه‌یه متوقف بولندیغنی کندی وجدانلرنده تقرر ایتدیرمه‌دن مجرد بر هوس مجهول سائقه‌سیله ویا تملك اقبال امليله برخانم قیزك دیوانخانهٔ عصمت ومحرمیتنه صوقولان، بر معصومهٔ صباحتفونك نزهتسرای آمالنه کیرن، حاصلی بر صاحبة‌الجمالك فانوس شعشعه پاش استقبالنی زیروزبر ایتمك ایچون عالم تأهله جان آتان کیسه‌لر، کمالات انسانیه ودارات مدنیه‌نك ایکی مهربان فیاضی اولان «فضیلت وسعی» دن استعانه ایتمه‌یوبده زندان بلاده طربخانهٔ سعادت ویا ظلمات سیئات ایچنده جای هدایت تحریسنه قالقیشان وباخود اعمار مسکن فکریله اوینی باشنه یقان دیوانه‌لره بکزرلر ویاورولرینی بین وحشی حیوانلر کبی خراب ایتدکلری عائله‌لرك انقاضی آلتنده ایکلهین زوجه‌لرینك وبونلرك آغوش بدبختانه‌سنه صیغینمش کوزی یاشلی چوجقلرینك اوزرلرینه باصه‌رق عالم ظلمت آلود سفاهتنك وسط ولوله‌دار ذلتنه طوغرى یورور کیدرلرکه : اوراسی شان انسانیلرینك، شرف ذاتیلرینك وبر بخار کثیف هوسات آلتنده قالمش اولان افکار مزیتپرورانه‌لرینك آرتق مرکز سیاه فنا سیدر .

ایشته یوقاریده اخلاق وقیافتی مختصراً عرض ایله‌مش اولدیغمز زوجه‌ده بوقبیلدن بر سرکردان سیئات ایدی . چیرکین چهره‌لره سورولان دوزکون کبی نظر دقته خفی قالمایان ساخته معامله‌لرینك آلتندن ماهیت سفیلانه‌سی چابوجق میدانه چیقدی .

* * *

تأهللرینك دردنجی سنه‌سی اولدی . زوج آرتق بسبتون روی استغنا کوسترمکه چوجقلرینه بیله بیکانه کبی قوناغه اوغرامامغه باشلادی . «زوجهم اکر بنی سویسیور ایسه بیشمدن کلسون . اونك ایچون بربیوك او استیجار ایدر، دایاتوب دوشتیرم . بوندن بویله اونلرك یانینه کیتمم قابل دکلدر .» یولنده خبرلر کوندریسور ایدی . والده خانم افندینك بوبابده‌کی رأی وفکری کاملاً ضد ایدی . ای قیزینك فکری نه مرکزده ایدی؟ اوزواللی مینی مینی والده‌نك حوصله وجداتی دولدیران یکانه آرزوی مسرت، چوجقلرینك اوکسوز قالمامه‌سی ایدی . هرآن، دائما بونی دوشونیور . بودوشونجه‌لرینك کوستردیکی احتمالات مدهشه قارشیسنده آغلایور ایدی . اوهردرلو فداکارلغی ایده‌جك، حیاتك اك آغیر بار مشاقنی دوش تحملنه قویه‌جق، زوجندن کوره‌جکی هردرلو معاملات عادیه‌یه قارشی کوله‌جك، اوت قلبی آغلار، بهارنده خزان بلوطلری ایچنده قالان ایام قیمتدار شباتی آغلار، بر بدطینتك بازیچهٔ غدر وهوساتی اولان تمثال جریحه‌دار بکارتی آغلار ایکن اوجکر پاره‌لرینك خاطری ایچون کوله‌جك، نشاط ومسرت ایچنده کوزوکه‌جك ایدی . یالکز چوجقلرینك باباسز قالمامه‌سنی، پدر یوزندن محزون اولمامه‌سنی ایسته‌یور ایدی . چوجقلرینك مسعودیتنی کندی عمرینه سریان ایده‌جك، کندی حیات مأیوسانه‌سنی نورلاندیره‌جق، صفالاندیره‌جق قیاس ایدیسیور ایدی . ایشته بونك ایچون زوجنك هرامرینه روی انقیاد ارائه ایده‌جك، ترمیه چاغرسه کیده‌جك،

آندن یالکز چوجقلرینك امنیت استقبالنی آرامش معصومانه‌لرینك عدم انحلالنی ایسته‌یه‌جك ایدی .

برکون والده‌سیله برابر اوطوریرلر ایکن زوجی نعمان افندی طرفندن اختیار بر قادین کلدی . استفسار حال وخاطردن صوکره مقصده انتقال ایدرك قونشمغه باشلادیلر :

اختیار قادین — قیزم ایلیجی‌یه زوال یوق دیرلر . بنده شمدی بورایه بر ایلیجی کبی کلیورم . سوزلرم ایی‌ده اولسه فناده اولسه البت آرایرده بنی مسئول طوتمازسکز . فائقه خانم، قیزم! سزده شبهه‌سز قیزکزك فنالغنی ایسته‌مزسکز .

فائقه خانم — بیوك خانم، بنه غالبا بزم نعمان افندیدن بر خبر کتیردیکز ؟..

اختیار قادین — اوت قیزم . کریمه‌کز نجیبه خانم بنم‌ده قیزم دیمکدر . کندیسنك شبهه‌سز سعادت ومسروریتلرینی ایسترم . بوایسه نعمان افندی ایله بر آیریلق اولمامه‌سنه متوقفدر . هم نور طوپی کبی ایکی جوجق اورته‌ده ایکن بویله یالمسی اقتضا ایدر .

فائقه خانم — البته . . . ای نعمان افندی نه دییور .

اختیار قادین — نه دییه‌جك ؟ . . خاتمی ایسته‌یور .

[مابعد وار]

محمد انیسی

موسیقیٔ عثمانی نظریاتی

لسان لحان

محرری

م . رؤف یکتا

[مابعد]

ذاتاً مقامات موسیقیه‌مزی یکدیکرندن تفریقه اقتدار کسب ایتمش برکیسه‌یه (رومینور) برهوا دیکله‌تیلوب بعده هانکی مقامدن اولدیغی صوریله‌جق اولسه : (نهاوند!)

[*] اون برنجی نسخه‌مزدن

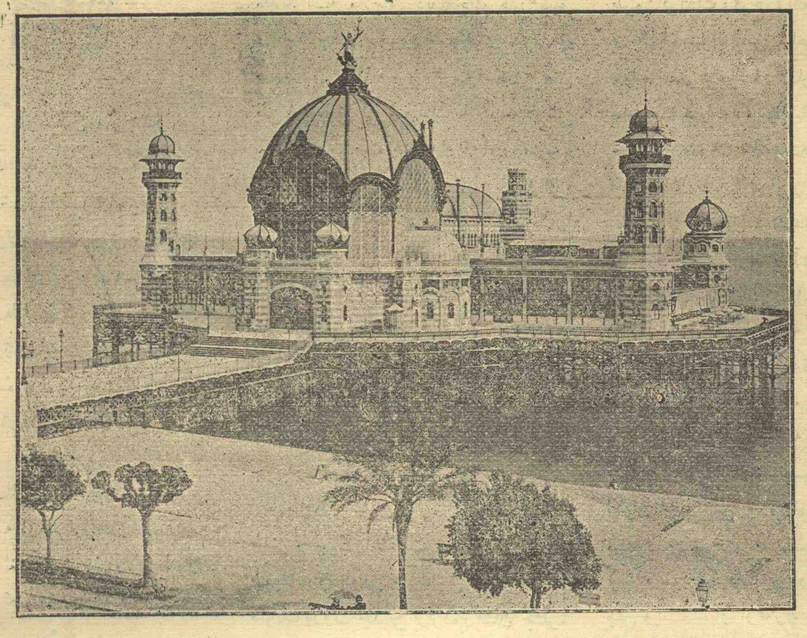

(اوروپا خاطراتم) رسملرندن : نیس شهری : ژوته پرومناد غازینوسی :
Dessin du livre «Mes souvenirs d'Europe» Nice — La jetée promenade

كندیده ادراك ایده‌جك حالی قالمیور .

او زمان چوبانی جكرندن قوپمش قدر سودیكی بر قوزونك مه‌له‌مه‌سی و یاخود تاباش اوجنه قدر تقرب ایدرك كنارجوده فریاده باشلایان بر قوشك زمزمه‌سی اویاندیریور .

اطرافه باقیور . سراپا رجهان لاهوت . اورته‌لق برازدها قارارمش . حززوسكونت بر درجه دها احاطهٔ اطرافه باشلامش .

اقشامك حلولنی ظلمت شامدن بشقه اكلاته‌جق بر شی دها وارسه اوده نغمات طیور . او موقعده كندیسی ایچون نه مسجد ، نه منبر ، نه مناره ، نه مؤذن وار . اذانی صدای مرغان ، محرابی الواح شام وصباح ، دینی وجدان ، كتابی طبیعت ، عبادتی ده غل وغشدن ، هردرلو فساددن ازاده برقلب ایله یالكز اللهی بیلمكدن عبارتدر .

كیجه اولیور . ظلمت بستون اشیایی نظرلردن صاقلامزدن اول سوروسنی اوكنه قاتوب اغلینه كلیور .

قویونلری اخورلرینه كتوریور . كندی كلبه‌سنه كیدیور . اوراده یاوریلرینی محافظه ایده‌جك بكجیلری بولندیغی ایچون كمال استراحتله اویقویه طالیور . صباحه قدر رؤیا كوریور .

فقط رؤیالری ینه او عاله منحصر .

هر كیجه قوزولرینی كوریور . قوزیلری بیویور . ایرتسی سنه‌كی حاله كلیور . دیشیلری چوجق طوغوریور . ارككلری قوچ اولیور . برسنه‌لك عالمی بركیجه‌لك رؤیاده كوریور .

چوبانك نظرنده بشقه سعادت یوق كه آنی كورسون . بیلدیكی یالكز او ، دوشوندیكی یالكز او ، سودیكی یالكز او ، طاپدیغی یالكز او .

انی ایسه هروقت خیالی قدر مثالده ده تماشایه موفق اولدیغی ایچون هرزمان مسعود .

سعادت حالدن محرومیت ، حال حاضردن شكایت چوبانك عقلندن بیله كچمیور . بلكه محرومیت ، شكایت ، نه‌دیمك اولدیغنی بیلمیور .

صباح اولیور . كلبه‌سندن چیقیور . حیوانلرینی اغیلدن چیقاریور . سودینی صاغیور . دكنكنی الیور . طاغلره ، صحرالره طوغری توجیه عزیمت ایدوب كیدیور .

بتون وادیلر ، بتون جبلر ، بتون اغاجلر ، بتون اورمانلر چوبانه روی التفات كوستریور .

كویا كونشك تشهیر الوانایدن ضیاسی چوبانك تنویر چشم منتظری ایچون دنیایه عكس ایلیور . كویا بتون موجودات انی نشوه‌لندیرمك ایچون استفاضه نورایلیور .

نه معیشتندن اشتكاسی وار ، نه محتنده نقصان كوریور ، نه وجودی مضطرب ، نه خاطری ناشاد .

دنیاده اك مسعود بر كون وارسه اوده هر كون ، اك فلكزده بر ساعتی وارسه قوزیلرندن ، قویونلرندن ، برینی غائب ایتدیكی زمان . چوبان او وقت اغلایور . طبیعتنك استعداد كریه‌سنه او وقت مغلوب اولیور .

او وقت دوشونیور . او وقت متأثر بولنیور . فقط انی ده پك چابوق اونوتوب اولدیكی حال استغراقنه طالیور .

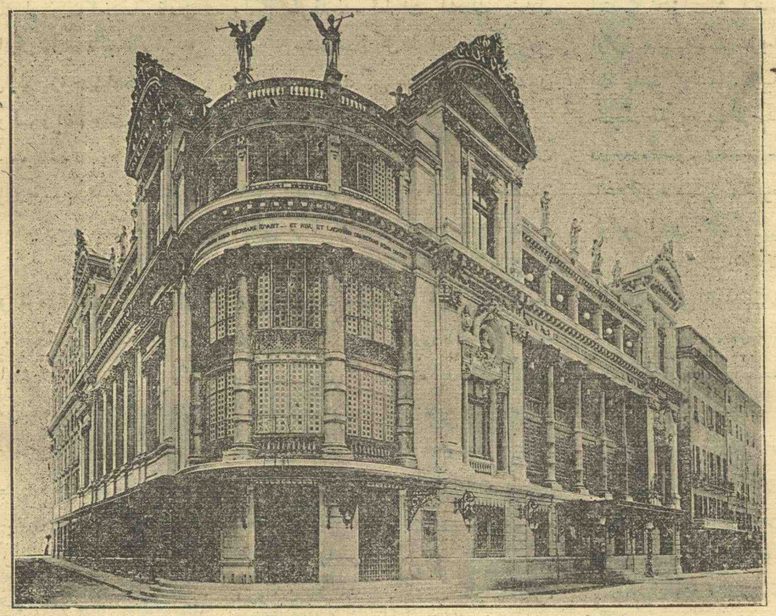

اورو پا خاطراتم رسملرندن : نیس شهری اوپرا تیاروسی

Dessin du livre «Mes souvenirs d'Europe» Nice— théatre municipal

آلام

مابعد

فائقه خانم — پك اعلا ، بیورسونلر . خانمنی ایسته‌ین خبر كوندره‌جكنه كندیسی كلیر .

اختیار قادین — . او سزك فكزده دكل . خانمنی آری اوه چیقارمق ایسته‌یور . بوكا طرفكزدن رضا كوسترلدیكی حالده باشقه برخانمله تكرار تأهل ایده‌جكنی قطعیاً خبر ویرییور . سز نه دیرسكز قیزم نجیبه خانم ؟ سزده فكر كزی سویله یكز . زوجكزله اولنجه‌یه قدر كچینه‌جك ، چولوغنی چوجغنی بیوته‌جك سز اولدیغكز ایچون بوبابده والده‌كزدن زیاده سزك رأی و آرزوكزه احتیاج واردر .

فائقه خانم بو آنه قدر قیزندن آرزوسی خلافنده هیچ برسوز اشیتمدیكندن اختیار قادینك طوغریدن طوغری یه قیزندن استفسار ماده ایدیشنه جانی صیقلدینی حالده ینه ویریله‌جك جوابی قیزینه براقدی . نجیبه خانم ایسه برمحجوبیت عفیفانه ایله شوجوابی ویردی :

— . بنده‌كز نه دیه بیلیرم افندم . پدر ووالدم وار ایكن بنده‌كزه بیان فكرایتمك دوشرمی ؟ طبیعی اونلر مسعودیتمی بنده‌كزدن ایی دوشونه بیلیرلر . اونلر نه امر ایدرلر ایسه اطاعت بورجمدر .

— . طبعی ... فقط بككزه‌ده اطاعت وحرمتده بولنمق وظائف زوجیه‌كزدندر . سزك كبی عارفه بر خانمك بونده‌ده قصور ایتمه‌یه‌جكی معلومدر . بككز سزی ایسته‌یور وكیتمدیككز حالده باشقه برخانم ایله تأهل ایتمك مجوریتنده قاله‌جغنی سویله‌یورده نه ایچون كیتمه‌یورسكز . ایكی نورگی چوجغكز وار . كندیكزی دوشونمه‌سكز بیله بونلرك خیر ومنفعتلرینی آرامایسكز .

نجیبه خانمه بوسوزلر پك تأثیر ایتدی . برادای محزونانه ایله شوجوابی ویردی :

— . بیوك خانم ! بو آنه قدر بنده‌كز هیچ زوجه عدم اطاعت وحرمتی ارائه ایدر برسوز سویله‌مدم ، بروضع كوسترمدم وخبر دخی كوندرمدم . احتمال كه بركون اولور زوجمك اوینه‌ده كیدرم . چوجقلرمزی اوكسوز ایده‌جك دكلزیا !..

نجیبه‌نك والده‌سی قیزینك بوسوزینی اشیدیر ایشتمز حدت وتهورندن آتش كسلدی ، كوزلرینی آچدی . شویولده مقابلهٔ ردیه‌ده بولندی :

— . خیر بیوك خانم خیر ! .. بنم قیزم دلی اولمش ، چیلدیرمشده اونك ایچون بویله سویله‌یور . اوهیچ بریره كیده‌مز . باباسنی انا‌سنی ترك ایده‌مز . نعمان بك افندی خانمنی ایسته‌یور ، چوجقلرینی سوییور ایسه بورایه كلسونلر . اه ایتمسون نجیبه‌می بریره كوندرم . هم نعمان افندی بر دها تأهل ایده‌جكمی دیه بزمی قورقودییور . او باشقه برخانم ایله بر دها تأهل ایدرسه چوجقلر نه دن اوكسوز اوله‌جق ؟ آللهه امانت اوكدر ایسه بوراده بر بك باباسی دها وار . آنالری‌ده دیزینك دیبنده . هیچ اوكسوز اولمارلر ، ایستدیكی یرده اولنسون . كندیلری بیلیر قوزم .

بو فیرطنه‌نك اوزرینه اختیار قادین چکلدی کیتدی. یالکز قالنجه فائقه خانم تمزینه — «البته برکون اولور زوجك اوینه کیدرم، چوجقلرمزی اوکسوز ایده‌جك دکلزیا!» دیدیکی ایچون — سویله‌مدك سوز براقمدی. آرادن بر قاچ کون کچدی، نعمان افندیدن عین اخطاری آلدیلر، اوچ درت کون صکره بوخبر یکیدن کوندرلدی؛ فقط فائقه خانم هیچ برینه مطلوبی اوقشار صورتده اعطای جوابده بولنمادی. بونك اوزرینه یکرمی کون قدر مرور ایتمش ایدی که نعمان افندینك آقسرایده یکیدن تأهل ایتمش اولدیغنی ایشیتدیلر. فائقه خانم بوکا پك هیت ویرمدی ایسه‌ده نجیبه خانمك چشم یأس آلودی اوکنده چهرهٔ سیاه بدبختی بسبتون کورمدی. فضیلتپرور بر قادین ایچون زوجی طرفندن متروکیتی معادل بر صورتده کلن خبر، حکم اعدام قدر آرامسوزدر!...

بوقدرله قالسه، نعمان افندی بسبتون بوعائله‌دن رابطه‌سنی کسمش اولسه ایی. حالبوکه نجیه‌بی‌ده تطلیق ایتمیور. باشقه برینك دائرهٔ زوجیتنه کیره‌جکندن قورقیور.

فائقه‌خانمك — بیقدینی شویکی بنای عائله‌نك غبار سیاه انکساری اوچشمده یوزینه قونمش کبی — چهره‌سنی بر رنك نخوست بورودی. باشنده‌کی برکومه صاچ اویله چرکین برصورتده طوپلانمش وبعض یرلری آشاغی یه صارقش ایدی که بوم مصیبتك رأس مجبنی تنظیر ایدیبیور دینسه روا ایدی. ضعیفله‌یه‌رك اوموزلرینك ایکی طرفلرندن اعتباراً کیرلی بر رنکده وقوس شکلنده طیشاری یه چیقان کمیکلره باقلدقجه عذاب ملائکه‌سی برمجازات دنیویه اولمق اوزره بوینه لعنت خلقه‌سی کچیرمش دینیله بیلیردی. زوج ایله مادر یوزندن مظلوم اولان نجیبه خانمك جمال فرشتهانه‌سنی‌ده — ایلك بهار کونلرنده بعضاً عارض اولان سحائب مغمو- مانه کبی — بر ابرغم وانفعال قاپلامش، سپهر علویتدن بر صفحهٔ پر بدایع اطلاقه سزاوار بولنان رخسارینك ایکی نجم بدیع ملکیتی اولان کوزلر برمنظرهٔ خونین آلمش وایکی طرفلرنده قطرات اشك وملال ایله — صولغون کل پارچاقلرنده کوریان خفیف مائیلك کبی — برلون کدرنمون حصوله کلمش ایدی.

فائقه خانم نجیبه‌یی بویله بر حال فلاکت اشتمال ایچنه صوقدقدن وکوکبهٔ درخشان اقبالنی بر تاریکیٔ آلام اورته‌سنه آتدقدن صکره نوبت تطلیق ایتدیرمك مسئله‌سنه کلدی. بونك حصولی امرنده سنه‌لرجه اوغراشدی. نعمان افندی قابل دکل تطلیقه یاناشمایور ایدی نهایت بوشادیغنه دائر یالانجی شاهدلری بولدقدن وبر قاچ کره‌لر زوالللی نجیبه‌جکی حضور محکمه‌یه صوقوب چیقار- دقدن صکره بوده حاصل اولدی. نجیبه خانمك، بوکنج والده‌نك بوتازه طول قادینك عمر مأیوسانه‌سی ایچون بسبتون انزوای متروکیت باشلادی. کثیف قاراکلقلر، قسوتبخش رنکلر ایچنده تمثال عدم دینیله‌جك برمنظره ایله نظر خاطره‌سنه مکشوف اولان خرابهٔ آمالندن ارتق کوچك برشعلهٔ امید، مبنی مبنی بر نور سرور بیله کوره‌مه‌یور ایدی. هپسی سونمش قارارمش، هپسی بیقلمش تارومار اولمش ایدی!...

* * *

برکون اقشام اوزری والده‌سی اوه کلدیکده «مژده قیزم! آرتق بوکون هر ایشیمزی بتیردك، سنی اومنحوس حریفدن قورتاردم، بوندن صوکره اونك زوجه‌سی دکلسك! سنی انشاالله یقینده دها زنکین بر بك افندی‌یه ویریرم.» دیدیکی وبر مسعودیت عالیه تبشیر ایدر کبی اهل وجدان اولانلری اشکریز تأثر ایده‌جك بر خبر فلاکت کتیردیکی زمان نجیبه بردن بره شاشه‌لادی، چهره‌سنده برتبسم آنی کوستر- دی، صکره بوآنی تبسمی تهیجکارانه اشمئزازلر تعقیب ایتدی. کوز قپاقلری بر قاچ دفعه خارق‌العاده بر سرعتله آچلوب قاپاندی. اویله که بونی کورن اولسه — جنون آمیز برصورتده — کولیور ظن ایدردی. برصدمهٔ فلاکت وبدبختینك نازك بر روح، نجیب بر قلب اوزرنده حاصل ایتدیکی تأثیرات شدیده‌نك آثار مؤلمه‌سی اولان بوتبدلات سریعه، برطوفان کریه ایله نهایت بولدی. نجیبه کوز یاشلری، خیچقریقلر ایچنده یاریم ساعت قدر بوغولور درجه‌ده قالدی. والده‌سی خانم بوکا «سوینجندن آغلایور» دییور وشیطانی بر چهره ایله کولیور ایدی.

کیجه بد بخت نجیبه‌نك سیاهیٔ طالعی کبی، اورتالی قارارتدی. نصف‌اللیله یقین — روح کریندهسیله، حیات بد بختانه‌سیله جبسحال ایتمك اوزره — اوطه‌سنده یالکز قالدی.

قارشو ساحلده‌کی طاغلرك تپه‌سنده غروب ایدن قمرك انوار سیمینی آغاجلرك ارهسندن انکسارانه اوغرایه اوغرایه اوطه‌یه کریپور، منددرلرك اوزرنده، پرده‌لرك، یاصدقلرك کنارلرنده دونوق التماعلر حصوله کتیریپور، نجیبه‌نك پیغولهٔ خسرانته حزنلر سریپور ایدی. ساحللردن، صولردن، آغاجلردن هیچ سس صدا چیقمایورایدی. صانکه تکمیل آثار طبیعت، نجیبه‌نك قلب ووجداندن قوپوب عرش اعلای الوهیته یوکسلن نالهٔ مظلومانه‌یی دیکله‌مك ایچون درین بر سکوته دالمش ایدی. تطلیق دعواسی ایچون موقهً کویدن استانبوله اینمش اولدقلرندن چوجقلری‌ده یانمده یوق ایدی. عمرینك بوانزاوای مطلقی، کیجه‌نك بودم غریبانه‌سی ایچنده برزمان دوشوند- کدن، بر مهاجمهٔ شدیدهٔ حسیات آلتنده زده‌لندکدن صکره لامبه‌یی یاقدی، روزنامهٔ آلامنی یازمغه باشلادی که ایلك سطرلری شونلردر: —

«٢٩ کانون ثانی و ٣٠٧: حیاتمك الك بیوك کدرلری حس ایتدیردیکی تاریخ، ایشته بوتاریخدر. پك چوق آغلادم. بن آغلامه‌یی یدی سکز سنه‌دنبرو اعتیاد ایتمشمدر. فقط بودفعه‌کی، او کچمش ایام مصائبده‌کی کبی آوان نوجوانیسنك محوینه تأثر ایله آغلایان برکنج قادینك اغلامه‌سی دکلدر. ایکی معصوم چوجقیله طول قالان بر بد بخت قادینك — علاوهٔ عمر مأیوسا-

نه‌سی اولق اوزره — حس ایتدیکی بر درین کدرك الجا آتندن حصوله کلن سرشك یأس والمدر!...»

(مابعدی وار)

محمد انیس

لسان الحان

موسیقیٔ عثمانی نظریاتی

مابعد [*]

عبدالباقی دده افندینك حقیقةً بویوك برهمت مجددانه توصیفنه سزا اولان شو نوطه‌سی، موسیقیمزك الك پارلاق ورنکین بر دورهٔ ترقیسی اولان عصر حضرت سلیم خان ثالثده آثار موجوده‌نك ضبط وتحریری ایچون پك کوزل امداده یتشمش ایسه‌ده چه فائده‌که او زمانلر علی‌العموم اساتذهٔ موسیقیه‌مز نوطه‌نك عالیهنده بولندقلرندن بواختراع جدید دخی موسیقی شناسان عصر طرفندن لایق اولدیغی وجهله نائل حسن قبول اولهمیه‌رق لایعدلایحصی آثارك ضیاعنه میدان ویرلمشدر.

جنتمکان سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده موسیقهٔ همایون ایله عساکر شاهانه موسیقه بلوکلری افرادینه اوروپا اصولی اوزره نوطه ایله تعلیم موسیقی ایجاب ایتمکله بو فنده ماهر ایتالیالی (دونیزت) نام معلم درسعادته جلب اولنه‌رق آز مدت ظرفنده نوطه تحصیلنه موفقیت همت ایلمشدر.

بوصورتله ترقی پرور لکنی اثبات ایدن میر مومی‌الیهك وجوده کتیردیکی پارچه‌لر پیش نظر تدقیقه آلنسه هر برینك حسن طبیعت ایله صنعت ومعلوماتك امتزاجندن حصوله کلمش نفایس آثار اولدیغنی تصدیق واعتراف ایتمامك قابل اولهمز.

نوطه‌نك تحصیل وتعممی خصوصنده صرف ایدیلن بی نهایه همتلر، غیرتلرله برابر نوطه ایله تعلیم موسیقی، فردوس آشیان سلطان عبدالعزیز خان حضرتلری دورنده دخی الحق موسیقهٔ همایون دائرهٔ فاخره‌سنه منحصر کبی بر حاله قالهرق رغبت ومعتاد قدیملری وجهله تعلیم موسیقی‌یه مداومت ایتمشلردر.

ینه بوتاریخلرده وانلی بابا خمپارسوم اسمنده برذات طرفندن (خمپارسوم نوطه- سی) نامیله بر نوع نوطه دها اختراع قلنمشدرکه سریعاً ضبط نغمات خصوصنده موجب تسهیلات اولمسندن طولایی الیوم بعض ذوات طرفندن استعمال ایدلمکده بولنمشدر.

والد کثیرالحامد جناب جهانبانی سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك عهد سلطنتلرنده موسیقهٔ همایون فریق نجیب پاشا مرحومك سعی وغیرتیله نوطه اصولی کرکی کبی تعمم وانتشار ایدرك نوهوسان موسیقی عندنده قیمتی تقدیر ایدلمکه باشلادیغی حالده دده افندی ودلال زاده اسماعیل افندیلر کبی اوعصرك بحق استاد کاملی اولان ذوات کرام هرنصلسه — پك‌ده ممدوح عد اولنه‌میه‌جق — برطریق تعصبه سالك اوله‌رق نوطه‌نك لزوم ومحسناتی تسلیم وتعلمنه رغبت ایتمامشلردر.

مؤخراً موسیقهٔ همایوندن یتیشن اساتذه‌نك بحق سرفراز ومدار افتخاری اولان سر مؤذن حضرت شهریاری عزتلو رفعت بك افندی مکملاً نوطه تحصیل وذاتاً مسلم اولان قدرت وبضاعهٔ موسیقیه‌سنی بر قائدها اعلا وتکمیل ایدرك پك چوق آثار قیمتدارك جمع وتحریرینه صرف نقدینهٔ

ادبیات

مشاهیر علمادن کتبخانه‌لر مفتشی فضیلتلو ثریا افندی حضرتلری طرفندن اهدا بیورلمشدر .

افادهٔ مخصوصه

مشائخ کرام عارفیندن نحریر شهیر ادیب بی نظیر (انسان العین وعین الانسان) الملاقبه لابق عارف بالله شیخ عمر بن الفارض وقدس سره حضرتلرینك قابل تنظیر اولمیان قصیده‌لرینك شرح وترجمه‌سنی سودیکم برذات بندن التماس ایلدی . لهذا اول کلیاننده بولنان قصیدهٔ بائیه‌نك شرح وترجمه‌سنه بدأ ایلدم . فضلانك مظهر تقدیرلری اولورسه کلیاتنك ده ترجمه‌سنی وعد ایلرم . قصیدهٔ مذکوره‌نك لغات غیر مأنوسه مفرداتی شرح وبیاندن صکره (خیر الکلام ماقل ودل) مفادنجه خلاصه اولهرق ترجمه اولنوب (م) مفردانه (خ) خلاصه‌یه علامت اولهرق اشارت قیلندی . ومن الله التوفیق والاعانه

سائق الاظعان یطوی البیدطی
منعماً عرج علی کثبان طی

(م) (اظعان) محفه معناسنه جمعی ظعین در . (بید) صحرا معناسنه جمعی بیدأدر .

برنجی (طی) قطع معناسنه اولوب (یطوی) نك مفعول مطلقیدر . ربیعه قبیله‌سی نزدنده مفعول مطلقك وقف حالنده منصوب اولمسی لازم اولمدیغندن بو محلده اخطاری لازمه‌دندر . (عرج) توقیف معناسنه تعریجك امر حاضریدر . (کثبان) ضم کاف ایله کوچك قوم تپه‌سی معناسنه، جمعی کثیبه‌در . ایکنجی (طی) قبیله معناسنه‌در . حرف ندا بتك اولندن محذوفدر

(خ)

ای صحرالری قطع ایدوب محفه‌لی دوه‌یی سوق ایدن دوه‌جی ! لطفاً طی قبیله‌سی تپه‌لری اوزرنده دوه‌کی توقیف ایت !

وبذات الشیح ان مرروا
ت بحی من عریب الجزع حی

(مررت) نك ناسی ایکنجی مصراعدندر . ذات الشیح بر محلك اسمی ، برنجی حی قبیله‌دیمك ، (عریب) عربك مصغری . (جذع) دره‌نك آچلمی جهت ، ایکنجی حی سلام ویرمك معناسنه . تحیتك امر حاضریدر . (خ) ای دوه‌جی ! ذات الشیح وادیسنده ساکن کوچك عرب قبیله‌سی نزدندن کچرسه‌ك بندن انلره سلام سویله !

ولتلطف واجر ذکری عندهم
علهم ان ینظروا عطفاً الی

(م) (عل) ترجی معناسنه لعل نك مخففیدر .

(خ) ای دوه‌جی ! مرحمتله بکا نظر ایتمك امیدیله لطف ایدوب انلرك یانینده بنی یادایله .

قل ترکت الصب فیکم شبحاً
ماله مما یراه الشوق فی

(م) صب عاشق (یراه) اریتدی فی کولکه دیمکدر . (خ) عاشقکز کمال اشتیاقندن اریپوب شبح وخیال کبی کولکه‌سز برحالده بولندینی زمان انی ترك ایلدم دی .

خافیاً عن عابدٍ لاح کما
لاح فی بردیه بعد النشر طی

(م) خافیا ؛ خفی نك اسم فاعلی ؛ عاید عیادنك اسم فاعلیدر . (لاح) ظهر دیمك بردیه، برنوع اوربه معناسنه، بردك ثنیه‌سیدر . نشر آچمق ، طی ، طوپلامق معناسنه‌در .

(خ) خسته عاشقکزك عیادتنه کلانلر کمال ضعفندن مخفی بر حالده بولندینی ایچون انی کورمیورلر . طوپلانمش براوربه صارلمشته نسبةً نقدر کوچك کورینورسه عاشقکز ده حال صحتنه نسبةً اوقدر کوچك کورینیور .

صار وصف الضر ذاتیاً له
عن عناءٍ والکلام الحی لی

(م) ضر ضعف ، عنا مشقت الکلام الحی فصاحتلی سوز ، لی اکلاشلماز لاف دیمك .

(خ)

خسته عاشقکزك ضعفی وصف ذاتی ایسه‌ده معذبدر . چونکه حال صحتنده کمال فصاحتله سوز سویلیوب شمدی ایسه سوزلدی . ضعفندن اکلاشلمیه‌جق درجه‌یه کلدی .

کهلال الشك لولا انه
ان عینی عینه لم تتأی

(م) هلال الشك ، آیك برنجی کیجه‌سنده‌کی کورنمین هلاله دینور . برنجی ان حروف مشبه بالفعلدندر . ایکنجی ان نافیه معناسنه‌در . لم فعل ماضیسیدر . برنجی عین کوز ایکنجی عین ذات معناسنه (تتای) لعمد معناسنه‌در .

(مابعدی وار)

قبرستان [*]

بشیر بربول اوزرنده یورور ، قوشار، کیدرکه جای معیشته منعطف اولان کوزلری منتهاسنی کورمز . ذاتاً علاقه‌دار حیات بولندینی ایچون اطرافی یوز بیك درلو امل، کونا کون شعشعه‌ده منظره‌لرقوشاتمش، بیشکاه حش وتماشاسنی سعادت کاشانه‌لرنده، فقیرانه خانه‌لردن والواح شان وشهرتدن عبارت برمنظرهٔ عبرتنمون اشغال ایلمشدر . بونك ایچون موقوف تماشای جهان اولوب قالمشدر . متصل باقار ، دماغی ، قلب وفکری بو تماشای حیاتك ویردیکی بر سکر غریب ایله متأثر اولور ، بعضا کندینی بر لجهٔ شوق وسرور ایچنده کورور ، بعضاً فضای سیاه کدرده قالیر ؛ فقط او دائما بورور ، کیدر . قطع مراحل حیاتده تأخر ایتمز . هرثانیه اونی طریق عمرینك نقطهٔ انتهای مدهشنه یاقلاشدیرر . برکره اورایه واردیمی ، اوراده‌کی ظلام دهشتبار ایچنه دوشدیمی؟ ادراك حقائق قدرتی آرتق بسبتون بیتر . ذاتاً بو قدرت ترقیات — علمیه وفنیه‌نك شمدیکی درجهٔ عال العالی اورته‌ده ایکن بیله — ینه بك آزدر . پردهٔ فنا آرقه‌سنده صاقلی اولان حقیقت ، برسر مجهولدرکه اکلامق ایچون نه قدر چالیشلسه

[*] رسمی : ١٦٤ نجی صحیفه‌ده

ینه مجهولیتدن باشقه برشی اقتطاف اولنه‌ماز .

دوشونملی بز . ایام حیات ، بزم ایچون بردم انتباه دیمکدر . اواخر عمرمزك نه دن عبارت اولدیغنی آکلامق وبرفکر بقاجویانه ایله شهرهٔ حیاتده کندمزه اخلاق علویه نائله برمسلك نجات بولمق ایستر ایسه‌ك آرزه صیره برقبرستانی زیارته کیتملی بز .

قبرستانی تشکیل ایدن بیغین بیغین طوپراقلر ، افراد بشریه‌نك جوهر حقیقیٔ زندکانیسنی انظار ابتصاره عرض ایتدیکی کبی تراب حالنه ، کیمك حالنه انقلابنی ده مفسر برهیکل عبرتنمادر . قبرستان ، فنای عالمك ساحهٔ وجود اوزرینه قورلمش بر مشهر حزیندر !.. قبرستان بر بیوك کتابدرکه صحائفی ، یپراق آغاجلر ، قیریق طاشلر ، جوکمش مزارلر ، صولغون چیچکلر حاصلی اوتلر ، دیکنلر تشکیل ایلر . بو صحائفك محررات قاطعه‌سنده شو معنای عمقی بوله - بیلیرز : ابدیت !..

باقکز شو قبرستان رسمنه ! فکر حکمته قارشی حقائق مطلقه‌نك لسان صامتی کبی طور بیور . طاشلرك بعضسی عرش رحمانیی کوسترر کبی وضعیت عمودیه‌لرینی محافظه ایتمش ، بعضلری ده صدمات روزکار ایله یسبتون زمینه طوغری اکلمش . هربرنده برباشقه منقبهٔ مختصرهٔ حیات وار . کیمیسی برمادر غریبك سرنوشت سیاهنی ، کیمیسی بر رئیس عائله‌نك فنای حمانتی ، کیمیسی برمقبل برتکوهك — برپروردهٔ ضرورتدن ذره قدر فرقی اولمایان — نتیجهٔ حیاتی ، کیمیسی برعسکرك اعلانامهٔ حیتی ناطقدر ! . صاغ طرفنده اصحاب حیاته مخصوص بر ممر منتظم کورولیور . شو قبرستانك منظره‌سنده کی مهابت وتأثیر، اوراده کچن برناچیز حیوانی بیله وقفه کیر تماشا ایتمشدر !... ایشته اونك، اومهیب قبرستانك نیکهان دائیسی بودر .

آلام

[مابعد : عدد ١٣]

اول نه ایدم ؟... هوای مسعودیت ایچنده منکشف اولمش برچیچك قدر لطیف، نشاط بهاردن مخلوق دیدیکم درجه‌لرده خندان ، طبقات آماله طوغری قناد چیرپان برقوشه نظیره یاپارجه‌سنه نغمه‌دار برقیز !.. عبارت اولهجنی آکلامق وبرفکر بقاجویانه ایله شهرهٔ حیاتده کندمزه اخلاق علویه نائله برمسلك نجات بولمق ایستر ایسه‌ك آرزه صیره برقبرستانی زیارته کیتملی بز .

قبرستانی تشکیل ایدن بیغین بیغین طوپراقلر ، افراد بشریه‌نك جوهر حقیقیٔ زندکانیسنی انظار ابتصاره عرض ایتدیکی کبی تراب حالنه ، کیمك حالنه انقلابنی ده مفسر برهیکل عبرتنمادر . قبرستان ، فنای عالمك ساحهٔ وجود اوزرینه قورلمش بر مشهر حزیندر !.. قبرستان بر بیوك کتابدرکه صحائفی ، یپراق آغاجلر ، قیریق طاشلر ، جوکمش مزارلر ، صولغون چیچکلر حاصلی اوتلر ، دیکنلر تشکیل ایلر . بو صحائفك محررات قاطعه‌سنده شو معنای عمقی بوله - بیلیرز : ابدیت !..

باقکز شو قبرستان رسمنه ! فکر حکمته قارشی حقائق مطلقه‌نك لسان صامتی کبی طور بیور . طاشلرك بعضسی عرش رحمانیی کوسترر کبی وضعیت عمودیه‌لرینی محافظه ایتمش ، بعضلری ده صدمات روزکار ایله یسبتون زمینه طوغری اکلمش . هربرنده برباشقه منقبهٔ مختصرهٔ حیات وار . کیمیسی برمادر غریبك سرنوشت سیاهنی ، کیمیسی بر رئیس عائله‌نك فنای حمانتی ، کیمیسی برمقبل برتکوهك — برپروردهٔ ضرورتدن ذره قدر فرقی اولمایان — نتیجهٔ حیاتی ، کیمیسی برعسکرك اعلانامهٔ حیتی ناطقدر ! . صاغ طرفنده اصحاب حیاته مخصوص بر ممر منتظم کورولیور . شو قبرستانك منظره‌سنده کی مهابت وتأثیر، اوراده کچن برناچیز حیوانی بیله وقفه کیر تماشا ایتمشدر !... ایشته اونك، اومهیب قبرستانك نیکهان دائیسی بودر .

آلام

[مابعد : عدد ١٣]

اول نه ایدم ؟... هوای مسعودیت ایچنده منکشف اولمش برچیچك قدر لطیف، نشاط بهاردن مخلوق دیدیکم درجه‌لرده خندان ، طبقات آماله طوغری قناد چیرپان برقوشه نظیره یاپارجه‌سنه نغمه‌دار برقیز !.. قوشار ، کزر ، کولر اوینار ، صفای طبیعتدن حصه آلیر ایدم . بن ده برهار ، بن ده برنهال ، بن ده بردیغه ایدم . کائناتك هرکوشه‌سی ، کوکلك مسرت وابساطی ایچون برکاشانهٔ تماشا حاضرلار ایدی . بم ایچون هرجوی روان برشلالهٔ امید ، هرطاغ برمنبر بدایع ، هرطلوع برظهورکاه اشواق ، هرساحل برکنار سرمدیت ایدی . زمان اولوردی که قوشلرله ، بلبللرله قونشور ، اورمانلرله ، دالغه‌لرله هم آهنك سرور اولورایدم . بلوطلرده برنشیمن سیران آرادیغم ، شهبال بهاره ینوب اقالیم نامتناهیٔ لطافتی کزمك آرزوسنه دوشدیکم ، قوس قزحلر ایچنده برقصر محتشم مطالعه‌سنه قویولدیغم ، اطلس کبودن باپلهرق سینهٔ نسیمه فرش اولنمش برخوابکاه سماوی ایچنده اویومق ایستدیکم وقتلرم اولوردی که اوزمانلرده عادتا کندمی برموجود علوی قیاس ایدر ایدم . کیم بیلیر ؟ بلکه بونلر طوغری ایدی . شمدیکی حال مقهورمی نظر یأس ایله سوزدکچه ماضیده کی طاتلی تخیلاتمه ، مسرورانه تصوراتمه حقیقت دیه‌جکم کلیور . آه او زمانلرك سرور بی‌تناهیسی شمدی زده ؟.. چچکلری ، رنکلری ، نورلری زده ؟ روحمه تسلسل ایدرك واصل اولان اوزمزمهٔ مسراتك شمدی عکس صداسی بیله قالمامش ! . چمنستان جنتدن نشان کوسترن یشیل مشجرلرك بیله اوکسوهٔ حضراسی یتمش، اسکیمش !... او وقتك آسودکیٔ مطلق حیات معصومانه‌مه ایکی جناح شطارت طاقه‌رق بنی فضای معلای سروره صالیو - یرمش ابدی . بر زمان بوراده کزدم ، طولاشدم ، تماشای الواح سعادت ایتدم . صکره قادلرم قیرلدی ، موازنم غائب اولدی . فغان ایده یووارلاندم ، ایکله‌یه ایکله‌یه بوسنکستان آلامه دوشدم ، بنی دوشونمه‌یه مدیون اولانلرك بیله مظهر مرحمتی اولهمادم ، ایشته بو زمین متروکیته چکلدم !...

آه عجبا شمدی اولادلرم نه حالده ؟.. کویده ، منزوی برکوشك ایچنده اویویورلرمی؟ یوقسه بعضاً بابدقلری کبی دادیلرینك سویلدیکی مصللیری دیکله‌یه‌رك کولیورلرمی؟ . بیودکاری زمان کندیلرینه سز شوتاریخده کولیورایدیکز ؛ فقط سزاو آندهپدرسزلکه محکوم اولمش ایدیکز . بدبخت والده‌کزده عمرکزده پدر شفقتندن محرومیتك حاصل ایده‌جکی حزنی دوشونه‌رك آغلایور ایدی دیه‌جك بولنور ایسه اوکولدکارینه احتمال دها زیاده آغلایه‌جقلردر .

تجلی سیاهم بنی یك شدتلی حقارتلرله زده‌لیور . برکون اوله‌جق . اولادلرك سندن نفرت ایتدکلرینی یوزکه قارشوسویله‌یه‌جکلر ، سن آنلره نه جواب ویرجکسك ؟ پدرکز یك فنا برآدم ایدی ، آنك قهرینه تحمل ایده‌میه‌رك کندی استراحتم ایچون سزی پدرسزلکه مجبور ایتدم دیه‌می اولادلرکه قارشو مدافعهٔ نفس ایده‌جکسك ؟ اوزمان چوجقلرکك « آه والده ! کیم بیلیر دنیاده نه قدر بدبخت والده‌لر واردر ، لکن اولادلرینك پدرسزلك مأیوسیتی حس ایتمه‌ملری ایچون زوجلری اولان فنا آدملرك قهر واذیتلرینه تحمل ایله مشلردر . سن او درجه شایان احترام بر والده اولدیغك ایچون بزده ایکی یوزدن بدبختز . اکر سن اویله خاطرهٔ اولاد ایچون تحمل ایدر فضیلتلی بروالده‌لك ایتمش اولسه ایدك بزده یك فنا برپدره مالکز ؛ فقط والده‌مزك علوجنابی بزه هرتأثری اونوتدیره‌جق درجه‌ده‌در دیه‌رك پدر یوزندن اولان مأیوسیتمزی تعدیل ایتمش اولوردك . حیف که شمدی اوتسلیدن ده محروم، ایکی جهتدن ده مأیوس چوجقلرز !..» دیرلرایسه نه‌یاپه‌جقسك ؟ ایشته اووقت بتون حیاتکده چکدیکك اضطرابلر سنی هیچ برمرحمته نائل ایده‌مز . مادام که سنك ایچون هرسعادت محو اولمش ، باری چوجقلرینك محبت وحرمتنه مظهر اولمش اولسه ایدك ! ...

شورای دولت ملکیه دائره‌سی اعضاسندن عطوفتلو شکری بك افندی حضرتلری
S. E. Chukri Bey conseiller d'etat (section civile)

اوف یارب ! هر اضطرابدن باشقه برده قلیمك بویولده‌کی شدید عتابلرینه تحمل ایتمك مقتدر اولامایورم . بویولده‌کی تفکرلرمك ویردیکی اضطرابات وجدانیه‌یی تسکین ایچون برآزده کندمی دوشونیم : آه بنده بر چوچق ایدم . بنده بك چوق شیلر غائب ایتدم، یعنی برحیات!...

اوحیاتك نه‌قدر پارلاق زمانلری محو اولدی . اوکنجلك ، اوطراوت جمال ، اوراحت وجدان نره‌ده قالدی ؟.. آرقه‌مه کیدیکم ده قولته کوملکدن اوموز وقوللرمك کوزللك وبیاضلغی کندی کندیمك بیله اك چوق غرور قلبمی موجب اولان حالللردن ایدی . کوزلرمك ایچنده‌کی تابش صباحت ، بنی کورنلر ایچون برمرکز انجذاب اولور ایدی . جداً لطیف بر چهره‌م ، متناسب بر وجودم وار ایدی . بوقدر مکمل بر وجود ، حصهٔ سعادت آلمادن محو اولدی ، صارادی ، کیمکلری چیقدی . اوقدر تبدل وقوعه‌کلدی که شمدی شو یازدیغم طراوت اولیهٔ حیاتمه کندم بیله اینانمایورم . آه فقط اویله ایدم . بك چوق دفعه‌لر آینه‌یه باقه‌رق نه‌قصورم وارایمش ؟ عجبا نیچون بنی هیچ کیمسه‌یه لایق کورمدیلر ، بروقتلر کندی اللریله بیك درلو سعادت ومحظوظیت منقبه‌لری سویله‌یه‌رك بونیمه طاقدقلری وبنم‌ده برخزینهٔ آمال عد ایلدکم مودالیونی ، اوکنج ضابطك نشانی صوکره‌دن نیچون چیقاردیلر ، اعاده ایتدیلرده بنی هرکسك نفرت ایده‌جکی درجه‌ده سیئات صاحبی برانسانه ترك ایدرك سبب خرابم اولدیلر دیه‌رك آغلار ایدم . بوحال فلاکتمه سبب عائله‌مك دقتسزلکی وهپسندن زیاده والده‌مك بکا زوج انتخابنده‌کی یاکلشلغی اولدیغنی بن بك اعلا دوشونه‌بیلدیکم حالده بنه آنلری عفو ایدییورم بوحالده البت اولادلرم‌ده بنی عفو ایدرلر .

اضطرابمك اك شدتلی زمانلرنده التجا ایتدیکم فکربودر ؛ فقط نه‌قدر سورکسز!.. نه‌قدر آلودهٔ تردد!.. (مابعدی وار)

لسانیات

حقیقت ومجاز

« حقیقت » لفظی (حق)دن مشتقدرکه محکم وصاغلام دیمکدر : (ثوب محقق النسج = صاغلام طوقونمش قماش) تعبیرنده اولدیغی کبی ؛ بناءً علیه (حقیقت) استعاره ، تمثیل ، تقدیم ، تأخیر ، تزییده ، تنقیص اولیه‌رق سوزی موضعنه قویمق — دیه تعریف اولنور . (ریمك لطف واحسانینه چوق شکر اولسون) کبی . احکامه متعلق آثار بویولده یازیلیر . عربك اشعار قدیمه‌سی بیله علی الاکثر بویولده واقع اولمشدر .

(مجاز) لفظی کچمك معناسنه اولان (جواز) دن آلنمشدر : (جاز علینا فارسی = بزی فلان آتلی کچدی) مثالنده اولدیغی کبی . مجازك مثالی (فلان عالم چوق دریندر) دیرلر . کثرت علمده دکز کبی حدوتخمینی قابل دکلدر . نهایت معلوماتنه واصل اولنماز دیمك ایسترلر .

مجازده اوچ فائده وار :

١ — اتساع یعنی لسانی کنشاندیریر شمرده ، سجعده (علمی چوقدر) دیمك ایشه کلزیه (دریندر) تعبیری قوللانیلیر .

٢ — تشبیه یعنی بکزه‌دلمك واردر . مخاطبه حسن افهامده بیوك دخلی کورولور .

٣ — تأکید یعنی سوزه قوت وشدت ویریلیر ؛ چونکه عالمك علمی ناقابل ارائه ایکن سن مخاطبك کوزی اوکنه دکزی احضار ایتدك . اکا مقدار علمنی درحال تصور ایتدیری ویردك (علمی چوقدر) افاده‌سنده بوقوت بولنورمی ؟ ایشته بوجهتدن مجازیات ذهنه دها محکم یرلشیر ، دها بیوك تأثیر کوستریر . مثلا (غیث فادر) دیمکله (ایچیکزده کیم وارکه اك سوکیلی دوستنك جنازه‌سندنات کسوب‌ده چیك چیك کال اشتها ایله‌یبر) سؤال دهشت اشتمالی بینده‌کی فرقی دوشونملی .

تنقیص ، تزییده ، تقدیم ، تأخیر ، برمعنایه حمل ، تحریف دخی مجازك لوازمندندر . مثلا برکویده وقوع بولان وقعه‌یی خبرویرن کیمسه‌لرك مخاطبی تأمین ایچون (اینانمازسه‌ك کویه صور) دیه‌لری کبی بوراده توسیع شودرکه ناقابلی قابل فرض ایدرك اکا سؤال ایله‌مکلمك امکانی قزانیلیور .

تشبیه ایسه ظاهردرکه وقعه درونده

شورای دولت ملکیه دائره‌سی اعضاسندن عطوفتلو ساقز اوخانس افندی حضرتلری
S. E. Ohanès effendi Sakiz Membre de la section civile du conseil d'etat

بولنمقله کوبی ایشه واقف وقابل سؤال وجواب فرض اولدی . تأکیدایسه کأنه دیمك ایسته‌دیلرکه (بزم مدعامز اوقدر طوغرو ، اوقدر معلوم ومشهوردرکه دکل کوبك بالجمله خلقنه حتی کوبك طاشنه طوپراغنه بیله صورتمك بزی تصدیق ایدرلر) شمدی (کوبلی یه صور) حقیقتنده بو قوت وارمیدر ؟

دوشونولورسه اکثر لغات مجازدر حقیقت دکلدر . مثلا (زید قالقدی) دیرسه‌ك (قالقمق) لفظی نه‌معنا افاده ایدرسه بتمامها زیده واقع اولدی دیمکدر . حال بوکه قابلمیدر ؟

(زید قالقدی) دیمك اتساع ومبالغه وآنی چوغه تشبیه ایچون برامر کلی‌یی کندی جزئنك موضعنه قویمقدن یعنی (زیده قیام حالتندن برمقدار جزئی واقع اولدی) دیمکدن عبارتدر .

بالفرض (فلانی دوکدم) : دیمك حقیقت حال ایسه — الك کافهٔ اعضاسنی ضرب دقل — یالکز جسمنك بر ویاخود قاچ محلنه اورمقدن عبارتدر . مقصد ضربده مبالغه‌در حتی (باشنه اوردم) دیسه بیله حقیقت اولماز چونکه باش نیچه اقسامی شاملدر هپسنك ضربی هیچ بر ضارب طرفندن قصد ایدلمز .

مجازك اون ایکی وجهی واردر :

١ — درت جهتله مسببه کچمك بر - نجیسی مکان اولمق حیثیتیله (دره جوشدی) دیوب‌ده درونده‌کی سیلك آقمه‌سنی مراد ایتمك . ایکنجیسی بر خاصه‌یه یعنی برفعلك امکان وقوعی مالکیته وجود ویرمك ! مثلا الی کوستره‌زك (بن بو قوتله او او حریفه غالب کلیرم) دیمك کبی .

اوچنجیسی فعلی فاعل مقامنده کوسترمك مثلا (بولوت ایندی) دیوب‌ده یاغمورك نزولنی مراد ایله‌مك . دردنجیسی برشیئه نهایت حالی اولجه اطلاق ایتمك (سنده دومان وارمی) دیوب‌ده توتون دینیلن قیلمش اوتی ایسته‌مك کبی .

٢ — سببی مسببله تعریف اغیر خسته‌لکه (اولوم) دینلمش کبی اولومدر کچیردی

٣ — تشبیه پهلوانه (آرسلان) دیمه‌سی .

٤ — ضدیله تعبیر (فلان آدم قاتللکنك سیئه سنه اوغرادی) دیرلر حال بوکه قاتللك مجازاتی (سیئه) دکل (حسنه‌در) .

٥ - برقوتی فعلیله تعریف ایتمك کوپده‌کی شرابه (سرخوش ایدن) دیمك کبی .

٦ — مجاورت یعنی برشیئه مقارنتك نامنی ویرمك بیوك لنکر (اوبور طوبوران) دیمك کبی .

٧ — مجاز عرفی که برقومك عرفاً برشیئه نام ویرمسی . مرکبه (دابه) دیمك کبی . حال بوکه (دابه — یرده کزن بتون مخلوقات) دیمکدر .

٨ — ١١ تزییده ایله افادهٔ مرام (الك مثلنه بکزر هیچ برشئ یوقدر) کبی که (اکا بکزر یوقدر آ حتی بالفرض والتقدیر اکا بکزیه‌نك بیله نظیری بولنماز کبی تنقیصله (کوبه صور) کبی .

٩ — متعاقی متعلق بهنه توسیم ایلمك مخلوقه خلق دیمك کبی که ترکجه‌سی یارادیلانه یارادش اطلاقندن عبارتدر .

مجازه یالفظدن طولایی صاپیلیر ، یامعنادن ویا هرایکیسندن .

لفظدن طولایی صاپلمه‌سی — برشیئك اسم حقیقیسی یا لسانه ثقیل کلیر ، یاشعرك وزنینه صیغماز یا سجعه اویماز ، یاترکیبنده تنافر اولور ، یا حروفنده ثقلت اولور ، ویا صنعت بدیعك اجرامی ایچون لفظ مجازك حقیقتك لفظندن زیاده مناسبتی ظهور ایلر . ایشته بومثللوشیلردر .

ابن مولانا ولد
مابعدی وار

تقدیر آثار

محرر لردن هر برینك باشقه برمسلکی ، باشقه بر طرز بیانی وار در . کیمی صحائف طبیعتی استنساخ و محاسن قدرتی تتبع ایدرك یازار : بعضاً دوای غرامیاندر ، قوشار ، بعضاً ده چهرهٔ زردیتیما- نده تتره‌ین اشکابهٔ بدبختی یی ، حیات سفیلانه‌یی احاطه ایدن اضطرابلری تصویر دن خوشلانور ویاخود خزان پاپراقلری ایچنده ، قهر طبیعتك اوغرایه‌رق پریشان اولمش بلبل یووالری آرمسنده معانیٔ حزن ورقت بولمغه چالیشیر. کیمی محرر ، اخلاق بشریه‌یی ، احکام فطرتی آراشدیره‌رق مزکیٔ طباع اولمجق مقالات یازمقدن وقوانین کائناتی تحری ایچون فکرینی حکمتخانهٔ طبیعتده ، ابعاد نامتناهیٔ ازلیتده کزدیره‌رك تدوین آثاره همت ایتمکدن ذوق بولور . کیمی محرر ده چشم تدقیق دوربینی لوحهٔ غرائبنمای خلقتی معاینه‌یه وازمنهٔ غیرمحدوده رورکارلرینك قوندردیغی غبار کثیف آلتنده اختفا ایتمش اولان جواهر جدیاتی مصباح فن ومعرفت ایله تفتیشه صالارق برسمی وفیرایله تتبع ایدر ، چاپالار. حاصلی کیمی ادیب ، کیمی ریاضی ، کیمی مورخدر . بعض محرر لرده‌ده بونلرك هپسی بردن بولنورکه بویله بر صاحب قلمه مزیات مجتمعه اصحابندن دینلمك سزادر . سلك عسکریه منسوب اولمایان محرر لر ایچنده بویله احاطهٔ کلیه‌یه مالك وهر وادیده اجالهٔ خامه‌یه مقتدر اولوب ده الیوم تألیفات جدیه‌ده دوام ایدن ذوات عالیه‌نك مقداری پك چوق دکلدر . محررین عسکریه‌دن همان همان بومرتبه‌ده آنجق درت بش قدردر . واقعا دها بر چوق عسکری ذوات مقتدره وارسه‌ده نشریاتده بولنه‌رق معلوماتلرندن استفاده ایدیلمدیکی ایچون قاله آلمایه‌جغمز طبیعیدر . الیوم تألیفات وآثار متعددهٔ جدیه‌لریله قارئینی حائز نصاب استفاده ایدن جدی عسکری محرر لر ، بریه‌دن میر آلای مختار بك افندی وبحریه‌دن میر آلای حکمت بك افندی حضرتلریله سلیمان نطقی افندی قپودانلر . قارئین عسکریه وملکیه بو محرر لره قارشی قلبلرینی سیراب شکران ایتمشلردر .

بونلر اوحرر لردندرلرکه میزاب خامهٔ همتلرندن مباحث جدیه آثار ، مالایعنی خیالات پای جدیتلری آلتنده قالیر ، ایدیٔ سعیلرندهکی صحائف حقائق اوزرینه چیقاماز . عاجزلری شو مقاله‌ده سلیمان نطقی افندی قپودانلرك بحث ایتمك ایسته‌یورم .

سلیمان نطقی افندی قپودان مسلکنده غیرت وقدرتیله شهرت بولمش بر عسکر ، اون سنه‌یی متجاوز بر زمان‌بری کرك ترجمه کرك تألیف طریقیله تحریر ونشر بیوردیغی متعدد اثرلرله قارئینی مستفید ایتمش پك جدی بر محرردر . ایلك اثری « بحریه مهندسینك رفیقی » اسمنده بر اثر مترجمدر . بونلرك صکره « فدعم چاوش » ، « محاربات بحریهٔ عثمانیه » ، « رصدات بحریه‌یه دائر بر درس عملی » ، « عدن کورفزی رهبری » ، « بصره کورفزی رهبری » ودها بوکا مماثل جدی اثرلر تألیف وترجمه ایتمش وبونلرك یدی سکزسنه مقدم بصره وجزیرة العرب سواحلنه دائر طریق غزته‌سیله نشر ایتدیکی خاطرات سیاحانه‌سی ، مزیت علم وعرفانی اشاعه‌یه سبب اولمش وحتی اووقت نظارت جلیلهٔ بحریه‌نك انتخاب وتنسیبیله بحریه فن قومیسیونی اعضالغنه تعیین قیلنمشدرکه اوزمانلر یکی نشره باشلانلان « مجموعهٔ فنون بحریه » و « جریدهٔ بحریه » نك ایلك نسخه‌لرینی ، ایلك صحیفه‌لرینی بومقتدر قپودان مقالات نافعه‌سی تزیین ایلمشدر .

سلیمان نطقی قپودانك صوك نشر ایتدیکی اثر ، « بحریه قرعه نفری » نام برکیجی رومانیدر . بوخیالی براثر ظن اولنماسون ؛ موضوع وغایتی دوشونیلور واثر اوقونیلوب آکلاشیلیر ایسه دیکرلرندن دها مهم ، دها جدی وفنی اولدیغنه شبهه ایدلمز .

* * *

« بحریه قرعه نفری » نه پك طبیعی ، پك خوش باشلانلمشدر . اثرك قهرمانی اولان « محمد بن مهدی » ، غایتله سوداکار عسکریت برکویلیدر . عموجه‌سنك قیزی « نادره » یی سویییور . بو ایکی روح نجیبك بینندهکی معاشقاتك طرز صفوت ومعصومینی تصویر ده‌کی دلنوازلق بوکا دها لطیف برنجابت حسیه بخش ایلیور . بو بدیع مصورانه اوقونور ایکن عشق عائله ، مسائیٔ ناموسکارانه کبی حسیات عالیه ایله تحسس ایتمه‌مك ، بوایکی قلب طاهری یکدیکرینه ربط ایدن سودای مشروعه ایمرنمه‌مك قابل اولهمایور !...

محمد بن مهدی : هم مهد وجودی هم ده کهوارهٔ عشق ومحبتی اولان مملکتندن ، اقشامله‌ره قدر چنلری ایچنده ، آغاجلری آلتنده عمر سوردیکی مرعالردن ، خیل سوداویسنه وسعت ویرن بهشتی منظره‌ی طاغلردن آریلیور . اختیار والده‌سیله سوکیلی نادره‌سنك عشقی وجدانی ایچنده اولدیغی حالده برکمی ایچنه کیریبیور ، نور دیدهٔ دولت وملت اولان برعسکر ، برکیجی نفری اولیور . عسکر کوملکنی آرقه‌سه کیدیکی ، قولاقلری بوری صداسنی ایشیتمکله باشلادیغی دقیقه‌دن اعتباراً مشعلهٔ موفقیتی اولان « سعی » ، واسطهٔ سلامت اولان « استقامت » ، صاریلیور . قیودوقایع ووظائف ایچنه دالیور . هوانك ، دکزك بیك درلو مزاحم ومشاقی اورتهسنده کسب متانت وتجربه ایدییور . بولندیغی کیلرله هندستاه قدر سیاحت وبریبور . عزت نفس ، سودای عسکریت ، اشتیاق وقوف ، حب وظیفه ، غیرت ومتانت کبی مزیات مخصوصه ، محمد بن مهدینك شهراه وظائفنی انوار تسهیلاتی ایله آیدینلاتان بر مصباح ترقی حصوله کتیریبیور . محمدك وظائفدن آزاده زمانلری اولیور . کاه بر وادیٔ حضرایه ، کاهی بر موجهٔ هوادار ، کاهی برافق سیاهه ، کاهی ده بر ابر سیاره باقه‌رق دوغدیغی مملکتك اختیار والده‌سنك ، سوکیلی نادره‌سنك بربرینك آغوش شفقت وحمایتنه آتلمش اولان خیالرینی کوریبور . تأثر ، تحسر ایدییور . اوشفقتکاهه کیرمك ، او سیدهٔ محبته یاصلانمق ایچون مدت عسکریه‌نی اکمال ایتمك وبو مدت ظرفنده مستقبلهٔ چالیشمق اقتضا ایتدیکنی دوشونیور

نطقی افندی قپودان اثرك بوقسملرینی اوصاف وخصائص جلیلهٔ عسکریه ایله پك مدققانه مزج ایتمش وبو صورتله اثرك موضوعی اولان نظامات ووظائف مهمهٔ عسکریه‌یی افراد عسکریه به صیقینتی ویرمیه‌جك وبالعکس کشایش فکره ، نشاط وجدانه ، تذکیهٔ اذهانه ، اشراح قلبه بادی اولهجق براسلوب ساده ایله تعریفه موفق اولمشدر .

محمد انیسی

ادبیات

مشاهیر علمادن کتبخانه‌لر مفتشی فضیلتلو ثریا افندی حضرتلرینك طرفندن اهدا بیورلمشدر .

(قصیدهٔ ابن الفارض)

مابعد عدد ١٤

(خ)

عاشقکزك هلال کبی کورنمز اولدی .
فقط آنك آه وانینی اولمسیدی کوزم ذاتنك
کورمسنی بیله قصد ایتمزدی . یعنی ناله‌سندن
انك اوراده بولنمی اکلاشلدی دیمکدر .

مثل مسلوب حیاةٍ مثلا
صار فی حکم ملسوب حی

(م)

ملسوب بیلانك ایصیردیغی آدمه دینور .
(حی) بیلانك مذکری حیه مؤنثیدر .

(خ)

عاشقکزکمال محبتندن کرفتار دندنهٔ مار
اولهرق حیاتی سلب اولنمش انسان کبی بر
حالهدر .

مشبلاً للأسی طرفاً جاد ان
ضن نوءالطرف اذیسقط نحی

(م)

(مسبل) شدتله یاغدیرمجی (تأی) بعد
برنجی (طرف) کوز (جاد) جودك ماضیسی
(ضن) بخل (نوء) شهابك دوشمسی ایکنجی
(طرف) کوکب معناسنه (نحی) یغمور
یاغدیرمق دیمکدر .

(خ)

شهابك دوشمسی یاغمور یاغدیرمق
خصوصنده بخیل ایسه‌ده عاشقك کوزلری
فراقندن یاغمور کبی اسالهٔ اشك ایتمکده
پك سخیدر .

بین اهلیه غریباً نازحاً
وعلی الاوطان لم یعطفه لی

(م)

(نازح) بعید (لی) میل .

(خ)

عاشقکز وطنده ایسه‌ده محبوبه‌سندن
دور اولدیغی ایچون غریب عد اولندیغی
کبی سائر غریبلر کبی مسقط رأسنه‌ده میل
ایتمز .

جاحا ان سیم صبرا عنکم
وعلیکم جاحاً لم یتأی

(م)

(جاحا) مانعا (سیم) تکلیف معناسنه
سومك ماضیٔ مجهولیدر (جاحا) مایلا
دیمك (یتأی) یتوقف تقدیرنده‌در .

(خ)

سزدن تباعد ایلمك عاشقکزه تکلیف
اولنورسه ممانعت ایدر فقط سزه تمایل
ایلمك خصوصنده اصلا توقف ایتمز .

نشر الکاشح ما کان له
طاوی الکشح قبیل التأی طی

(م)

(کاشح) عداوتی مخفی (طاوی) ساتر
(قبیل) قبلك مصغری (طی) ستر معناسنه
طاوی نك مفعول مطلقیدر .

(خ)

عاشقکزك فراقدن براز اول ستر
ایلدیکی ماجرای عشقی عداوتی مخفی اولان
لائم نشر واشاعه ایلدی .

فی هواکم رمضان عمره
ینقضی مابین احیاءٍ وطی

(م)

(طی) بوراده یمکسز وقت کچیرمك
معناسنه‌در .

(خ)

عاشقکزك عمری رمضان کبی منقضی
اولوب کیجه‌سنی احیا ایده‌رك کوتی‌ده
یمکسز اولهرق کچیریور .

صادیاً شوقاً لصدا طیفکم
جد ملتاحٍ الی رؤیا وری

(م)

(صادی) عطشان (صدآ) طاتلی قوبی
(طیف) خیال (جد) سعی (ملتاح) عطشان
(ری) صودن ریان اولمق (الی) حرفی صادیا
کلمه‌سنه متعلقدر .

آلام

مابعد عدد ١٤

آه چوجقلرم بنم معصومیت ومظلومیتمی آکلادقلری کون بنم ایچون بر یوم مسعودیت اولهجقدر !!.. الك فنا بر آدم طرفندن تحقیر اولنه‌رق جای متروکینه براقیلان کنج ، مأیوس ، اذواق حیاتدن نومید بروالده‌نك صوك تسلیسی بودر !!..»
صبح کاذب ، بوسفلی زمینك رفیع طاغلرینی برابیضیت مشکوکه ایچنده کوسترر ایکن نجیبه ، تارخ پرمصائب متروکیتنك صوك سطرینی قارالادی . تفکرات نومیدانه‌نك بخش ایتدیکی یورغونلغه او یقوسزلق‌ده منضم اولهرق اعصابنده ایپدن ایی یه قوتسزلك حس ایتمکه باشلادی . یتاغنه بیله قالقوب کیرمه‌دی ، او حالیله بولندیغی کوشه‌ده کندندن کچدی .

صحیفهٔ وجداننده پك چوق خاطراتی باقی اولان بو اوطه‌یه درت بش سنه اول برحجلهٔ سعادت دیه‌یه کیرمش ، قدرك تللرله یوللر ، ایپکلر آرمسنده حاضرلایه‌رق سحاب سهرنك استقبال ایچنده صافلامش اولدیغی بوکوشهٔ آلامه زبون کدرواضطراب برصورتده سریلوب قاله‌جغنی خاطرینه بیله کتیرمه‌مش ایدی . اودم مسعود ماضیدن بقیه اولان وخورشید نوطلوعك خیاط زرینیله پارلامغه باشلایان تکمیل اوطه مزینه‌تی ، عشاق وفاس حالیلری ، اقمشهٔ حریریه دن معمول پرده لر ، طوانده کی مسعودیت عائله‌یی مصور یاغلی بویالوحه ، دیوارلرده‌کی هند یلیازه‌لری ، اوطه‌نك اوچ زاویه‌سنه ماعون آغاجندن مجلا سهپالر اوزرینه موضوع رسملر ، ایچریلرینه

بيوك آطه‌ده قالپسو اوتلی
Hotel de Calypso à Prinkipo«Iles des princes»

صنعی چیچکلر قونمش ژاپونیا ساقسیلری
وپنبه بروجکدن جینلکیله برکرسئ عشق
وسودا منظره‌سنی ارائه ایدن صاری قاریوله
حاصلی بوحجله کاهك هیئت مجموعه‌دلرباسی،
شمدی بی‌تابانه خواب اضطرابه طالان
نجیبه‌یی استهزا ایدر کبی کورونیور وبرلسان
سکون ایله « بزنی احتشام وشعشعه‌مزله
الداندق! » دییور ایدی !!..

ایکی اوچ کون صوکره استانبولی ترك
ایتدیلر ، کویه کیتدیلر. واپورك بر آز
کیکمه‌سی حسبیله کوشکه اقشام اوزری
واردیلر .

چوجقلر، آکسیزین والده‌لرینی کورنجه
بر آواز سرور قوپاره‌رق « آبلاجغم !
آبلاجغم !.. » دیه نجیبه‌نك بوینه صارلمغه
باشلادیلر ؛ چونکه فائقه خانم کوچکدن
چوجقلره — والده‌لری اولان نجیبه خانمه —
« آبلا ! » دیمکی اوکرتمش وکندیسنه والده
دیدیرتمش ایدی . اصل پدرلرینی دخی
« انشته ! » بیلیورلر ویالکز بیوك پدرلرینی
« بك بابا ! » دیه چاغریورلر ایدی که فائقه
خانمك بو حرکتی ده کیت کیده نجیبه‌یی
مضطرب ایتمکه وچوجقلرینی ، جکرپاره‌لرینی
سینهٔ شفقت ومحبتی اوزرینه باصه‌رق کدرلی
کدرلی تنفس ایدر ایکن اوممصوم دوداقلردن
« والده! » ندانسنك صدورینه آرتق برشدید
احتیاج واشتیاق طویمغه باشلادی . نیچون
اوکا « والده ! » دیه‌یورلر ایدی ؟ .. او ،
آنلری دوغورمش ، آنلر ایچون زحمت
چکمش ، چاشنی یاب مشاق حیات اولمش ،
بدبخت قالمش‌ده حالا والده اوله‌مامشمی ؟..
بوحق صریحی ، بومکافات عمری نه ایچون
کتم ودریغ اولنیور ؟..

کدر وانفعال ایله خسته اولان ، بخار
تأثر ایچنده بوغولمق درجه‌لرینه کلن روحی،
چوجقلری طرفندن ویریله‌جك شو دوای
لطیفه، شودار وی تسلیته محتاج: والده‌جکم!

نجیبه بو فکر ومطالعه ایله اوغراشیر
ایکن کوچك یاوروسی کلدی. ذاتاً آچیق
اولان آغوش شفقت ومحبته آتلدی. نجیبه‌نك
دیزلری اوزرینه چیقدی، داغیق صاچلر
آره‌سنده محزون محزون کولن یناقلرینی
اوقشادی ، اوپدی ، نجیبه کندینی هوای
نسیمئ صفا ایچنده قالمش ظن ایتدی. آه
بوباقی اولسه !...

نجیبه‌نك یاوروسی پنجره‌نك اوکنده
هم بدبخت والده‌سنك دیزلری اوزرنده
بولنیور وهم‌ده طیشاریسنی سیر ایدییور
ایدی .

چوجق ساکت، ساکن طورماز، دائما
قونوشور ، دائما صورار، دائما قارشوسنده
کیندن جواب ایستر . بویاوروده نجیبه ایله
قونوشمغه باشلادی:

محمد انیسی

لسان

حقیقت ومجاز

مابعد : عدد ١٤

معنادن طولایی صاپلمه‌سی — یامجازده
عظمت ویا حقیقتده حقارت ویا مجازده کمال
افاده ویا بر نکتهٔ لطیفه بولنور .

١ — فلان کیمسه‌نك مجلسنده دیمك
کبی .

٢ — آبدست بوزمغه قضای حاجت
تعبیری .

(اوروپا خاطراتم) رسملرندن : نیسده (لاره‌زه‌رو) لوقنطه‌سی
Dessin de «Mes souvenirsd' Europe» Restaurant de laRéserve à Nice

٣ — یا برکیمسه‌نك حال وشانینه تقویت
ایچون اولور. پهلوان مقامنده ارسلان دیمه‌سی
کبی. یااسمنك تکرارنده شانینه مناسب برتعبیر
قوللانیلیر. بوصورتده تأکید افاده ایدر.

٤ — برشی بحق بیلینی ویرسه شوق
قالماز، بالکلیه بیلنمز سه‌ینه شوق حاصل اولماز.
بلکه من وجه معلوم اولورسه اومعلومانك
اکملی ایچون برشوق حاصل اولور. اکمال معلومات
ایچون چکیلن مشقت اوشوقی تمدید ایلمش
اولور. بویله اولنجه برشیئك حقیقتندن تعبیر
مخاطبه علم نام ویرر . حالبوکه مجاز علم نام
ویرمیوب مخاطبی دغدغهٔ نفسانیه‌یه دوشو-
رمك اوشیئك شانینه اهتمامنه بادی اولور .
بوصورتده مجاز دها مؤکد ، دها لطیف
دوشور .

امام فخر رازی واتباعی دیمشلردرکه :
مجاز اصل وضعه مخالفدر. چونکه مجازك
ظهوری وضع اول ، مناسبت، نقل کبی اوچ
شیئه متوقفدر. لغاتك اکثری حقیقتدر.
اکر مجاز حقیقت قدر اولسه‌یدی نصوص
واحکام کاملاً مجمل اولوردی. یعنی معنای
تام افاده ایله‌مزدی، بلکه مخاطبات بیله معنای
واضح وقطعی‌یی ادا ایلمزدی. بوصورتده
برسوز استیضاح ایدیلوب تحقق ایتمدکجه کمالیله
اکلاشیلمزدی حال بوکه بویله دکلدر؛ چونکه
هر مجاز — حقیقته اولان مناسبتدن
ووضعه رضای عامه حصوله کلدیکندن
طولایی — حقیقتدر. اما حقیقت مجاز دکلدر.
زیرا مجاز حقیقته مناسبت شاملیه‌سندن طولایی
ایکنجی برمعنا ایله بنه اوحقیقتك موضوعنی
افاده ایدیکدر.

حضرت امامك بو مذهبنه ایکی جهتله
شبهه ایراد ایدیلیر. برنجیسی بالاده (اکثر
لغات مجازدر) یولنده سردایلدیکمز تحقیقاتدر.
ایکنجیسی‌ده بر شیئك اسم حقیقیسی یعنی
برنجی آدی ایچون — وضع اولندیغی شیئه
مناسبتنك شرط اولمه‌سی سوزیدر . حال
بوکه بزبالاده [١] علمای لغتدن نقل وکندیمز
دخی موضحاً اثبات ایلدیکمز برشیئك اك
برنجی اسمی یاسسندن ویالونندن ویافعلندن
ویاحالندن والحاصل کندیسنده بولنان بر
خاصه‌دن طولایی وضع اولنور.

مثلا قوریغه‌یه بواسمك تسمیه‌سی مطلقا
(قور،ر،ر) دیه سس ویردیکندندر. (بغا،
بوغا، بوگه) بوجك وحشرات دیمکدر. وآل
رنکك بواسمی (آلاو) دن الدیغی درکادر.
حتی بوکون بر شیئه بر اسم ویره‌جك
اولورسه‌ق سرد ایلدیکم خواصندن
برینه مراجعت اولنه‌جقدرکه اصلنه دلالت
ایده‌بیلین شوقدر وارکه بوحقیقتی — اشتقاق
مبحثنده سویلدیکمز وجهله — براصللك بر
قاچ بطن ایلریه‌کی دیکر اصللدن مأخوذ
اولمسی امکانی بیلنلر بیلیر (هرمجاز حقیقتدر)
سوزلری پك طوغریدر. برشیئه وضع اولنان
صفت مجازیه تکرر ایلدکجه تقرر حاصل
ایلر، حقیقت شکلنی آلیر، بلکه اسم
حقیقیسنی بیله اونوتدورر. بوده‌هرآن پك
چوق مشهودمزدن اولان شیدر.

حقیقت ومجازه عائد بعض فوائد

(برنجی فائده) مجازایله حقیقت یابرسندله
بیلینیر ویااستدلالله اکلاشیلیر. سندله بیلنمه‌سی

[١] بو مقاله محررك (تورك دیلی) آدلی
ترکجه‌نك فلسفهٔ لغویه‌سنه وعلم اشتقاقنه ونوادر
لغاتنه متعلق یازدیغی برکتابدن مأخوذ اولمغله
(بالاده سویلدیکمز ...) کبی اشارتلر مندرجات
کتابه مصروفدر .

ناموسنی پایمال ایدرك انك بدلی ، حاصلاتی ایله تسخیر امیده قالقیشسون ؟..

بو سوز ، بو مطالعه مجروح تلقی اولنماملیدر . چونکه انسان کوریلیورکه یدنده ثروتی وارسه سوء اداره سایه سنده جمله سنی محو و هدر ایتمش ، هوساتی تعقیب ایده ، ایده برکریوه یه دوشمش که بولندیغی ، وقعدن ماضیسنه توجه نکاه ایتمك لازم کلسه کندینی بلند ارتفاع بر منارهنك کرسیسی دیبنده قازیلمش بر بئر عمیق ایچنده کور . منارهنك تاعلمندن کندینی اورایه قدر آتمش . اویله ایکن حالا کناهنی ، قصورینی تصور ایتمیورده اعادهٔ ماسبقی ایچون دوشوندیکی اسباب ایچنده نردبان کبی پای التحقیری التنه الوب ناموسنی چیکنیه رك ارتقایه التفات کوستریور .

کندینی اوموقع مشکله کتیرن هوساتی ایکن غیرك هوساتنه بازیچه ، ملعبه اولیور . نفسنی عزتدن ، کندینی بشریتدن محروم ایدیور . ویاخود الله کندینه بخشایش مخصوصی اولان دامن عفتی بشقه سنك فرش پایی ایدیور . صکره صورلسه ضرورت حالنی عذر مشروع اولهرق کوستریور .

ولواویولده صاحب اقتدار ایکن دوچار ضرورت اولیوب ده دنیایه ضرورت ایچنده طوغمش بر بیچاره ده اولسه او مقوله لره سؤال اقتضا ایدرکه عجب بدل ناموسدن بشقه جلب اقبال ، تأمین معیشت ورفاه ایده بیله جك امکان یوقیدر ؟.... اولمامش اولسه دنیاده هرکس ناموسسز اولور . اوحالده ناموسك ده قدر واهمیتی قالمزدی .

اناسندن طوغدیغی کوندن صکره عنفوان شبابنه وارنجیه قدر عفت وناموسنی محافظه ایدرك یاشایوب ده بعده الجای هوس ویاخود اعتقادلرنجه سوق ضرور تله عفتسزلکه میلان کوستر نلر ایسه انساندن معدود اولمدقلری ایچون سزای بحث دکلدر .

رهبری

آلام

مابعد عدد ۱۵

— آبلاجغم ! باق ! هله باق ! شو صوقاقدن کچن چوجغك نیچون بنم کبی یکی سوسلی انوابی یوق ؟..

نجیه نك چهره سندن بر سحاب کدر اوچدی ، کچدی ، شوجوابی ویردی :

— فقیرده چوجغم اونك ایچون !..

— آبلا فقیرنه دیمك ؟..

— پارهسی یوق دیمك اولادم !..

— آبلاجغم بنم ده پارهم یوق اما یکی انوابلرم وار . بك بابام بکا هرشی آلیور . اوچوجغه ده باباسی هر شی آلیر دکلی یا ؟..

— اوت چوجغم ، آلیر !..

— اویله ایسه اوچوجق ده فقیر دکل .

— فقیردر یاوروم ! فقیردر قوزم ! باباسی فقیر اولان و یاخود هیچ باباسی اولمایان چوجقلرده بویله اولورلر .

— دیمك آبلاجغم بوچوجغك ده باباسی یوق ، باباسی اولمش ؟ واه زوالللی چوجق ! باباسزلق نه قدر فناشی دکلی آبلا ؟...

نجیه بی بوسؤال معصومانه تیرتدی . قلبنده برحس غمکین ، بیننده بر بحران آتشین حصوله کتیردی . دوشونیوردی :

— جکر پارهم اولادم ! سن ده بر بدبختسك !.. سن ده برپدر حقیقینك انعطاف انظار محبتدن مهجورسك !.. مینی مینی فکرك شمدی بوکبی خارجده کوردیکك مناظر سفیله ومأیوسه نك اسبابنی تحری یه دائر محاکمه ده بولنیور . بوقوهٔ متحریانهٔ معصومانه نك سن بویودکچه چوغالاجق ، اینجه له جك ده اووقت کندیکك ده بدبختانه که آکلایه جقسك !.. فقط اولادم بوکنج والده جکك ده عالم حیاتده ، جهان زوجیتده بر مسرور کون ، بر مهتابلی کیجه کورمدیکنی آکلامیسك !! ....

بو اثناده چوجق والده سنك چکه سنی اوقشایا ق دیدیکه :

— آبلاجغم نه دوشونیورسك ؟..

— بنمی یاوروم ؟.. حیاتمی ، عمرمی دوشونیورم !...

— حیات ، عمر نه در آبلا ؟ بن اونلری بیلمه یورم .

— نه یاپه جقسك ایکی کوزم ؟ حیاتی ، عمری بیلمك ، آکلامق ایچون سنك بویومه ك لازمدر .

— نیچون یا آبلاجغم ؟.. بن شمدی ده آکلارم ، سن هله سویله !..

— (متفکر ومأیوس بر چهره ایله چوجغك یوزینه باقه رق) حیات نه در ؟ بن اونی نیله بیلدمی ؟.. بن اونی طانیه بیلدمی ؟.. حیات ، یاپاکواسع ویاخود پك طار برسمای ظلمانینك دهشت وظلمتلری ایچنده چیرپینیر برروحدر !.. حیات ، بشر دنیلن سیاح غریبك برکذرکاه مخصوصیدر !

— آکلامه دم آبلاجغم ، هیچ آکلامدم !....

— آکلامه چوجغم !... فقط افسوس آکلایه جقسك !!..

نجیه پك متأثر اولدی . اکدار قلبیه سی ، تحسسات مأیوسانه سی بر جوشش عظیم کوستردی . کیرپیکلری اوزرنده بر قاچ قطرهٔ تأثر پارلادی . برمشهر حزن اولان چهره سنه یووارلاندی . بو یاشلری کورن چوجق نجیه نك بوینه صاریله رق :

— آی ابلا آغلایورسك ! نیچون آغلایورسك ؟ شمدی بن ده آغلارم !..

— سن آغلامه قوزم ، اه سنی آغلاتماسون یاوروم . هم بن آغلامایورم که !

چوجق ، ایری ومنبع معصومیت کوزلریله نجیه نك یوزینه درین درین باقدی . برکومه ایپك کبی صاری صاچ ایله ، برتاج زرین ملکیانه مزین اولان مینی مینی باشی اکلدی ، سیئهٔ مادر اوزرینه ، اوبالین شفقت اوزرینه خفیفجه جك دوشدی . نجیه نك طاغنیق صاچلری اوسرکزین معصومیتی نیم اورتدی . اورادن ، اورادە ، سیئهٔ پراهتزار مادر اوستنده صاچلر آرهسنده صاقلی اولان مینی مینی روحدن شو صدا انتشار ایتدی :

— آنه جکم بن سنی پك چوق سویبیورم .

بوصدا ، بر خطابت سماویه کبی نجیه اوزرنده برتأثیر حاصل ایتدی . کوزلرینك ایچنده برلمهٔ صفا پارلادی . چهره سی برورد تبسم آچدی . ناصیهٔ حزینه رنك مسرت کلدی ، دوداقلری — روحندن کلن برهوای طیاره مساعدهٔ خروج ایدر کبی — خفیفجه آچلدی . ایکی قوللری تمثال ذی حیات آمالنی قوجافلامق ایسترکبی آچلدی — لطافت ومطبوعیتله دیانا هیکللرینی یاده کتیرن — بوایکی ساعد دلنشین ، محبت معصومانه پریسی اولان مینی مینی نور دیده سنك تکمیل وجودینی قاپلایه رق صیقدی . بر سلسلهٔ اصوات بوسه در ایشیدلدی . صانکه « آنه جکم ! » صداسی عصرلردنبری جای حسرتده قالمش بروجود مقدس ، حیات مادرانه سنك بدأتدنبری مقام بعیدافتراقه چکلمش برآلهٔ مسعودیت ایدی ده نجیه نك — ظلمات یأس ونومیدی ایچنده چیرپینمقده بولندیغی بر غملی زمانده — قارشوسنه چیقمش ایدی . « آه اولادم ! عمرمك امیدی ! لیل آلامك اختری !.. صباح سرورمك نوری ! بر دها سویله ! بر دها اغزکدن « آنه جکم ! » خطابنی ایشیده یم !.. اوح سن نه شیرین ملکسك !.. » دیه رك چوجغنی اوپدی . بوکدرلی ، منفعل ، منزوی والده نك شفقت ومحبت مادرانه دن متولد اولان شو تهیجات مسرورانه سنك شدتندن برآغلامه حاصل اولدی . بوندن روحنك . قلبنك کدرلری اوزرینه بربارات تسلیت سرپلدی . بر غشی حزن وسرور ایچنده قالدی !!..

بومنظره ی . نجیه نك اختیار پدری — یاری آچیق طوران قپودن — کورمش ایدی . کوزلرینه بریکن تأثر یاشلری نورانی چهره سندن سود بیاض صقالنه طوغری یووارلادی . کندی اوطه سنه کیردی ایکن قیزینك امادهٔ مسعودیتی ایچون دعا ایدیبور ایدی !...

« یتمه دی »

محمد انیسی

لسان

حقیقت ومجاز

مابعد : عدد ۱۵

وقتاکه او قوشه بویله سس ویردیکی ایچون وضع ایدلدی . انك خواصندن بر خاصه یی شامل اولدیغی ایچون مجاراولدی . مرور ادوار ایله (قارغه) لفظی اوقوشده تخصیص کسب ایلهمکله هر (قارق ، قارق) دینه (قارغه) دینلمدیکی ایچون بواسم غرابه موضوع برحقیقت شکلنی آلدی .

(بشنجی فائده) بر لغنده برراعتبارله هم حقیقیلك ، هم ده مجازلق اجتماع ایده بیلیر . مثلا برفن اربابی بین الناس برمعنایه موضوع اولان برلغتی کندی آلنلرندن برشیئه تخصیص وتعیین ایلرلر . برنجیسی حقیقت ایکنجیسی مجاز اولور . کیمیا کرلرك [۱] آلتونه شمس دیمه سی کبی . بوشمس لفظی کونشك اسمی اولمق جهتندن حقیقت ، قرمزی رنکلی وقیمتدار آلتونه اطلاق اولنمه سی جهتندن مجازدر . بوندن اکلاشیلیورکه حقیقت مجاز اولور . اما مجازحقیقت اولمز . حقیقتك استعمالی ازالدقجه مجازعرفی اولور . مجازك استعمالی تکثر وحقیقته تغلب ایلدکجه حقیقت عرفیه اولور . فقط حقیقت اصلیه اولهمز . چونکه حقیقتك دلالت ایلدیکی معنی کندیسیله قائمدر . مثلا (یاصدیق) ه بروقت راحتلق دیه یه بر تعبیر قوللانوب ده کثرت استعمال ایله واصلك اونوتدیله سیله (راحتلق) یعنه (یاصدیق) تعبیری کبی موضوعی اولان (وساده) یی درحال بزه بیلدیرر . شوقدر وارکه (راحتلق) . (یاصدیق)ك عینی اولهمز . چونکه یاصدیقدهکی (طیانیله جق برشی) معناسی (راحتلق) ده بوقدر .

(النتیجه فائده) کلماتده اعتبار دکیشدکجه برر اسمله یاد اولنورلر . لفظ ومعنی متحد اولورسه (مفرد) دیرلر . (الله) لفظ شریفی کبی که لفظی ده بر ، مدلولی ده بر ؛ تعدد ایدر .

[۱] کیمیای قدیمده التونه شمس دینیلدیکی کبی کوشه ده قرنامی وبرلشدی . کیمیای جدیدك رموزانی اره سنده بونلر موجود دکلدر .

[غزته]

لرسه (متباین) دیرلر . انسان ، آت ، قوش کبی بونلرك لفظلری ده آری ، معنالری ده آری ؛ برمعناده اجتماعلری ممکن اولمزسه (متباین متفاضل) دیرلر . سیاه ، بیاض کبی که برماده بوایکی صفتله مشهوراولهمز . برمعناده اجتماعلری ممکن اولورسه (متباین متواصل) دیرلر . بچاق ، یتاغان کبی که ایکیسی ده آلت حرب اولان بچاقلرك صفتیدر . صفت ایله صفتك صفتی ده بوقیلدندر ناطق فصیح کبی لفظ تعدد ایدوب معنا براولورسه (مترادف) دیرلر . بچاق ، قیلیچ ، یتاغان ، بالاکبی ؛ لفظ بر اولوب معنا تعدد ایدرسه مشترك دیرلر . (اوچمق = طیران) ، (اوچمق = جنت) برمعنادن بینلرنده هیچ بر علاقه اولمیه رق نقل ایدیلیرسه مرتجل دیرلر . بینلرنده علاقه اولوب فقط ایکنجی معنا اصله غلبه ایلرسه (منقول) دیرلر . صلاتك بیلدیکمز معناسنه دلالتی اسکی معناسی اولان (دعا) یه ویا (تجدید موالات) ه دلالتندن دها غالب اولهسی کبی اکر غلبه ایده مزسه مجاز دیرلر بر بهادره (ارسلان) دیمك او بها - دری قرینه سز بیلدیرمدیکی کبی اصل موضوعی ده مشهور ومتواتردر .

انواع مجازی بورایه قدر تفصیلدن مقصدیمز الفاظك دلالت معنویه ده قوللانیلاری اساساً بردلالت حسیه اوزرینه وضع اولنوب صوکره برطاقم صور ذهنیه ده مشابه کوریلان مجازه حمل ایدلدیکنی کرکی کبی اکلاتمقدر . اویله ایسه بوراده مقصدیمزی براز تمهید ایلهلم .

معلومدرکه الفاظك قسم اعظمی ، لاسیما افعال متساویاً دلالت حسیه ومعنویه ده قوللانیلیر . مثلا (قویونی کسدی) ده دیرز (سوزی کسدی) ده دیرز بوایکی دلالتك بری اصل وحقیقت ، دیکری فرع ومجاز اولهجغی درکاردر . منتسبین لغت ایچون ظاهر وباهردرکه دلالت حسیه اصل ، دلالت معنویه فرعدر . صور ذهنیه ده ایکیسنك تشابهندن طولایی سوزك کسیلماسی قویونك کسیلمه سنه یعنی برنجی قطع ایکنجی قطعه حمل ایدلمشدر . چونکه محسوسات انسانك

مقاله

انسان دائمی الحرکه بر ماکنه یه بکزرکه دوران دم وتحرك اعضاسی هرزمان بر طاقم حوائج ضروریه‌یك معاونته باقار .

یمك ، ایچمك دوام حیات ایچون نه‌قدر لازمسه حوائج ضروریه‌یه اولان احتیاج‌ده انسان ایچون او درجه‌ده‌در .

ایشته اساساً معیشت دیمك بوواسباب معیشت‌ده هرکس ایچون مطلق ومحقق بروظیفه‌در .

معایش انسانیه ایچنده اوقدر غریب فرق وتفاوتلر کوریلورکه انسان تعریفنه دکل اسباب تحیرینی دفعه بیله مقتدر اوله‌مز .

انسان کوریلورکه کندی ایله برابر کندی کبی برقاچ کشی یی دها اقدار وانفاقه مقتدراولدیغی ایچون اسباب تعیشی تدارکده مشکلات بیله چکمز .

کویاکه دنیایه کلمه‌دن اول احتیاجاتی طرف الهیدن کوندرلمشدر . فقط بودرلو معیشته نائل اولانلر نادردر . انسانلر ایسه هرحالده اسباب معیشتی تدارکه محتاجدر .

جناب حقك نوع بشره الك بیوك احسانی عقل وذکادر . عقل وذکا ایسه هم صاحبنی هم صاحبنه جای آرام اولان عالم امکانی مسعود ومعمور ایتمکه متکافلدر .

بناءً علیه هرکس عقل واداره‌سی نسبتنده بر خدمتله مکلف ، واو خدمت مقابلنده معیشته محتاجدر .

اصل مدعا عقلدن ، قوهٔ بدنیه‌دن ، قدرت فکریه‌دن محروم اولانلر مستثنا اولدقلری حالده بعض ارباب عقل واردرکه دنیانك موقتلکنی وسیله اتخاذ ایدرك سعی واهتمامدن کریزان ومستغنیانه برطرز ایچنده پریشاندرلر .

ثمرهٔ سعی وذکاسندن کندی ایله برابر کندینه مجبور التجا اولمش بیکلرجه بیکسی مسعود ایده‌جك قدر اقتطاف ایلیه‌رك یاشایانلرله غیرك لطف واعانه‌سی سایه‌سنده

میله جامعنك قپوسی
Entrée de la mosquée de Milet

تأمین معیشت ایدنلری نظراعتباره الیرسه‌ق انسانلغك نه‌دیمك اولدیغی اووقت اکلاشیلیر .

بوکون برآدم کوریورز . دنیایه کلدیکی زمان احتمال قوندغنی یامه‌لی ، بشیکنی قریق بولمش . بوکون برحالده یاشیورکه کوروب‌ده طمع وبعضلرنجه حسد ایتمامك ممکن اولمیور .

ینه بوکون فلکزده کوریورز . عائله اویله کلمش وحتی مزین بلکه‌ده مجوهرلی قاریولرلر ، مرصع کهواره‌لرایچنده طوغمش . بوکون او فلکزده حوائج ضروریه‌سنی تدارك ایچون‌انك ایبلکنی بکلمکه مجبوردر . اشته بونلری دوشونملی ، نظر اعتباره آلملی ، واکاکوره حرکت ایتملیدر .

وهبیهی

فورطنه

کوکده برشورش قیامت ، هواده برسیلاب طوفان ، برده برسیل خروشان کورلمکده ایدی .

برکوك بربرینه قاریشمش کبی یرندن قوپمش قیاپارچه‌لرینه بکزه‌ین قاره بلوطلر بربرلرینه هجوم ایتدکجه حاصل اولان شراره‌لر سیاه جهنمدن برپنجره آچیلمش ظن ایتدیررردی .

هوا صفوق دکل . فقط سرین ایدی . چونکه اوود هشت محشر انکیز اواسط شتاده رونما اولمقده ایدی .

بولندیغم موقع ساحل دریده اولدیغی جهتله دکزك اصوات تلاطمی‌ده دهشت موجودیی برقات دها آرتیرمقده ایدی .

کاه آسمانه باقاردم . طوفانلر ، قیامتلر ، اخرتلر ، هپ بربرینه قاریشمش .

کاه دکزی دیکلردم ، ایکلیتلر ، باله‌لر ، شدتلر هپ بریره کلش ، کاه طاغلره حواله سمع ایدردم . کویا هرکیاه خزاندیده سندن برفریاد ایشیدیلیردی . کاه کندیمه باقاردم . بتون دنیانك تهلکه ایچنده بولندیغی اویله برزمانده کویا بن بتون مهالکدن مصون ایدم .

پنجره‌نك قالین جاملرندن ایچری‌یه یغمور عکس اپتمز . فقط طاملیان قطره‌لری حاصل اولان طنین دماغمله عادتا براهنك بسلردی .

دهشتك کیتدکجه تزاید ایتدیکی اثناده خارجدن برصدا طویدم . افاده‌سندن یالکز استمداد آکلاشیلیوردی .

پنجره‌دن اوزانوب باقمق ایسته‌دم . حالبوکه پنجره‌یی آچمغه امکان یوق . اولسه‌ده اوطه‌نك ایچنی خارجه بکزتمکله انجق ممکن .

اشاغی اینمك خاطریمه کلدی . اوده مشکل . فقط ، نه‌اشاغی‌یه اینمکده نه‌ده پنجره‌یی خسته ایدی . اوقدرکه برقاچ سنه کورمدیکمدن فضله ضعفی بچاره‌یی تشخیصه مانع اولدی . صکره آکلادمکه بیلدیکمز...نك مخدومی وبیکلرجه‌لیرا میراثه وارث اولمش... بك ایمش . اوپاره پتمش ، اواوجاق سونمش تسئلدن بشقه ناپاره تدارك ایتدیره‌جك اسباب بوله‌مز اولمش .

اوج آی برابر اوتوردق . بعده کیتدی . کیتدیکی یردن خبر وفاتی کلدی .

شعر . شاعر :

حمرت مهر مغرب آرانك ،
ویردیکی رنکلر سحابه‌لره ،
شکل رقیقزا خرابه‌لره ،
حال حزن اتماسی صحرانك ،
ناله‌ٔ یأس دلشکاف هزار ،
بریتیمك نکاه محزونی ،
برفقیرك سرشك پرخونی ،
عرض ایدر حس عشق وسودامی .
شوق دیداری ماه غرانك ،
برصبینك لطیف خنده‌لری ،
نوبهارك طلوع نشئه‌وری ،
زهرهٔ شمه‌داری کلزارك ،
نفخهٔ روحبخشی ازهارك ،
موج ساحلنوازی دریانك ،
سحرك شوق بهجت انجامی ،
ذوقپیرا حضارتی چمنك ،
ایلمش اقتباس فیض وبهار ،
حسن وآنکدن ای نکار سنك ؛
نصل اولدیسه عاشقك فائز ،
فیض عشقکله شاعر معجز ؛
سن‌ده برشعر نکته پرورسك !
آه ! بیلسه‌ك نه شعر دلبرسك .

ع . فائز

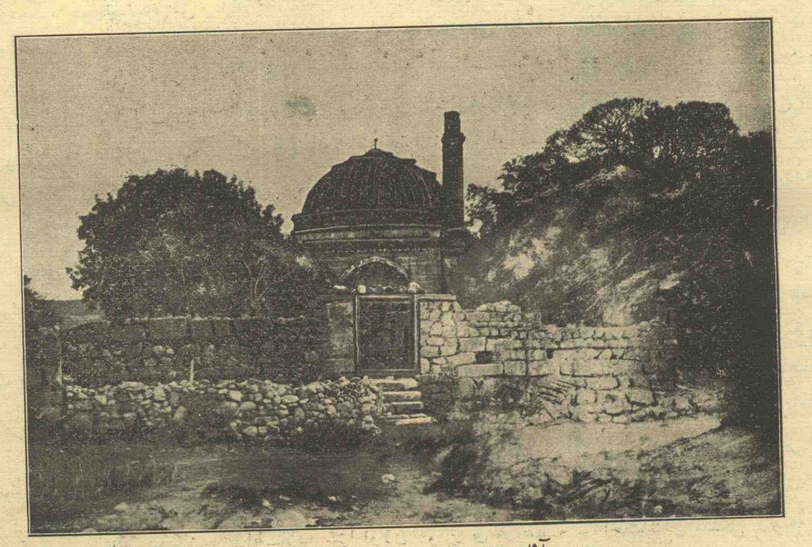

آثار عتیقه‌دن میله جامع شریفی
Une vielle Mosquée à Milet

آجمقده اوبیچاره‌نك چکدیکی مشکلات قدر مشکلات کورمدم .

اشاغی‌یه ایندم . قپویی آچدم . سفیل وسرکردان بر پیر ناتوان کوردم . ایلری‌یه چاغردم .

هوانك نه‌قدر شدت ودهشتی وارسه اوبیچاره‌نك اوزرنده عرض تأثیر ایتمش .

ایصلانمش . اودرجه‌که تنفسه مجالی قالمامش . ایچری‌یه آلدم . شدت جوعدن شکایت ایتدی . تأمین اضطرابنه چالیشدم . اوستنی دکیشدیردی . بریتاق یابلدی . یاتدی .

آلام

مابعد عدد ١٦

درت بش کون صوکره نجیبه‌نك پدری برجلبنامه آلدی ، بوندن نجیبه‌نك برقاچ کون استانبوله کیتمه‌سی ، نعمان افندینك بر مدتدن بری نجیبه‌نك تردنده بولنمسان ایکی چوجغنك بوندن بویله کندی یانه آلنمسی ایچون آچدیغی دعوی سببیله یکیدن حضور محکمه‌یه چیقمه‌سی اقتضا ایدییور ایدی . بو ، نجیبه ایچون پك بیوك برضربه ، پك

شدید بر ضمیمهٔ کدر ایدی . بویرئ انزوا ولولهٔ مدنیتدن، های وهوی عالمدن قاچمق ایستر ایکن بر چوق ارنکلرك قارشیسنه چیقمق، صوریلان سؤللره جواب ویرمك اونك ایچون حیاتك اك طاقتفرسا، تحمل براندار بارکران مشاقی دیمك ایدی . آرتق دوش ناتوانی بونی قالدیرهمایه‌جق ایدی . بوایکنجی جلب اونی تیترتدی، عادتا آلتی یدی سنه‌دنبری چکدیکی درد درون بونك یاننده خفیف کورونوردی. پدر ومادرینك هردرلو امرلرینه قارشی اطاعتکارانه‌سکوتدن باشقه برشی یاپمایان نجیبه، بودفعه فاتحه خانم: « قیزم. بنه اومنحوس حریف ایچون سنی استانبوله کوتورمه‌جکم، چوجقلری آلمق ایچون بنه دعوی آچمش!... » دیدیکی زمان « آنه‌جکم بن بنه اورایه نصل کیدهیم ؟ سز بنم یرمه وکالةً کیتمش اولسه‌کز اولمازمی؟.. » جوابنی ویرمش وایلك دفعه اولق اوزره پدر ومادرینك یانده کدر والمندن آغلامش ایدی . فقط بنه نجیبه‌نك ــ مسئله‌نك سهولتله حلی ایچون ــ استانبوله کیتمه‌سنه قرار ویرلمشدی . درت کون صوکره استانبوله کیده‌جکلر ایدی . نجیبه ایچون بوکونك حلوانی بکلهمك ، بر حکم شدیده انتظار دیمك ایدی .

* * *

کونش ، اودوارهٔ فسیحهٔ آتشین ــ برکنج ، بدبخت لوغوسه‌نك تابوتی اوزرینه اورتدکلری قیرمزی توله بکزه‌ین بر بلوط ایچنده ــ مغرب کزین اولمش ایدی . سکون لیل ، ظلمت خفیفه‌ایله نصف کره‌یی استیلا ایتمش ، قوشلر یووالرینه، چیفتچیلر کلبه‌لرینه، فقیرلر کوشهٔ ضرورتلرینه، زنکینلر مالکانهٔ سعادتلرینه چکلمش ایدیلر .

افراد بشریه‌نك شودم حزنپرورده‌کی اشتغالاتی تعیین ممکن اولهبیلیرمی ؟.. کیمی بر بزم‌صفا ایچنده پرسرور، کیمی استقبالك ظلام خفاسی ایچندن برنور اقباله مترصد، کیمی ایلك بهارك لطافتی، ربیع حیاتك شطارتی ایله تضاد کامل تشکیل ایدن بر فراش احتضاردہ ناله‌ریز ، کیمی ایام مسعودهٔ ماضیه‌سنی آلام حالیه‌سنه وتفکرات آتیه‌سنه تطبیق ایله‌یه‌رك بر یأس مؤبده محکومدر . بویله بر سکوت غریبانه حکم سوردیکی زمانلرده ، خصوصیله بر جای انزوادہ بولیلور ایسه ، طبیعت هرقلبه برباشقه حس تأثر تقدیم ایدر . بو زمانده بر درهنك شیریاتیلری مقدمهٔ سعادتده بولنانلره برر خیال امید ویرر ، حیاتك ثقلت طاقتگداز مصائبی آلتنده قالمش اولانلره ایسه برنشیدهٔ ماتم، برلحن کریه اوقور . قلوب مکدره اکثریتله بویله دملرده نحریٔ تسلیات، تفکر حیات کدرناك ایدر . ایشته حیات بدبختانه‌نی نظرکاه کدرنمای خیالمده تدقیق ایله‌یه‌رك ــ کندم ایچون برفذلکهٔ تأثرات ، اونك ایچون ایسه بر اعلانهٔ فضیلت اولق اوزره ــ یأس وتأثر ایله تسوید ایتمکده بولندیغم مأیوس نجیبه‌ده محزون افشاملردن ، تنها کیجه‌لردن استفاده ایدر، برکوشهٔ تنهایی‌یه چکیلوب دوشونور، خاطراتی تحسساتیله مزج ایدرك آغلار ایدی . بو افشام دخی باغچه‌دن چیقمش، یشیل فیلیزلر کوسترمش برآصمه چارداغنك آلتنه اوطورمش ، سیاه صاچلری بیاض چهره‌سنه دوکولمش، چارداغك دیرکنه دایامش ، سمای حزن الطلاقنه سزا اولان کوزلرینی بر نقطهٔ دوردور تفکراته دیکمش ایدی . فقط هروقتکی کبی بواقشام سکون طبیعتدن بر حصهٔ تسلی بوله‌مایور ، بالعکس اکدار واضطرابانتده برتجدد مدهش حصوله کلیور ایدی . مأیوسلرك بعضاً برحالی اولور، زیاده کدر انکیز دوشونجه‌لر ایچنده بولندقلری زمانلرده کولرلر. بویله کولشلر، آغلامه‌دن حزینتدر ، بلکه‌ده مدهشدر . چونکه بوکبی کولشلر ، حیات مأیوسانه‌نك اك مخربلرندن، اك ماحیٔ سرور اولانلرندن یاپلمش، صوك بر دهشتلی قرارڈن حصوله کلمش برر نشانهٔ فلاکتدر .

نجیبه‌ده دوشونیور ، کوزلریله دودافلرندن طلوع ایدن برخندهٔ مضطربانه موجله‌نه‌رك چهره‌سنی آچیقلی برتیاترونك فاجعه‌لی، رقتلی برصحیفه‌سنه دوندیریبور ایدی!...

قالقدی . بر کوچك تپه‌دن ایندی . یشیللکلر آرهسندن یوریه‌رك دکز کناریه کلدی . نجیبه‌نك بولندیغی موقع پك لطیف ایدی . صاری کلر ، بیاض چیچکلر آچلمش، قوملری چاقل‌طاشلرینی برقارش عمقده ستر ایدن دکز قسمنه سایه‌ساز لطافت اولمشلر ایدی . نجیبه صویه متفکرانه باقدی. برکل دالی قوپاردی، صویه صوقدی. ایصلانان یرینی نظر تدقیقدن کچیردی . بنه ساحل بوینجه یورومکه باشلادی. شرقده‌کی طاغك تپه‌سندن قمر طلوع ایدییور ، نجیبه ایسه بیاض مانتوسیله متفکر متفکر یورودکجه حسیات قلبیه‌یی تهییج ایدیوردی .

باغچه نهایت بولنجه‌یه قدر کیتدی . آغاجلردن قورتلنجه توقف ایتدی. اوزرینه حسن آلهه‌سی وه‌نوسك تصویری یاپلمش بر ستون تورانی کبی بر قاچ دقیقه ثابت قالدی . شعلهٔ سیمین ماهتاب صاچلرینی، نسیم کلبیزشب پیرامن پریشانی، ظلمت خفیفهٔ لیل زیرپای عریانی اوپیور ایدی . مسعودلرك تجلیات اقبالندن، مقبللرك لامعات احتشامندن متشکل برلوحهٔ غرای صفا کبی کورونن منظرهٔ سما ، بو قلب نالنده‌نك ــ ظلمات قسوت کبی کوزلرینی طولدیردیغی روحنی صیقیور ایدی . نور اونك ایچون برزنك کاذب فنا ، مهتاب بختیارلرك کولکهٔ برآز تسعید ایچون یاقلمش برمشکات سریع الانطفا، کیجه‌نك لطیف روزکاری ایسه پروردهٔ کدر وآلام اولمش روحلرڈن قوپوب کلمش برنجار متموج واویلا ایدی.

(مابعدی وار)

محمد انیسی

خراسان وماوراءالنهر ادبیاتی

مقدمه

مابعدی عدد ١٧

ذاتاً شعرای مذکوره‌نك برقسمی اودرجه قیمت ادبیه صاحبی اولمامقله برابر نظارت، قوماندانلق ، والیلك کبی خدماتده بولنمشلر وتنظیم ایتدکلری اشعاری، اکثریا بالذات حاضر بولنه‌رق اك مهم اعضای وقعه‌دن معدود اولدقلری برطاقم حادثات ووقایعك تحت تأثیرنده یازمشلردر.

بناءً علیه هم مقصد اصلیمز بولنان استفادهٔ تاریخیه‌نك حصولنه خادم اولق وهم‌ده اثر عاجزانه‌مزی فائده‌دن عاری بر صورتده تطویل ایتمه‌مك ایچون کرك متعلق بولندقلری ذواتدن طولایی زمانمزجه حائز اهمیت عد اولنه‌میان وکرك ثقالت لفظلری مناسبتیله طبعه خوش کلین بعض شعرلرك نقل وترجمه‌سندن صرف نظر ایتمکی تأمین مقصده دها موافق بولدق .

بونلردن بشقه اثنای ترجمه‌ده تصادف ایتدیکمز برقاچ شعرك معنای حقیقیسنی تعیین خصوصنده‌کی تتبعات وتفکراتمزدن برثمره اقتطافی ممکن اولهمدی . هردرلو شروح وحواشینك فقدانی حالنده یالکز باشنه وعلی‌الاکثر سهو وخطادن خالی اولمیه‌رق ذکر وایراد ایدلمش اولان بریت عربیدن معنا استخراجنك نه قدر مشکل بر کیفیت ایدوکی اربابی عندنده مسلم اولق لازم‌کلمه‌جکندن خطیئات واقعه‌مزه ارباب اقتدار طرفندن نظرمسامحه ایله باقیله‌جغنی امیدنده بولنیورز.

بالاده عرض ایتدیکمز وجهایله محتاج ایضاح کوردیکمز وتفصیلنده برفائدهٔ تاریخیه تصور ایتدیکمز نقطه‌لر حقنده‌کی تدقیقاتمزك نتیجه‌سنی (علاوهٔ مترجم) سرلوحه‌سی‌نحتنده مأخذلرینی کوسترمه‌رك درج ایده‌جکز .

فصاحت وبلاغت نقطهٔ نظارندن جداً برموقع ممتاز احراز ایتمش اولان یتیمة‌الدهرك متنی‌ده ترجمه‌سیله برابر بولندیرمق جهتی وارد خاطر اولمش ایسه‌ده غزنه‌مزك حجمنك مساعده‌سزلکنه بناءً یالکز ابیات واشعارینك نقایله اکتفا ایتدك .

شونی ده علاوه ایده‌لم که : هارون منجمك (البارع فی اخبار الشعرا) عنوانلی تذکره‌سنك ذیلی مقامنده اولان واخیراً شام شریفده برصورت نفیسه‌ده طبع ونشر ایدیلن یتیمة الدهره (باخرزی) طرفندن «دمیة القصر وعصرة اهل العصر» و(عمادالدین اصفهانی) طرفندن « خریدة القصر وجریدة اهل العصر » و (ابوالمعالی سعد وراق) طرفندن « زینة الدهر » نامیله غایت کوزل اوچ ذیل یازلمشدرکه جمله‌سی‌ده آثار برکزیدهٔ ادبیه‌دن معدودر .

یتیمة‌الدهرك قسم رابعی

فصل اول

سامانیان حکمدارلری زمانده بخارا وخراسانده برحیات اولهرق معاصرینمز حکمنده بولنان شعرانك تراجم احوالنی حاویدر

١

ابو احمد بن ابی بکر الطالب

پدری ابوبکر بن حمید ، امیر اسماعیل بن احمدك خدمت کتابتنده بولنمش ومؤخراً امیراحمد بن اسماعیلك ابوعبدالله الجیحانیدن اول وزیری اولمش ایدی .

(علاوهٔ مترجم)

(ابو احمدك پدرینك خانی اولان ابو عبدالله الجیحانی، سامانیان خاندانندن «سعید» لقبیله بنام اولان (نصر بن احمد) ك اوائل حکومتنده ادارهٔ اموری عهدهٔ کفایتنه‌الهرق متبوعنی ، عموجه‌سی اسحاق سامانی واوغلی منصورك تعرضات وتجاوزاتنه مقاومت ایده‌بیله‌جك بر مرتبهٔ قوت واقتداره اصعاد ایتمکه موفق اولان برذات صداقت سماتدر. (تاریخ سامانیان لمیرخواند ــ ابن خلدون صحیفه : ١٥٢ و ٢٥٣ ــ ابن اثیر صحیفه : ٢٩٤) جیحانینك زمان وزارتنده سبق ایدن خدمات حسنه وموفقیات عدیده‌سی بومؤرخلرك شهادتلریله رهین مرتبهٔ ثبوت بولنمسنه نظراً ابواحمدك بوذات حقنده‌کی حسد وعداوتنك نابجا اولدیغنه حکم ایدیله‌بیلیر . کرچه ثعالبی مرحوم ، زیرده کوریله‌جکی وجهله ابو احمدك ترجمهٔ حالنه عائد وقایعی طرفدارلق شائبه‌سندن خالی اولهمیه‌جق بر طرزده تحریر وتصویر ایتمش ایسه‌ده شاعر مومی‌الیهك وقایع حیاتیه‌سی بیطرفانه تدقیق اولندیغی تقدیرده ، بعض تشبثات مضره‌سندن طولایی نفی وتغریبنه سببیت ویره‌رك منفاسنده اعماق سفاهت ودریای عیش ونوشه طالمق صورتیله نکبت زده‌لکدن متولد مأیوسیتی تسکینه چالیشمش ونهایت بتون شهرت وثروتنك بویولده محو وهلاك اولدیغنی کورنجه، انتحار ایله شوحیات سفیلانه‌سنه خاتمه چکمکدن بشقه برچاره‌سی قالمامش نفاق آور ومفسدت پرور برآدم اولدیغی تظاهر ایتمکده‌در. ابن اثیرك روایتله کوره جیحانی ٣٣٠ سنهٔ هجریه‌سنده وقوعه کلن برحرکت ارضی متعاقباً وفات ایتمشدر . (کامل التواریخ صحیفه: ٣٣٦) میرخواندك قولندن ایسه ، ٣٣٥ تاریخنه قدر معمر اولهرق سنهٔ مذکوره‌ده نصرك خانی امیرنوح طرفندن اعدام اولندیغی استدلال اولنیور. بواختلاف اوقدر شایان اهمیت اولمامقله برابر میرخواندك یاکلدیغنی و (ابومالك) دیه‌جکی پرده سهواً (ابوعبداه الجیحانی) دیدیکنی ظن ایدییورز ؛ چونکه امیرنوحك اوائل سلطنتده مسند وزارت، (الحکیم الجلیل) عنوانیله مشتهر اولان ابومالکك عهده‌سنده ایدیکی که فصل ثانیده تصادف ایده‌جکمز بعض ابیات دخی بوظنمزی مرتبهٔ یقینه ایصال ایده‌جکدر .)

امیر احمدك سرایندہ وکندی حمایه ونظارتی التنده تربیه ایدیله‌رك مشار‌الیهك مستغرق الطاف وعنایات بی نهایه‌سی اولان ابو احمد، مرور زمانله کرك ثروت وکرك اهلیت واقتدار جهتلرندن ماوراء النهرك اك سرافراز رجالی صره‌سنه کچمش ایدی .

وطن اصلیسنده جداً مقتدر ادبا وشعرایه تصادف ایده‌مدیکندن عراق ادبا‌سنی تقلید وتنظیره چالیشمش وبومناسبتله شعر آتی‌یی سویلمشدر :

آلام

مابعد عدد ۱۶

بر آز دها یورودی ! برموقعه‌کلدی‌که قوملر اوزرینه چکلمش برکوچك صندال بولنیور ایدی . بورادن صیفیه‌نك برقسمی کورولیور وفقط آرایه کیرن آغاجلرك وچالیلقلرك سایه‌لری ایله نجیبه کورله‌میور ایدی . باشنی چویردی ، صیفیه یه باقدی اوطه‌لرك برنده رونقلی بر ضیا کوردی . دقت ایدلسه ایدی بوضیای متهزك ، نجیبه‌نك کیپیسکاری اوزرنده کی برقاچ طامله یاشی یارلاندیغی فرق اولنور ایدی . قوملر اوزرنده‌کی صندالك یانته کلدی . ایکی ایله طوته‌رق دکزه طوغری قوتلیجه ایتدی . صندال خفیف اولدیغندن ایچه بر صدا ایله صویه قاییوردی . نجیبه‌ده صندالله آتلادی وکورکلری آغیر آغیر چکوب آچلدی . بش اون کورك آلدقدن صوکره طوردی . صندالك کوچك دمیرینی صویه‌صالیوبردی . بوراسی بش اون قولاچدن زیاده برعمقده ایدی . اطرافنه باقندی ، قمر بربلوط آلتنه کیرمش ، طبیعت برکسوهٔ ظلمت ایچنه طالمش ایدی . چالیلقلره ، مشجره‌لره چوکن تاریکی کشیف صانکه نجیبه‌نك سیاهی طالعندن اقتباس رنك ایتمش ایدی .

نجیبه صندالك ایچنده صیفیه‌یه طوغری دوندی ، « خانهٔ پدر ! کهوارهٔ طفولیت ! » دیدی . آغلایوروشوبولدی . مأیوسانه‌ـ ویله‌یور ایدی : ـــ

« بوزمانلر نه‌لردوشونور ایدم ، شمدی نه‌لر تفکر ایدییورم ؟.. پدر ووالده‌مدن ، اذواق طفلانه‌مدن باشقه بر شی ایله مشغول اولمایان فکرمده شمدی نه‌قدر آجی آجی خیاللر ، مدهش مدهش تصورلر طولاشیور . دریغ ای آوان صباوت وطفولیتم ! ..

حیف ! ای بهشت معصومیت وسعادتم حیف ! ... کیمك خاطرینه کلیردی ؟.. کیمك خاطرینه کلیر ایدی که اضطراب حیاتك دها نه دیمك اولدیغنی بیلمز ایکن پدر ومادرم ، سوکیلی قرداشلرم ایله اوزرنده کولوب اکلدیکم ، مهتابلی کیجه‌لرده ، کی لطافتلدن حصه‌یاب صفا اولدیغم بودکز ، برزمان صوکره بکامزار اولاجق ؟.. آه کیم بیلیر ایدی که بدایع علویه‌سنی ، کتاب مقدس اوقور کبی برذوق روحانی طویه‌رق ، سیر ایتدیکم شو محتشم ، لطیف سما برزمان کله‌جك ده بنم شو عزم مأیوسانه‌می سیر ایده‌جك ؟ بنه نورلرینی لجهٔ محو وخرابم اوزرینه سریه‌جك ؟ ... »

نجیبه آرتق حیاتدن کاملاً اوصانمش ، تفکراتنك تولیداتی اولان اضطرابات معنویه‌یه تحمل قالمامشدر . وسائط سعادتك هپسنی کندیسی ایچون منعدم قیاس ایدییور . هله تکرار استانبوله کیتمك ، نعمان افندینك آچدیغی دعوانك رؤیتنده اثبات وجود ایتمك نجیبه ایچون برمحشر اضطراباته‌ویاخود ویاخود برمزار عذابه کیرمك درجه‌سنده تحمل فرسادر . بونی یاپه‌میه‌جق . فنای حیاتنی بوکامرجیح کوریور . برطالعه آغوشنه ، بریوصونك قوینه کیره‌جك !..

یأسك منتهاسنه واصل اولانلر ، عالم فنادن تمئ حضور ایدرلر . مرتبهٔ غایهٔ مأیوسیتده بولنانلره حیاتك لذائذی ، صفاسی هیچ برآرزوی حیات ویرمز . چونکه اوزرلرنده‌کی بارکران مصائبی اولوم تخفیف ایده‌جك ظننده بولنورلر . بو ایسه نه قدر یاکلشدر . تولید مصائب ایدن زمان عجبا حصول سعادت وبختیاری یه مستعد کلیدر ؟ مأیوس اولنجه ادلوم ایسته‌مك ، اولمکه تشبث ایتمك اك مدهش برجنوندن باشقه نه اولابیلیر ؟...

نجیبه‌ده واقعا بورالرینی دوشونیور ؛ تدقیقاتنك برچوق قسمنی بوخصوصه صرف ایدییور ایدیسه‌ده نه‌چاره که کندیسنه کدر آمیز برا ستقبالدن ، مأیوسیت فکریه‌دن عبارت برنتیجهٔ حیاتدن باشقه برشی تعیین ایده‌مه‌یورایدی ! ... چونکه فکرینی ظلمات یأس وفتور بورویه‌رك مطالعات صائبانه‌یی ، حقایق مسعودیتکارانه‌یی نهان ایتمش ایدی . اودهشتلی قراردن باشقه برشی دوشونه‌میور ایدی . دوشونه‌دیکنی اجرا ایده‌جك ! صندالك قیچ طرفنه کچدی . برایکی دقیقه برسکوت متفکرانه ایچنده قالدقدن صوکره باشنی آسمانه قالدیردی . کوزلری رقتلی بر مغمومیت ایچنده بایغینلاشدی . نقطهٔ نظرینی دکیشدیردی . بوسفر صویه باقمه باشلادی . قراکلقده ، صو ایچنده برشی کوریور کبی اشارتلر ایتدی . « ایشته ! ایشته ! .. سازلر آره‌سنده یوصونلر ایچنده برمزار ! ... براستراحتکاه اخروی ! .. نه‌قدرده‌زینتلی ! اطرافنی قابوقلر ، قیالر تزیین ایتمش . بنم کلینلك اوطه‌مدن دها خوش ، دها ظریف ! .. بنم کبی یشامه‌دن اولنلری بورایه کومرلر . حیات طرفندن شبابلری افنا ، املاری سعادتلری امحا ایدلمش برچوق مخلوقات ضریبه بورایه قاچارلر ، بورایه النجا ایدرلر ! .. »

دیدی . بنه آشیانهٔ والدینی ، مهد حیاتی اولان صیفیه‌یه دوندی . ایام طفولیتنك ساعات مسعوده‌سنی تخطر ایتدی ، آغلادی . کندینی دکزه آتدی ، بیاض کوپوکلر ایچنده کورنمز ایدی بو اثناده برآختر ساقط ، طبقات هوائیه‌یه برمنحنیٔ آتشین رسم ایدرك اوچدی ! ...

او نه یا ؟.. نجیبه کوپوکلر ایچنده « آه بن نه‌یاپیورایدم . دها اوله‌ملی یم ! .. » دیه جبالاییور ، صندالله چیقمق ایسته‌یور . نجیبه‌یی امواج عدمدن تکرار ساحل حیاته طوغری چکن قوهٔ جاذبه پك شدتلی ایدی . نجیبه کندینی آتدینی آن غیر منقسم ایچنده اك کوچك چوجغنك صیفیه‌ده آغلامه‌سنی ایشتمش اولدیغندن عقلی باشنه کلش ، حیاتده علاقه‌سی اولدیغنی آکلامش ایدی . حسیات مادرانه‌نك علویتی سیر ایدیکز ! .. برجکر پاره‌نك آغلامه‌سی ، والده‌لره هردرلو بلیات طاقتفرسایی ، مصائب کاشاتی اونوتدیریور ! نجیبه صو ایچنده صندالله چیقمق ایچون پك زیاده اوغراشدی . ممکن اوله‌مادی . اکریوزمه بیلمه‌مش اولسه‌ایدی بوغوله جغنده شبهه یوق ایدی . صندالك نه‌طرفی طوتدی ایسه ثقلت وجودینه متحمل اوله‌مایه‌رق صویه باتدیغندن تکرار کوپوکلر

ایچنه یووارلاندی . اعصابنده حصوله کلن تعب شدید ، نجیبه‌یی برایکی کره صویه باتیردی ، فقط هنوز چوجغنك ، سامعهٔ شفقتنده طنینساز معصومیت اولان بکای رقیقی بربیوك غیرت ویردی ، صوسطحنه جیقدی . مینی مینی اللرینی حرکت ایتدیره‌رك یوزدی . نهایت صندالك دمیرینی کوپشته‌یه قاوانجه ایتمکه موفق اولدی ، صندالك دیکر طرفنده کندیسی کچمك توازن پیدا ایتدی . صندالله آتلادی ، کرداب نماندن قورتلدی . دمیری آلوب سس سز جه کورکلری چکمك باغچه‌یه یاناشدی . صندالی قوملر اوزرینه ، اسکی یرینه چکمك لازم ایدی . نجیبه‌نك ده صیفیه‌ده کیلرك بووقعه‌دن خبردار اولمامارینی ایچون اك زیاده دوشوندیکی

(مابعدی وار)

محمد انیسی

لسان الحان

مابعد عدد ۱۸

محرری : م . رؤف یکتا

فن موسیقینك مختبری یوقدر : موسیقی‌ده لسان کبی بشریتك برمحصول طبیعیسیدر . ـ اقوام بشر موسیقی‌یی تشکلات عضویه‌لرینه کوره صورت مختلفه‌ده حصوله کتیرمشلردر . درجهٔ بالای تکمله واصل اوله بیلمك ایچون انجاب ایدن اصول وقواعد اساسیه‌دن قسماً محروم اولدیغندن فن موسیقی ، ازمنهٔ قدیمه‌ده وحالا ربع مسکونك قسم اعظمنده ملی ودینی شرقیلرله رقص هولری تنظیم وبوجهایله براحتیاج طبیعیی تکمیل خصوصنده قوللانلش ایسه‌ده اوروپا ملل متمدنه‌سی نزدنده مکمل برفن حالنه افراغ ایدلمشدر . ـ بورتبهٔ کامله ارتقا ایدن فن موسیقی علوم حسیه وخیالیه‌نك اك بدیع البانی اولمق مزیتنی احراز ایلمشدر .

تاریخ موسیقی یه دائر تألیفاتده بولنان مؤرخین موسیقیه‌دن اکثری بوفنك مبدأ ومنشأی حقنده تدقیقات دورا دوره کیرشمشلر وصورت اختراعنه متعلق ذکر ایدیلن اساطیر مختلفه‌یی موقع بحث وتذکیره قویمشلردر .

ظن ایدرزکه بو زحمتلره قاتلانمغه هیچ لزوم یوقدر . چونکه انسانلرك سوق طبیعتله تغنی وترنمه مائل ، نغمات موسیقیه‌یی صدالریله اجرایه مقتدر اولدقدن بشقه بر درجه‌یه قدر حال وحشتلرنده بیله نغمات مذکوره بینده‌کی اختلاف وامتدادك فرق وتمیزی حسنه مالك بولندقلری تجارب عدیده ایله رهین موقع ثبوت اولمشدر .

ایشته طبیعت انسانیه‌ده مرکوز اولان بومایهٔ استعداد سائقه‌سیله موسیقی فنی میدان حصوله کله‌رك ازمنهٔ قدیمه‌دن بری بتون ملل واقوام بینده موجودیتنه تصادف اولنمش وفرض محال اوله‌رق بعض مصائب وآفات فوق العاده سببیله عدم اباد نسیانه کیتمش اولسه دخی ینه اوسوق طبیعی الجاآتیله تکرار وجود پذیر اولدیغی شك وشبهه‌دن آزاده بولنمشدر .

عصر حاضر علمای غربیه‌سندن بعضیلری ترنم وتغنی کیفیتنك انسانلراره‌سنده ـ حدوث السنه کبی ـ برصورت غیرطبیعیه واختیاریه‌ده وقوعه کلدیکی اعتقادنده بولنمقده‌درلرکه « ژاقوب غریم » [۱] ، موسیو « ارنست رنان » [۲] و « ماقس موللر » [۳] کبی حکمای مشهوره بوجمله‌دن اولمق اوزره ذکر اولنه‌بیلیرلر . حتی تکلمه اساس اولان شکل صدائینك صورت ترکیب واداسی خصوصنك کلماتك طرز تلفظ‌ـدن معنی استخراجنه پك بیوك دخلی اولدیغی دخی تصدیق اولنه‌بیلیر . زیرا حسیات وتمایلات عمیقهٔ روحیه ایله دائما مناسبتی بولنان اشکال صدائیه‌نك تفهم مرام امرنده دیکر هردرلو وسائط افاده‌دن دها قولای اکلاشیله جغی طبیعیدر .

نوع بنی بشر صداسیله برصورت اختیاریه‌ده ترنم ایتدیکی وقت دائما قوای مادیه ومعنویه‌سنك تحریك وسوقه تبعیت ایتمش واك اولکی تغنیاتنده بیله هیچ بیلمدیکی حالده چیقاردیغی صدالرله انلرك مد وقصرنده برنسبت وموازنت اظهار ایلمشدر . آمریقا اوقیانوسیا قطه‌لرینی کشف ایدن سیاحلر ، بورالرك اهالیسنی نه درجه حال وحشتده بولدقلری معلوم اولغله رابرینه اهالی مذکوره‌نك بعض کونه ترنماتده بولندقلرینی کورمشلرایدی ؛ کرچه بونلر تزدنده مختلف صدالر حاصل ایده‌جك آلات موسیقیه‌نك موجودیتنه تصادف ایتمامشلر ایسه‌ده بزم « نقرات موزونه » دیدیکمز لازمهٔ موسیقی‌یی متناسب ومطرد کورولتیلرله کوسترمك ایچون « طبل » لره مالك اولدقلری نظر دقتلرینی جالب اولمش ایدی .

اقوام اولیه طرفندن حصوله کتیریلن سسلرك یکدیکرندن اختلافیله آز ویا چوق امتداد ایتمسی برنوع طرز ترنم مبدأ اولمشدر . آله بیلدیکنه متحول وغیر مطرد اولان بوطرز ایجاباتنجه برطرفدن پست سسلردن تیز صدالره قدر هبوط ، تیزلردن پستلره طوغری صعود ایتمك ودیکر طرفدن اصوات متحصله‌نك تزاید وتناقص مدتلرینه تابع بولنقدن عبارت برآهنك ابتدائی وجود پذیر اولمشدر .

معلومدرکه بری اك زیاده پست ودیکری نهایت درجه‌ده تیز اولان ایکی صدا ارهسنده متعدد سسلر موجود ایسه‌ده بونلردن یالکز برقسم معینی بالتفریق فن موسیقیده استعمال اولنقده‌در . ایشته بوسسلرك هابط وصاعد برصورتده تکررینه علی الاطلاق « اسقاله » نامی ویرلمش وبعض اشکال مخصوصه‌سنه دخی « غام » دینلمشدر .

صدالر ، مدت دوامارینی نه‌قدر اولور ایسه اولسون بالطبع برزمان محدوده وقوعه کله‌جکندن « امتداد » ایله « زمان » لفظلرینك بونقطهٔ نظردن یکدیکرینك مرادفی عداولنمسی اقتضا ایدر ؛ بوامتدادلرك برنسبت منتظمه‌ده‌توالیسی ایسه موسیقیده « اصول » دینیان رابطهٔ مهمه‌یی تولید ایلمشدر .

تاریخ ضبط وقایعه باشلادیغی زماندن اول ـ که هنوز انسانلرك اولین پایهٔ تمدنه بیله قدمزن اولمدقلری اوائدر ـ اویله بردور ابتدائیده نوع بشرك الحان طبیعیه

Weber der Vrsprung der Sprache; Berlin 1852 (۱)
De l'origine du langage; Paris, 1859 (۲)
La science du langage; Paris, 1864 (۳)

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

نیس جوارنده (بولیو) قوبی
Baie de Beau lieu environs de Nice

آلام

مابعد : عدد ٢١

صائبه‌دن نجیبه مکتوب

نجیبه‌جکم !

کویدن کلدیکمز زمان بوراده هوالرایی کیدیور ایدی . صوکره یاغمور یاغه‌رق صوقاقلری کیرلتدی ، سما اعتدالسز بر صورتده قارادی ، بلوطلاندی ؛ یالکز قیرلرده قیشه مخصوص بر لطافت محزونانه کورولیور ایدی . بوکون ایسه قاریاغیور . آه قرداشم! طبیعتك بیاض بر اورتو آلتنه صاقلادیغی بو موسم ، بکا نه قدر ماضی‌یی دوشوندیریر . خاطرلارمیسك ؟ سزك اوك باغچه‌سنده قار طوپی اویناديغمز زمانلرده بویله صوغوق ، بیاض برموسم دکلی ایدی؟ آه او وقتلر! کوزلرمزده یأس وکدره عائد برنظر نفوذ بولندیغندن طبیعتك هرمنظره‌سی بزی سویندیریر ایدی . قارك یاغمه‌سنه دعا ایدرایدك . چونکه بزی اکلندیره‌جك ایدی . چونکه آووجلرمزك ایچنده صیقه‌صیقه طوپ یاپدیغمز او بیاض قارلرك فقر و سفالت اصحابنه طاقت کتیرملز برصورتده مسلط اولدیغنی دوشونه‌مز ایدك . عادتا قارلری سمادن ملکلر بزی اویناسون، اکلنسون‌دیه آتیورلر ظن ایدر ایدك . یاشمدی ؟ .. شمدی کویا موسم ، طبیعتی صویمش ، خراب ایتمش ، بر وجود فناپذیر حالنه قویمش‌ده اوزرینه بربارد کفن اورتیور ظن ایدییورز . بوتبدل حسیات بزه، ادراکات وتأثرات بشریه‌نك تعاقب ایام ایله توسعات وتقلباته اوغرادیغنی و انسانك حیاتی ایلریلدکجه فکرك حضور صباوتدن، آرامش طفولتیدن اوزاقلاشمقده بولندیغنی کوسترر. آه قرداشم! آوان صباوت، بشرك بر بهشت موقتیدر .

اوراده‌کی مسعودیت ابتدائیه‌جیچکلرك رنکلرینی چوق محافظه ایده‌مز . داخلنده ایکن قدر وقیمتی پك تقدیر اولنه‌مایان اومقام بختیاریدن چیقنجه بردها کیرلمه‌سی عدیم اولور . بیلمم بوکون نیچون بویله محزونانه دوشونیورم ؟ یاورولرم قارشیمده طولاشیرلر ایکن اونلرك بشاشت معصومانه‌لری ، آزادهٔ این و آن برحالده کندی عالملرنده یشامه‌لری، کوله‌لری، اوینامه‌لری تحف دکلی که بنی بوبولده دوشوندیردی . آکلایورم که انسان دائما چوجقلق زمانلرینه تحسر ایدییور. آه عزیز همشیره‌م! بن چوجقلق زمانلرمی ده دوشونسه‌م ، شمدیکی وقتلرمی ده تفکر ایتسه‌م هپ سنی خاطرلارم. عمرکزی، یأس واضطرابکزی دوشونورم. بشر نه‌یه مقدردر ؟ هرتشبثنده ، هرآرزنده عجزی نمایان اولمایورمی؟.. انسانلرك بیوك امدادجیسی تحمل دکلیدر ؟!.. بیلیورم نجیبه‌جکم! پك محزون، مکدر برحیات کچیریورسکز . متحمل اولق لازمدر .

شریف بك سکیر ضعفی ایچون ویردیکی رچته‌یه منتظماً دوام اولنه‌مسنی سویله‌یور . یاورولرم اتکلرکزدن اوپیور. مسعودیتکزه دعاجی‌یم! کوزل همشیره‌جکم. بکا مکتوب یاز نجیبه‌جکم !...

همشیره‌کز

صائبه

طبریه شهری
La ville de Tibériade

جواب

قرداشم صائبه‌جکم !

مکتوبکز کلدی ، شو عمرمنز ویانه‌م ایچنده ، مسرت رایحه‌لری نشر ایدر ، قیشین دخی حلاوتی غائب ایتمز بردمت چیچك حکمنه کچدی . قوقلادم ، روحم ، کوکلم صفالرله ، سرورلرله طولدی . آه نه قدر مشفقسکز. ذاتاً سزك حسیاتکز چیچکدن‌ده لطیفدر .

بر بهار درکه فضیلت وشفقت شکوفه‌لریله طولمشدر. دوشونکز ! بنم ایچون نه مسرتدر . حیاتك شو فصلنده سزك کبی برهمشیرهٔ وجدانه مالك اولق ، قدر بیوك بر سرور تصور اولنه‌بیلیرمی ؟ بوطفولیت او زمانکی لطائف معصومیت ، او زمانکی افکار طفولیت بیتمشدر . حیات بزی او چوجقلق دملرمزك کلستانلرندن ، شعبده‌کاهلرندن چیقارمش، هربریمزك کوزلرمزه برر آینه امل وسعادت طوتمرق عالم زوجیته آتیوبرمشدر . فقط بو عالم جدیده ایلك کیرشمزده‌کی کبی او آینهٔ امل سعادت پارلاقلغنی حفظ ایده‌بیلمشمی؟ کیمی بسبتون تجلیات مسعودیت ایله تزیید شعشعه ایتمش . کیمی ده بر خفیف یالدیز کبی ، بر جلای طیار کبی فرار ایتمش، سونمش، قرارمش. اوزرنده امل وسعادت نامنده هیچ برعکس نسلیت نمون‌قالمامش، قیرلمش، زره‌لری بیله اوچمش! ایشته بنم مرأت آمالمك اوغرادیغی تبدلات مؤلمه بویله‌در. بویله برعمرك صاحبنی دوشونن‌بولنورمی؟ کوکلم،حیثیتلی برزوجك تطییبات عالیجنابانه‌سیله صفالانمادی وصفالانه‌ماز . قرداشجکم سز مسعودسکز ، بر مأیوس همشیره‌کزك نه یولده عمر کچیرمکده بولندیغنی پك آکلایه‌مازسکز ، وقت‌وقت خاطرمی صورمه‌کز ، بوقلب رنجیده‌یی تسلیه ایتمه‌کز نجابت خلقیه کزدندر ، سو-دیککزدندر . نه دیه‌یم؟ جناب حق بنای مسعودیتکزی بوزماسون،اشواق عائله‌کزی خللدن مصون قیلسون. کندیکزده مسعودیت کوردکجه زوجکزی تقدیر وتکریم ایدیکز. برزوجه‌نك مسعودیتی زوجك وظائف عائله‌ده‌کی وقوفیله وخصلت عالیجنابانه‌سیله قائمدر. حیاتکزدن ممنونیمسکز، زوجکزی ممنون ایتمکه چالیشکز، چونکه اوممنونیتك محصلی اودر . رنج حیاتدن بر حصهٔ تجربه آلمش بر بیوك همشیره‌کز اولدیغمدن شو سوزلرمی آغیرتلقی ایتمه‌یکز، بیلیرم سزدانماً بوسوزلره هدف اولمقدن مبراسکز . بکا بونلری یازدیران جریان افاده‌در ، معفو طوتکز .

بورالرده‌ده قیش آثارینی کوسترمکه باشلادی . دون صباح باقدم قارشیده‌کی طاغلرك تپه‌لری بیاضلانمش ایدی . واقعا اتکلری قویو یشیل بر رنك اظهارایدییور ایسه‌ده یقینده بر پردهٔ سفید آلتنده قاله‌جقدر. بلبل قاچدی ، عکس نواسنی بیله براقادی. شمدی دره‌لرك کنارنده تحریئ دانه ایدن زوالللی اسپینوزلر کورولیور . بونلرك نغمه‌لری‌ده نه‌قدر مؤثر، ..

(مابعدی وار)

محمد انیسی

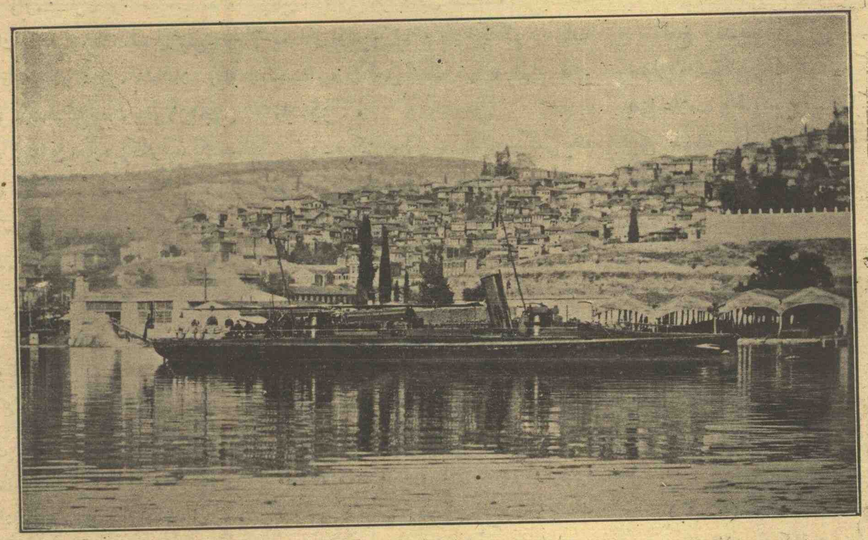

برنجی صنف کلیوم طورپیدو استمپوطی
Le Torpilleur de première classe «Guillaume»

(م)

(اوضحت) رایت (قدی) کوی معناسنه قدیمدنك جمیدر (باینت) لفظنك باسی اولکی مصراعدن محسوب اولوب فارقت معناسنه‌در. (بابات) مشهور شجر بانك جمیدر. (ضواحی) مکان معناسنه‌ضاحیه‌نك جمیدر. (حلتی) منزل معناسنه (حلة) نك تثیه‌سیدر. یعنی صیفیه وشتائیه منزللری دیمکدر.

(خ)

حجاز سفرندن عودت ایلدیکم وقت شام کویلرینی کوره‌رك احبابك یاز وقیش منزللرندن و شجربادن مفارقت ایلدیکم ایچون خوشمه کیتمدی. نته‌کیم بیت آتیدن معلوم اولور.

لم یرق لی منزل بعد النقا
لاولامستحسن من بعدمی

(م)

(یرق) لطف معناسنه (روق) دن مأخوذدر. (النقا) برمحلك اسمیدر. (می) مخفف (میه) اولوب شاعر شهیر (ذوالدومه) نك محبوبه‌سنك اسمی ایسه‌ده شیخك مرامی کندی حبیبه‌سیدر.

(خ)

نقادن صکره هیچ بر محل صفالی اولدیغی کبی میه‌دن باشقه کیمسه بکا کوزل کورنمیور.

(مابعدی وار)

آلام

مابعد : عدد ٢٢

عادتا بونلره مخلوقات طائره‌نك ضرورت دیده‌لری دینیله‌بیلیر. دوشوك قنادلری، زعشه‌دار آیاقلری ایله کزینیرلر. ضعیف، کسیك ورقیق نغمه‌لریله آغلارلر، طبیعتدن استمداد ایدرلر. برچوغی یاقهرصیادویاخود شدائد موسم ایله محو اولورلر. بوده بر قانون طبیعتدر!.. برمنظرهٔ مؤلمه‌یه قارشو هردیده آغلایه‌مایور؛ بری آلودهٔ سرشك اولور ایسه دیکری ضیای احتراص ایله پارلایور!! دون بو غریب، فقیر، بینوا قوشلری پنجره‌دن سیرایدوب متأثر برحس ایله دوشونیور ایدم. بر آوجی کلدی، تفنکنی بونلرك اوزرینه بوشالتدی. صوکره محصول ظلمی، حاصلات دانهٔ غدری اولمق اوزره یرلره، قارلر ایچنه سرلمش اولان درت بش حیوانجغی طوپلادی، جواهر متنفعت صاقلار کبی چانطه‌سنه دولدیردی. بوچانطه‌نك ایچنده هیچ بر ذی‌حیات بولنمایور ایدی. هپسی مجروح، هپسی قان ایچنده ایدی. یه یالان سویله‌یه‌یم آوجیلق هرکون کورولن برشی اولدیغی حالده شو صیادی، بوینه مجروحلری قویمق ایچون برمشئوم تابوت آصمنده زمین حیات اوزرنده بورومکه، پای غدرینی آتمغه باشلامش برزبانی قدر مدهش ومنفور کوردم. یا او شوق و سروریه نه دیلی؟ هر قوشی چانطه‌سنه قویدقجه، برتبسم مفعت وموفقیت ایله چهره‌سی دکیشیور ایمی. دیدم یا بوده بر قانون طبیعتدر! بر مظرهٔ مؤلمه‌یه قارشو هر دیده آغلایه‌مایور؛ بری آلودهٔ سرشك اولور ایسه دیکری ضیای احتراص ایله پارلایور!!...

مکتوبه آرتق نهایت ویره‌جکم. بنه فکرمه‌درین درین حزنلر طولمغه باشلادی. اعصابمده بریورغونلق وار. بن دائما بویله‌یم، متعوب کدرم. حقیقتلی همشیره‌م بکادائما مکتوب یاز!...»

نجیبه

نجیبه ایله صائبه آره‌سنده دها برحوق مکتوبلر تعاطی اولندی. هپسی مشفقانه

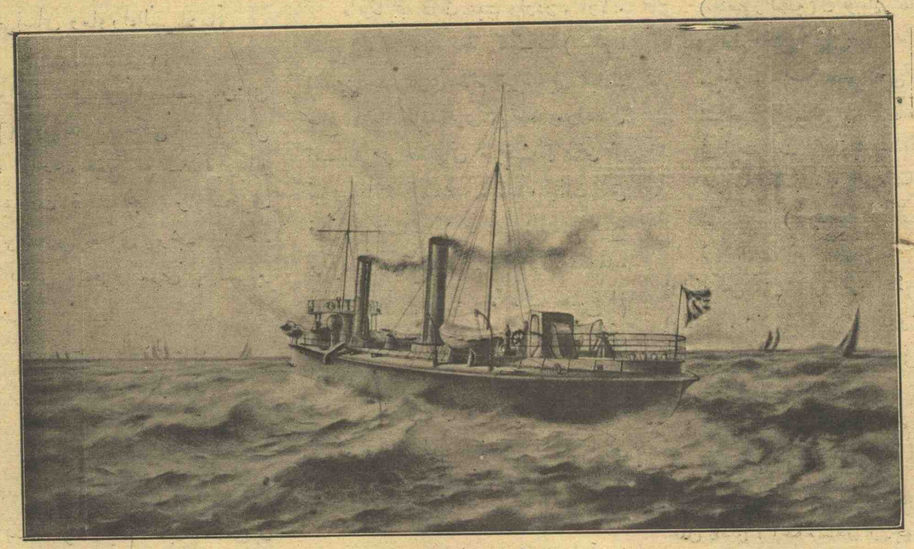

برق افشان طوربیدو-سی
Le Torpilleur «Berk-Efchan»

حسجالردن، دلنوازانه تسلیلردن مرکب ایدی. شو زیرده‌کی ایکی مکتوب‌ده صائبه ایله نجیبه‌نك وجدانلرینی، قلبلرینی، محبتلرینی ناطق اولدیغیچون نقلی مناسب کورلدی:

صائبه‌دن نجیبه‌یه مکتوب

قارداشم!

سکا اولان محبتی بیلیرسك. کدر وفلاکت حیاتك ایله نه درجه‌لرده متأثر، مضطرب اولدیغمی البته اکلامشسکدر؛ فقط نه یاپهم قرداشم حیاتك احکام شدیده‌سندن بری‌ده یأس وفلاکتدر. زمان هر شیئی تولید ایدر. اك درین بر کدرك موجدی زمان اولدیغی کبی اك شعشعه‌لی بر سعادتك‌ده مولدی بنه زماندر. مسعود واردرکه بر زمان صوکره بدبخت قالمشدر. بدبخت بولنورکه ایکی کون صوکره بختیار اولمشدر. کنجسك، تربیه‌لی، معرفتلی، مزیتلیسك. اول درجه‌ده‌که اصحاب مزیت، حیرتزدهٔ عرفان و فضیلتکدر. فضیلت بر جوهر علویدرکه چامور ایچنده دوسسه بنه قیمتی آزالماز، برکون اولور بولنور، شعشعه‌سی کوز قماشدیرر. بروظیفه‌ناشناس آدمك دائرهٔ زوجیتنده هدف اولدیغك فلاکت و بدبختی ایله هیچ مزیتك، قدر وقیمتك تناقص ایدرمی؟ سنی تقدیر ایدنلر، مشتاق خصلت ومزیتك اولانلر یوقیدر صانیورسك؟... البته برکون کله‌جك دیکر بریله تزوج ایده‌جکسك، مسعود وبختیار اوله‌جقسك. هم بوکا وساطت‌ده بن ایده‌جکم. سنك بختیار لقکدن برحصهٔ مسرت‌ده بن آله‌جغم. اوزون اوزادی یه مقدماته نه حاجت. سنی قائم برادرم شریف بکه ویره‌جکم. کندیسی‌ده سنی فوق‌الحد تقدیر ایدنلردن اولدیغندن بك آرزو ایدییور. قورقمه! قائم برادرم اهل وجدانمدر — .. محب مزیتدر.. عائله پروردر.. وظیفه‌شناسدر سنی مسعود ایدر. بکا چابوق جواب یاز قارداشم. هم‌ده جواب موافقت اولسون. قارداشلکمزی دها ایلری یه کوتورملم. هر ایکیمزده مسعود اولهلم. اولمازمی محترم همشیره‌م؟ اولمازمی لطیف نجیبه‌م؟..»

صائبه

نجیبه‌یی بومکتوب کونلرجه دوشوندیردی. فکردن فکره، امیددن یأسه، یأسدن امیده حاصلی درلو درلو تحسساته دوشوردی. برلو جواب ویرمه‌یور ایدی. آره‌دن برمدت کچدی. صائبه‌دن دیکر برکاغد دها آلدی. بنه تأهلدن، شریف بك ایله صائبه ایچون برحیات مستقبله‌دن بحث ایدییور ایدی. بو مسئله نجیبه‌یی مأیوس ایدییور، المنی آرتیریور ایدی. ایتدیکی اوزون اوزون محاکمات وجدانیه، صائبه‌نك ایستدیکی جوابی ویرمکه مانع اولیور، شریف بکك ناصیهٔ جمیلی، دیدار ذکا نمونی‌ده وقت وقت تفکرلرینك آره‌سنه قارشیور، تمنیٔ تأهل ایدر برتبسم نجیبانه اولدیغی حالده کورونیور ایدی. فقط یالکز او اونك دوقتوری ایدی؟.. سویملی، عالیجناب دوقتوری ایدی. باشقه هیچ برشی اوله‌مایه‌جق ایدی.

نجیبه‌نك صائبه‌یه ویردیکی صوك جواب ایشته شودر:

«شفقتلی صائبه‌جکم.

«عفو ایت. ایکی مکتوبکه جواب ویره‌مه‌دم. مشغول، برآزده خسته ایدم.

(مابعدی وار)

محمد انیسی

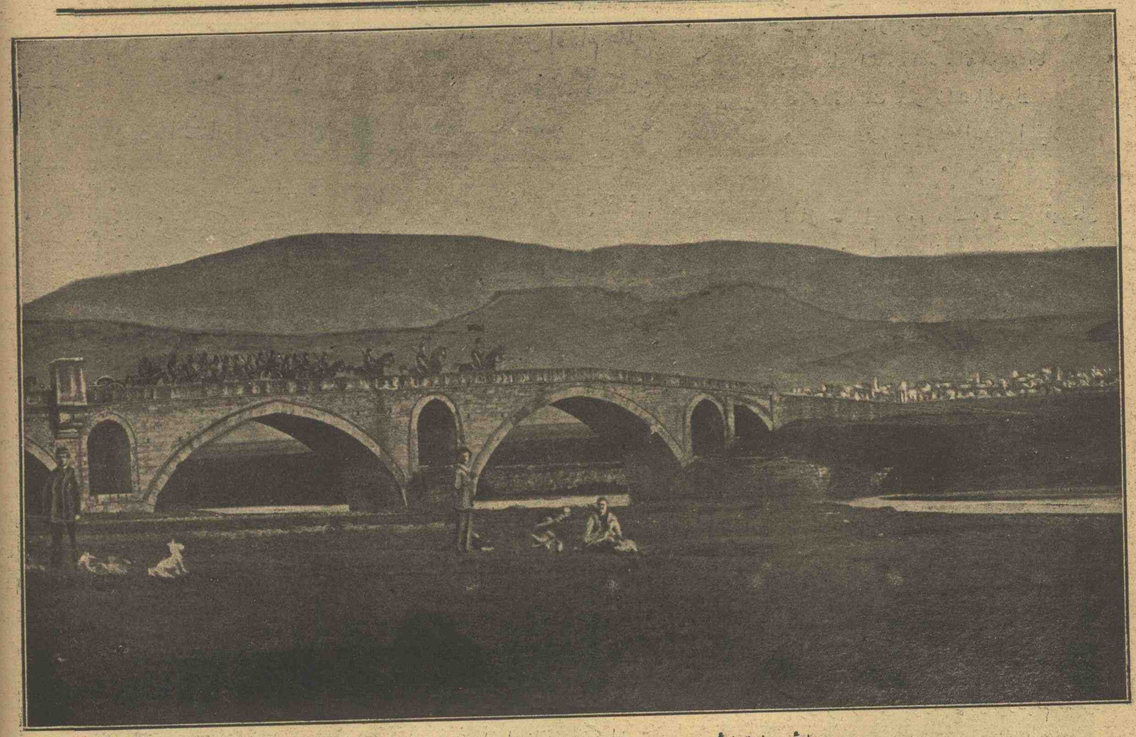

سایهٔ سطوتوایهٔ حضرت پادشاهیده ضبط اولنان چتالجه شهری

Ville de Pharsala, prise par les trompes ottomans

ته صاندیکز؟ اوت عثمانی قهرمانلریدر؛
تسالیا کوردی شو صحراده لاله زارلری
نه آل لاله‌لر آچدی ظفر بهارلری
بو بر ظفرکه پینده جهان علویت
بو بر ظفرکه اوکنده طلیعهٔ سطوت
بو بر ظفرکه جهان کورمه‌مش جهان اولالی
ظفر ترانه‌سی دیللرده داستان اولالی
قلیجلرك لمعاتنده نور سطوت وار
پارلدایان شواوزون سونکولرده دهشت وار
غزا یولنده فدای حیات شانلی اولور
بو یولده یاره‌لنن هر نفر نشانلی اولور
شو یوز باشی نه قدر بختیاردر الان
قلیج الدهء بریلنده دلاوران جهان
شو بر نفر نه قدر افتخار ایچنده باقك
جمال انوری حزن وغبار ایچنده باقك
مظفرتی تأمین ایدن ار اوغلنه باق
شو ذروه‌یه دیکیور قان ایچنده بر سنجاق
انك دینیرکه بو حالی جهانی دوندریور
الده مرمیٔ آتش‌فشانی دوندریور

بزز او قوم نجیب ومعاونت پرور
اسیرلر بیله بزدن معاونت بکلر
اوت بز آنلری اطعام ایله بکام ایدرز
علو شان ایله ابقای نیك نام ایدرز .
جنودمزده علو جناب وشان واردر
بزه امان دینه هر زمان امان واردر
غرور بزده دکلدر، غرور دشمنده
فتور بزده دکلدر فتور دشمنده
غلوص! سنك‌ده کوزلمش نصیبك ایشته بتون
تشرف ایلدك اسلام عسکریله بوکون
وولستین اول شرفی ایتدی اولا احراز
سکا تقدم ایدریا بو موقع ممتاز
سمای سطوتی قیلدك جهت جهت تنویر
بو نظم ایله ایدرم پادشاهمی توقیر

§

جدیکك علویت شاهانه‌سین یاد ایلدك
عسکرك شاد اولدی الطافکه امداد ایلدك
سطوتکله دشمنی مقهورو برباد ایلدك
پادشاهم روح پاك فاتحی شاد ایلدك

—

بر غزا ایتدکه تحسین خوان ایدر قدسیلری
بر غزا ایتدك که الطاف خدادر یاوری
تا غلوص صحراسنه سوق ایلدکده عسکری
پادشاهم روح پاك فاتحی شاد ایلدك

—

آفرینخواندر اعالی رأیکه ، تدبیرکه
عرش سطوت لوحهٔ توقیر اولور بیله شمشیرکه
ملك اعدایی کچیردك پنجهٔ تسخیرکه
پادشاهم روح پاك فاتحی شاد ایلدك

—

سایهٔ لطفکده احراز ایتدیکی شان هرارك
روحنی شادان ایدر سلطان سلیم اکبرك
فیض لطفکله شفایاب اولدی غازی عسکرك
پادشاهم روح پاك فاتحی شاد ایلدك

—

عمریکی اجلالکی افزون ایده رب مجید
اویله برعسکرله قیلدکه بو ملکی مستفید
اولمق ایستر هرنفر مطلق یاغازی یاشهید
پادشاهم روح پاك فاتحی شاد ایلدك

محمد جمدل

ترحاله شهری

Ville de Trikala

فضیلتلو ثریا افندی حضرتلری طرفندن اهدا بیورلمشدر.

قصیدهٔ ابن الفارض

م

(شفعت) زوج معناسنه شفعدن مأخوذدر. برنجی (حج) فتح حا ایله معلومدره ایکنجی (حجتی) کسر حا ایله وحدته دلالت ایدن (حجته) ك تثنیه‌سیدر . (خ) حبیبهم بر حجمی ایکی حج بدلی اولهرق قبول ایلدی .جونکه ایکی حجه بدل اولدیغنك برهانی مکهٔ مکرمه‌یه قریب بولنان مصلی‌ده حبیبمك ظهور وتجلی ایلمسیدر .

کحلت عینی عمیً ران غیرها
نظرته ایه عنی ذا الرشی

(ایه) ایه) ال وبرر معناسنه کلمهٔ زجویه‌در . الرشی جیلان یاوریسی معناسنه رشانك مصغریدر (خ) کوزلك سورمه‌سی کوزمه چکلسون . سندن بشقه‌سنه بقارسم

ای ارتق ال ویرر جیلان یاوریسی مرحمت ایله

جنته عندی رباها امحلت
ام حلت عجلتها من جنتی

(م) ریا) مرتفع محل (محلت) قحط وغلا دیمك (حلت) حلودن مأخوذدر . عجلیها) بنی مجهولدر (خ) منزل ملیحه تزدمده جنت کیبدر. ایسترسه اوراده قحط وغلا اولسون ایسترسه اولسون موعود اولان ایکی جنتك بری عاجلا بکا ویرلمشدرکه او دیاده‌در دیاردر

کعروس جلیت فی حبر
صنع صنعاء ودیباج خوی

(حبر) صنعاقا شندن بر نوعدر (دیباج) دیبا) نك معربیدر . عجمستانده خوی ناحیه‌سنده حریر ایله آلتوندن معمول بر نوع قماشدر (خ) ملیحه یمن ایله خوی قماشلرندن معمول لباسلرینی تلبس ایدوب کلین کبی سوسلنمشدر .

(مابعدی وار)

آلام

(مابعد)

بنی معذور کور! بکا طارله ! .. شفقت خواهرانه‌کله محظوظ ومتسلی اولدیغمی بیلیرسك .

دون والدەم استانبوله ایندی. بسبتون یالکز قالدم. آرتق بو طاغ باشلرنده برخوف نهای ایچنده بولنیورم. کیجه‌لری جواردەکی اورمانلرده حیوانات وحشیه باغریور، قورقیورم. اوطه‌مده یالکز یاته‌مایورم، پدرمك اوطه‌سنده، مندر اوزرنده بر آز کوزمه اویقو کیریور. ذاتاً اولکی مکتوبلر مك برنده‌ده یازدمدی‌یا، بنم اویقوم بر بی‌تابی کدردن، بر تعب تفکردن مجالسز قاله‌رق اوزانمق، کندمدن کچمکدر.

بکا ینه برادرکزدن، آرزوی تأهلدن بحث ایدیورسکز، فقط بیلیورمیسکز؟ نی نه قدر مضطرب ایدیورسکز؟ قرداشم صائبه‌جکم! بنم بوندن زیاده بدبخت اولمقمی ایسترمیسکز؟ خیر دکلمی؟.. اویله ایسه بکا ارتق بو مسئله‌دن بحث ایتمیکز. چونکه بوشفقتکز نی ظنکزك عکسی اوله‌رق دهـا شدتلی بر فلاکته آتەبیلیر. بز قادینز. بزم الك یوك دشمنمز «عجز»در. کیم بیلیر؟ بلکه بن‌ده بو دشمنك دست قهرندن قورتوله‌مام، وظائف مادرانه‌مك بیوکلکنی دوشنه‌میه‌جك درجه‌ده اظهار عجز ایدرم، دیدکلرکزه قاپیلیرم. طبیعیدرکه انسان دائما معالیه، فضائله مشتاقدر، بو مزیاتك اصحابنی بر تقدیر وجدانی ایله سور، تکریم ایدر. ایشته بونك ایچوندرکه بن‌ده برادرکزك فضل وعرفانه حرمت ایدوب طورر ایکن سز بنم نظر یأس آلودمه درلو درلو پارلاق امیدلر سریمکده دوام ایدرسه‌کز بلکه ایلریده بو حال درونی بر محبتی، روحانی براشتیاق بادی اولور. درد مأیوسیتمه برده درد ابتلا قاریشیر. او وقت نه یاپارم؟ حالك مظهر التفات ونوازشی اولسه‌م بیله استقبال بنم ایچون بر جای ندم، بلکه‌ده دها درین بر حفرهٔ فلاکت حاضرلار؛ هم‌ده بونی نور دیده‌م چوجقلرم قازار اویله دکلمی صائبه‌جکم؟ اویله دکلمی مسعود والده؟ . . ایشته بورالری دوشونکز، ایکی چوجقلی بر مأیوس والده‌نك دها زیاده مضطرب، بدبخت، فلکزده اولمامسنه آرزو کوسترکز! ...

بلکه تزاکتسزلکمه ویررسك، فقط دوشونکزکه کیجه‌نك شو ساعتنده (ساعت ٧) یالکزجه اوطورروب عمرینك ماضی‌یه قاریشان قسمنك اضطرابلریله نالان استقبالك محن ومشاق مجهوله‌سنی دوشونه‌رك حیاته نفرتله نکران بریدبخت قادین ایکی چوجقلی متروك بر والده اولمامش اولسه ایدم کوستر-دیککز شفقت ملکانه‌یه قارشی بویله بر قبالقده بولنماز ایدم. برادرکزك بنی سو-دیکنی سویله‌یورسکز. اویله اما عزیزم! مسعودیت مستقبله‌نك حصول بوله‌سی ایچون بو کافی دکلدر: بنم اوتی سومکلکم لازمدر. حال بوکه بنم قلبمده بری برینه مباین اوقدر حسلر وارکه بونلر بکا سنك صایدیغك مسعودیتلری پك اجنبی کوستریورلر. برادرکزك مزیت علم وعرفانمه، کنجلکنه قلبنه لایق عفیف، کوزل. کنج بر ملك بولق کوچ دکلدر. نیچون هر جهتدن لایق اولمایان بنم کبی بدبخت، پریشان، بر قادینی برادرکزه مناسب کوررسکز؟ برادرکزك جداً بختیارلغنه سعی ایدیکز. آه انسان بختیارلغنی تحری ایتملی، ممنون یشامغه غیرت ایتملی، یوقسه اه کوسترمسون، امیدسزلك ومأیوسیتیله کچن حیات کبی مشکل برشی تصور اولنه‌ماز. قارداشم! آرتق بنم حقمده او یولده شیلر دوشونمه‌یکز. چونکه سز دوشونسه‌کزده بن دوشونه‌م. چونکه بو کبی شیلری دوشونمك ایچون اولا کندمی هر دوشونمکلکم لازم. حال بوکه کوندن کونه بن کندمی دوشونمکدن صرف نظر ایدیورم. چونکه کندمدن زیاده دوشونلمکه محتاج ایکی بدبخت چوجقلرك والده‌لریم. ایشته بوقدر! ... کوزلرکزدن اوپرم قرداشم!

مابعد وختامی کله‌جك نسخه‌ده

لطائف کویان شعرا

١

خانم الی

برصبح ذی صفای بهاردە، سیاحلرك حیران اولدقلری بوغاز ایچنك راکد، مائی صولری اوستده آهسته آهسته قایوب کیدن ایکی چفته برقایقده، صرمه ایشلمه‌لی پوشیده‌سی، یاشماغی، سحر بلوطی قدر خفیف رخساری شفق کبی لعلکون برنادرهٔ ملاحت بولنیوردی. کوکلرك صاچدینی قطره‌لر، عکس خورشیدایله، برر الماس پاره شکلنده کورینیوردی شاقاقلرندن چیقان التون صاچلری، آفتاب نو طلوعك ایلك حزمهٔ ضیاسیله یالدیزلانمشدی. شمدی خانم، نرمین، پنبه، اللرندن ... اوپارمقلریله برکنج قلبك سزار عاشقانه‌سنی اوقشامغه مخصوص دلفریب پارماقلی اللرندن برینی بیلبازه‌سنك فیل دیشندن معمول صاپنه ربط ایتمش، اوبرینی، کلیشی کوزل، قایغك کناردن اوزاتمشدی.

کوچك بر صندال بوزورق مزینك یانندن آهسته آهسته کچدی. خانم، ایری الاکوزلریله، صندالده اوتوران نحیف عصبی بر ذاتی نظر تدقیقدن کچیررکن، اونك بر تبسم عصبی ایله بویله دیدیکنی ایشتدی:

الحسد ای مروحه‌اولمش مقامك دست‌یار
الوررسه بویله الویرسون کشی‌یه روزکار

بر الده کل بر الده جام

عندلیبان شعرامزدن، اکثریا مدار اشتغالی چیچك یتشدیرمکدن عبارت اولان بر ذاتك صیفیه‌سنده برکیجه مسافر قالیر.

ایرتەسی کون، صبح نخستین بهارك لطائف بی‌پایانندن استفاده، قصدیله، خانه صاحبیله برابر باغچه‌یه چیقارلر. قوشلرك نور نوظهور صباحه قارشی ترنم ایدیشی، پاپراقلرك تماس نسیم خفیف ایله خشردایشی قوملو طرحلر آره‌سندن کورونن زمردین چمنلر اوستندەکی ژاله‌لرك — نظر شاعرانه‌ده بردامله کوزیاشی کبی مهتز اولیشی مسافرك طبع شاعرانه‌سنی انبساطه کتیرر. بوانشاده، زمینی چمنلردن سماسی لیلاقلردن تشکل ایتمش برقریه‌یه کیررلر. قریه‌نك اوکنده

بولنان پك طبیعی انشا اولونمش برلاقك، یوصون طوتمش قیالر آره‌سندن دوشه‌رك برغبار سیمین صاچان شلاله‌لرك، فواره‌نك کومش بر شمسیه کبی آچەرق، حوضك اترنجه دوکدیکی مختلف انه‌لر بو زمانده خوابیده کورونن طبیعته نی سویلر ظن اولونور. بوقدر بدایعه قارشی احتساسات عاشقانه‌سی انکشافه باشلایان شاعر، الیریده، آقاسیاء اخلامور داللرندن کوچك بر خیابان تشکیل ایدن بر نقطه‌ده، الده قهوه تبسیله، برنادرهٔ حسنك کندیلرینه طوغرو کلکده اولدیغنی کورر. یاپراقلرك صاریشین چهره‌سی آراسندن سوزولن نور خورشیده مقابل کلدکجه، ایکی نجم لاجوردی‌یه بکزه‌ین کوزلرینی — بیلمم نصل برحس حجاب ایله — یره‌ایندیردیکی زمان، قومرال کبریکلری کوز قاپاقلرینی خفیف بر کوللکه آراسنده براقدقجه، نیم کشاده، لعلکون دوداقلری آز بر تبسمله مشعشع، بیاض دیشلرینی کشف ایتدکجه شاعرده آرام قالمامغه باشلار. قهوه‌نی تزه‌یه‌رك آلیر. بر آرالق سوز باغچه‌نك لطافته انتقال ایلر. بو اثناده شاعر، خانه صاحبی — حسن طبیعتدن طولایی — تبریك ایلر.

بر قدح قونیاق کتیرلمسنی امر ایدر.

براز صوکره، قونیاغی کتیرمکده اولان ساقی مسافره بر جیله کوستردمك ایچون ژاله‌لر اره‌سنده، نمناك یاپراقلر ایچنده هنوز آچیلمش، خوشبو، آتشین برکل قوپاره‌رق ایکیسنی‌ده تقدیمه شتابان اولور.

اوزمان شاعر:

کلستان نازده کوردم که اول نورسته کل
صبحدم بردسته جام آلمش کلیر بردسته کل
مطلع لطیفی — قلباً — انشاد ایتمش، فقط درونندن قوپوب کلن برفریاد بلبلانه‌یی اظهار ایچون کندنده جسارت بوله‌مامشدر!.

محمد جمال

مقالهٔ مخصوصه

حقوق بین‌الدولدن

حرب

حال صلح وظائف متقابله اوزرینه مبنیدر. وظائف مذکوره‌دن اك باشلیجه‌سی حرب ایده‌جك بر دولتك اولجه دیکرلرینه اشعار کیفیت ایلمسنی ایجاب ایتدیرندرکه بو اولمدیمی تقدیرده بوندن متحصل اعتماد متقابل دخی اوله‌میه‌جنی جهتله بین الدول مناسبات مسالمتکارانه وجودی قابل اوله‌میه‌جنی کبی دولتلری دائما یکدیکرینه قارشی محترزانه حرکته مجبور ایده‌جکدر. بینلرنده مناسبات مسالمتکارانه‌نك وجودی ایله صلح ایجاباتی اولان وظائف متقابله دول مذکوره‌جه حربه ابتدار اولنه‌جنی زمان بوحال صلحك منقضی اولدیغنی دیکرلرینه اخباروا شعاری ایجاب ایتدیریر. اعلان حرب ایتمکسزین بر دولته تعرض ایدن بر حکومت دولت مذکوره‌یی حال صلحك اعاده ایلدیکی وسائط ایله مدافعهٔ حقوق ومنافعه مجبور ایدر، بناءً علیه تعرض ایدن افراده قارشی اشقیا و قورصانلر حقنده‌کی قوانین مخصوصه‌سنه توفیقاً حرکت ایدر. چونکه بونلر اعلان حرب ایلمزلر. صلح ومسالمت نه‌در بیلمزلر. تعرض کورن دولت دشمن عسکرلرینه اشقیا نظریله باقوب دفع وتنکیللری وسائطه اوصورتله مراجعت ایده‌بیله‌جکی کبی دوام مخاصماتی حالنده نهایت طرفین دول متحده بیننده متحدث اصول وجه‌ایله حرب ایلرلر. بناءً علیه اعلان مناسبات صلحیه‌نك نهایتی و حال حرب ومخاصماتك بدایتی اشعار ایدر.

یکدیکری ممالکنده بولنان مأمورین خارجیه‌نك جلبی حکومتین بیننده مناسبات دوستانه‌یه خلل طاری اولدیغنه علامت اولسه بیله تمامیله اعلان حربه اشارت اولنه‌مز. بشرط عن‌که مأمورین مذکوره‌نك جلبی بونی ایما ایدر. تبلیغات دیپلوماتیقه ایله وقوعه‌کلیر.

حکومتلر یکدیکرینه تحریراً اعلان حرب ایدرلر. بوده مختلف صورتده اولە. بیلیر. بر مأمور سیاسی طرفدن رسماً ویریلن و بر مدت معینه‌دن دکوکره حکومتین بیننده مناسبات صلحیه منقطع اولەرق حال حربك ابتدار ایده‌جکنی مشعر برنوطه صورتیله اعلان حرب ایدلدیکی کبی طرفیندن بری اردوسنك دیکر طرفك قوماندانه‌سنه مخاصمانك فلانجه کوندن اعتباراً ابتدار ایده‌جکنی ویاخود اوطرف اردوسنك هر کونه حرکت تجاوزیه‌سی اعلان حرب صورتیله تلقی اولنه‌جغنی مبین کوندریلن نوطه ایله دخی اعلان حرب ایدیلیر.

مخاصمانه ابتدار ایلمزدن اول یکدیکرینه اعلان حرب ایلمکی ایجاب ایتدرن اسباب اعلان حرب کیفیتنك محاربه‌یه اشتراك ایتمیوب بی‌طرف قلان دولتلره‌دخی اشعارینی ایجاب ایتدیریر. عکس تقدیرده دول‌مذکوره بی‌طرفلق وظائفنه رعایت ویا عدم رعایتده مختار قالیر.

اعلان حربك معاهدات موجوده حقنده‌کی تأثیراتی معاهدات مذکوره‌نك حال صلح و یا حال حرب نقطهٔ نظرندن منعقد اولدقلرینه نظراً تبدل ایدر.

دولتین مذکوره‌تین بیننده مناسبات صلحیه حقنده موجود اولان معاهدات مناسبات مذکوره منقطع اولمغله حکمدن ساقط اولمسی طبیعدر. ذاتاً معاهدات مذکوره‌نك حصولنه بادی اولان کیفیات آرتق موجود اولدیغی جهتله موضوع لهك فقدانیله حکمسز قالیر.

حال حرب ایچون منعقد معاهداته ایسه اعلان حربك تأثیراتی کلیاً بر صورت معکوسه‌ده‌در. ذاتاً بونلر خصوصات حربیه ایچون منعقد اولدقلری جهتله زمان صلحده‌ده موجود ایسه‌لرده اصل حربك وقوعه کلمسیله موضوع اولان کیفیات ظهور ایده‌جکندن احکامنك تطبیق واجراسی حرب ایله ابتدا ایدر.

حسین نظمی

امواجیله هر دقیقه ارام قلبی تهدید ایتدیکی حالده دوشونلمك ایستیرسه فرط ملال مانع انتظام افکار او. له‌رق زمان فکر حکمت عجز بشردن استمداده باشلایه‌جق قدر حیرتلر ایچنه دوشر.

مابعدی وار

ابه رفعت سامح

برکل

مقتدر شاعرلرمزدن مشتاق بابا بتلیسلیدر. مرحومك، برچوق اشعار عاشقانه‌نك مرأت انعکاسی اولان دیوان مطبوعی بوندن اون التی اون یدی سنه اول کورمشدم. مشارالیهك:

«ابرمه‌دن سم الخیاط جسممه جان ورشه‌سی»

«زلفنك زنارینه بنـد اولدی ایمان رشته‌سی،

مطلع بی بدلنـك قائلی بولنان شیخ مشتاق اولوب اولدیغنده متر- ددم. ذاتاً بو بابده بر تتبعده بولنه‌مادم.

آق صاچلی، آق صاقللی بر پیر نورانی اولان وبوندن قرق اللی سنه اول شهرمزه کلن مشارالیه اوزمانك اعاظم اغنیاسندن ومشاهیر کبرا سندن بر ذاتك داخل حضوری اولدیغی صیره‌ده — سن وحالیله متناسب اولمیه‌جق در- جه‌ده — انشاد ایتدیکی نشاید عاشقانه وکوستر- دیکی طور رندانه فوق- العاده موجب حظ اولدیغندن، شاعری قبول ایدن ذات، هنوز اشترا ایلدیکی بش التی جاریه‌نك کتیرلمسنی امر ایدوب، هربری خزینه‌لر

حدود یونانیه ارکان حرب هیئتندن میرالای عزتلو انور بك افندی
Colonel Enver Bey, membre de l'état major de l'armée d'opération

دکر اولان بو پری پیکرلری شاعر پیره ارائه ایله:

— هانکیسنی ایسترسه‌ك آل! دیدی.

شاعر برکندینه باقدی. برده، آرتق عالم بقایی تماشا استعدادنده بولنان نظر حیرانی قارشیسنده‌کی قیزلردن برینه عطف ایتدی. شمدی کندینی بیتمش، انی باشلامش بر حیات کوردی. تیرەك اللریله صاقالنی، بیاض صاچلرینی کوسترردی. کوردیکی التفاته تشکرله برابر، شویله بر استغنای شاعرانه‌دن‌ده کندینی آلمادی:

— تشکر ایدەرم. بویله شیلردن واز کچه‌لی چوق اولدی. آرتق بزده رؤیت دیدار الهی آرزوسندن باشقه برشی قالمادی.

شوهدیه‌نك قبولی ایچون نه‌قدر اصرار ایدلسه، شاعرده عدم قبوله اوقدر اصرار ایتدی. نهایت، ازهار رنکارنکی اوزاقلره قدر نشر رایحه ایدن باغچه‌یه طوغری یوریدیکی صیره‌ده، ذات سخاوت پرور طر- فندن ویریلن امر اوزرینه جاریه شاعری تعقیب ایلدی.

مشتاق، اوراده، برکل فدانك یاننده بردن بره انکشاف ایدن نیم متبسم، مخمور باقیشلی:

نازی آب ایتمش ده برفواره‌رسم ایتمش خیال ایشته او صولر آتلمش قامتك اولمش سنك یاخود:

صانمدم اولمش جسته بر فوارهٔ آب حیات بویله کوسترردی بکا اول قد مستتاسنی

بیتلرینك ماصدق اوله‌جق درجه‌ده اندامه مالك اولان و براز اول نظر دقت شاعری جلب ایدن قیزی کورر کورمز — مجرد لطیفه اولمق اوزره — غریب بر نظرینه، حزین براداسنه شو سوزی ترديف ایتدی:

— بر بوسه!..

بو بر ساطخورده‌نك، اون بش بهار کورمش برتونهاله‌صوك رجاسی ایدی. بلکه بو رجانك ایچنده ماضیی استقباله ارجاع ایده‌جك برراپحهٔ شباب، بلکه کوز یاشلری واردی.

آهسته آهسته باشلایان بر تبسم قیزك دهان لعلکونی آچدی. متعاقباً سرائر عاشقانه‌نك ابواب کلزنکی اولان دوداقلرندن

بر طوفان خنده بوشاندی. پارماقلری، کل یاپراقلری آره- سنده، خفیفجه طولاشدی. برکل قوپاردی. بو تازه چیچك، بو کوزل بهار او ورد لدنی، قارشیسنده‌کی اختیار- زان رسیده‌یه اوزاندی. بویله برکاله مشتاقك سنك مزاری اوسنده آچیلمامش اولدیغنی کیم تأیین ایده‌بیلیر؟

بو آره‌لق برسس:

— بو قیز سکا نه یاپیور، مشتاق بابا! دیه عکس ایتدی. شاعر، قیزدن آلدیغی کلی اوزا- ته‌رق، شو بیتی ایراد ایله‌دی:

بربوسه‌می برکلی وبرسك دیدی کوکلم.

بر نیم تبسمله او آفت کولیوردی.

مرحوم جنبان

نسیم نواز شکار بهارك خفیف خفیف وزان اولدیغی بر دمده، اختران نور افشان فجرك، رنك منیر صباحه قارشی، یاواش یاواش سوندیکی بر صیره‌ده، پنجره‌نك کنارنده‌کی سدیرینه طایانمش، بر آیاغی سدیردن آشاغی صارقه‌رق زمین اللرندن بری صاچلرینك آره‌سنه کومولمش، اوبری کلیشی کوزل کوکسنك اوستنه، دوشمش یالکز، تنفس لطیفیله اهتزازه کلن بیاض برتول آتیلمش شابدن تازه برقیزك، بو خوابیده حالنه قارشی اورادە. اوسدیرك‌باشی اوجنده، کوزلری نمناك، چهره‌سی اوچوق، دوداقلری رعشه‌دار بر شاعرك مرحوم جنبان اولدیغنی کوررسه‌کز، بوکا شاعرانه برلوحه ذیکده تردد ایدرمیسکز؟ بویله برلوحه‌نك زیرینه یازلق ایچون ایسه شو قطعه مناسب کورلمزمی؟

خیلی زمان مرحوم جنبان ایدم
اویقویه دالمش ایدی اول شیوه‌کار
ملك دله بزده سلیمان ایدم
قبضهٔ دستمده ایدی روزکار

محمد مهدل

آلام

[مابعد وختام]

یکرمی اوچ سنه صوکره

سیلاب زمان برسرعت دائمه ایله آقار. توقف ایتمز. الك راکد وساکن کورولن بر دمنده‌بیله ینه سرعت اولیه‌سیله قوشار. عمان بی‌حدود ماضیی‌یه دوکولور؛ یالکز کذرکاهنده ایزلر، کونا کون اثرلر براقیر. امتداد حیاتی اولچن بر واحد قیاسی دینیله بیان زمانك حکمی پك مؤثرددر. اجزای زمان تدقیق ایدلسه، احکامی برپره جمع اولنسه انسان بر جسیم مجموعهٔ شئونات عالم، بر معظم وقایعنامهٔ کائنات قارشیسنده قالیر. بر دقیقه‌لك زمانك حیاته پك بیوك تأثیری واردر. اوت بوقدرجق بر زمانك فضای حیات ایچنده چوپردیکی کردابلر، معمورهٔ‌مسعودیت اوزرنده‌حصوله کتیردیکی خرابه‌لر پك چوقدر. جهان زمانك تابع احکامی، بشر ایسه اسیری درمانیدر. قیشك قارلری، سفالتلری ایچنده بهارك شوقلرینی طراوتلرینی کوسترمك، کیجه‌نك سیاهیٔ عدمی تنویر ایدن ظلمتلری، دهشتلری اورته‌سنده مهتابلر، سروسیمنلر تجلی ایتدیرمك آنحق بو موجد معنویه مخصوصدر!!..

ایشته زمانك بویله بیك درلو تبدلات وآثارینه اوغرایه اوغرایه تام یکرمی اوچ سنه کچمش ایدی. ینه بهار ایدی. باغچه‌لر لطائف طبیعتله زینتلنمش ایدی. اریکلر، آبوالر جیچك آچمش ایدی. بونلرك آره- سنده کابکلر اوچیور. قوشلر طولاشیور. بوجکلر اوتیور ایدی. صیفه‌نك اوکنده‌کی حوضك کنارینه آتلمش ایکی قولتوق صندالیه‌سنده، نهالانی حوضك اوزرینه

عکس رخ جانان

بر شاعر، مسافری بولندینی بر ذات ایله، باغچه‌ده حوض باشنده ادارهٔ اقداح ایدرمش. بو اثناده، یانلرنده طوران ساقیٔ دلارامك عکس دیداری، حوضك صاف، براق صویی اوستنده تموجه باشلامش، شاعر کمال حیرتله بو عکس لطیفه باقوب طالنجه، ظریف اولان خانه صاحبی، پارماقلریله صویی قاریشدیره‌رق، حوضك صافیتی بولاندیرمش، قارشیسنده‌کی سطح مصفای آبی، برمرأت مجلایه بکزه‌دن شاعر ایسه، بوشاشه‌دن متأثر اوله‌رق: مرأته عکس رخ جانانه باقارکن سردست قضانك ایکی پارماغنی کوردم دیمش!..

آلاصونیه اردوی همایونی قومندانلرندن برنجی سعادتلو عمر نشأت پاشا حضرتلری
S. E. Omer Nechèt pacha générale de division dans l'armée Impériale d'Ella-ona

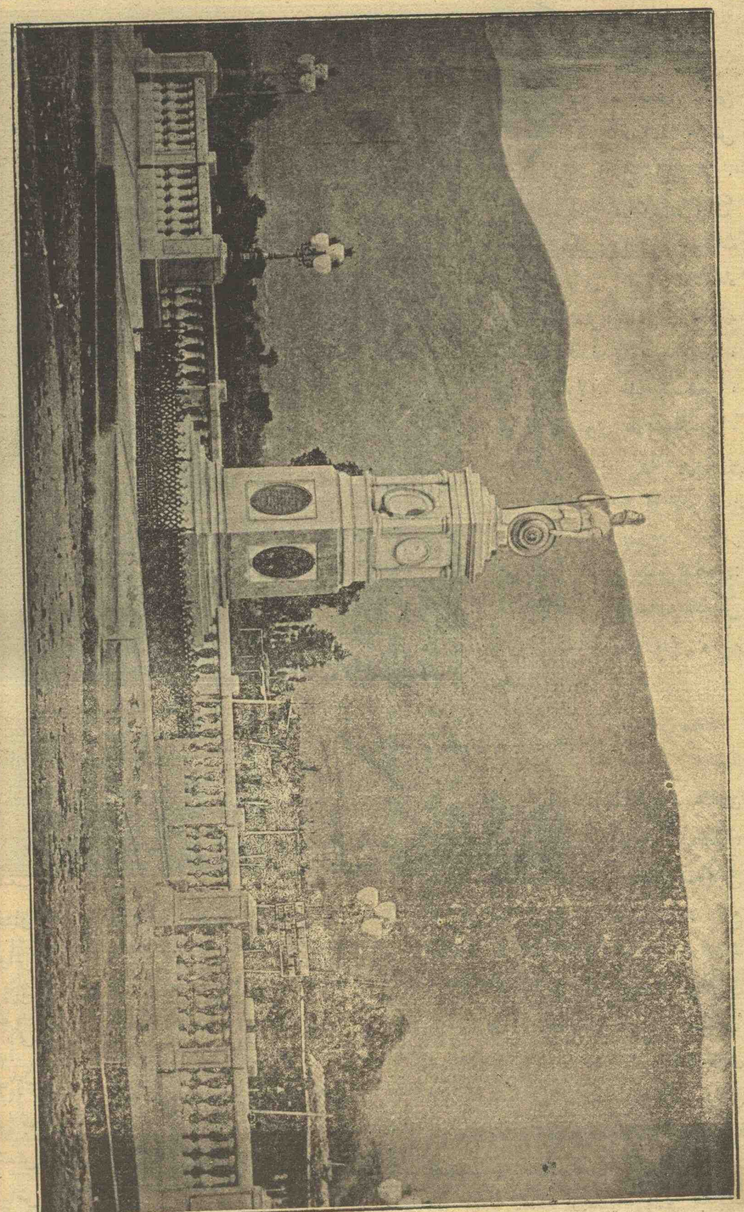

غلوص شمن‌دوفر استاسیونی
La Gare de Volo

نجیبه بر همشیره‌مك ، بر همشیرهٔ صباوتمك ملك قدر لطیف ، عفت قدر جاذب وجدان بر خانم قیزینی آلیورم . بودور مسعودیتك حیاتمده نه قدر رونقلی بر عالم ایندیره‌جكی تصوره حقیقةً صیغماز . بر زواللی والده‌یی سنه‌لرجه تسلی وبوكون ایسه مسعود ایدن وفاكار صائبه‌جكم ! كل شدت سروردن، حسیات شكراندن لرزه‌ناك بولنان دوداقلرمی ، اوخلقت نجیبانه‌كك شعشعه‌سنی گوستدن نورانی ناصیه‌كه طوقوندیره‌یم ! . . .

ایكی اختیار والده بری‌ینی دراغوش ایتدی . ایكیسنك‌ده گیریپكلرینی بر قطرهٔ تأثر ومسرت ایله ایصلاتمش ایدی. برحد وجد ایچنده قالدیلر. نجیبه ، مژگانلریی ترطیب ایدن داملهٔ اوزرنده ، قرق اللی سنه‌دن بری گچیردیكی ایام سیاه بدبختینك الواح یأس نماسنی ، صائبه‌نك معاملات شفقتكارانه‌سنی، باشقه برخانم قیزی مسعود ایتمش اولان شریف بكك خیال محبت افروزینی تأمین ایتملری ایچون دنیانك هردرلو محنت طاقتفرساسنه سینهٔ تحمل كوسترمش اولدیغی چوجقلرینك تعظیمات وتقدیرات دائمه‌لرینی ونهایت بونلرك دور مسعود تأهللرینی مجتمع كوردیكی ومحزونانه ، غریبانه ، مسعودانه اولق اوزره بر طاقم حسیات شدیده‌نك تأثیراتی آلتنده بولندیغی حالده صائبه‌نك آلتنده ، كوزلرندن اوپدی. صوكره شونی سویلدی :

— . شفقتلی رفیقه ! . . .

صائبه‌ده شوایكی كلمه‌ایله جواب ویردی:

— . نجابتلی والده ! . .

محمد انیسی

ختام

طوغری‌یی صارقمش صاری كل اورمانینك ایچنده ایكی اختیار قادین قوه‌نشیورلر ایدی :

بری‌دیور ایدی‌كه :

— قارداشم عمر قوش كبی اوچوب گیدور . مینی مینه‌رمز بویویور؛ باق؛ هله مینی مینی « نعیمه » ك نصل چیچك كبی آچیدی سرپلدی .

ـ حقیقت «نعیمه»ی بوسنه ایرشدیره‌نك قدر عمرمدن وفا مأمول ایتمز ایدم . حیاتمده بویله بر مسعودیت اخیره تصوری هیچ بنی اویالاماش ایدی . استقبالمده مپ كدر ، هپ یأس ، مپ محنت كورر ایدم ؛ كین عمرم بنی بویله سیاه دوشونجه‌لر ایچنده براقمش ایدی ؛ فقط بوكون مسعودم. بوكون بختیارم . اویله دكی صائبه‌جكم ؟ . . سزده بنم كبی مسعود دكلسیك همشیره‌جكم ! . .

— . امین اولكه بن سندن دها زیاده بر سرور ایچنده‌یم . اوغلمه‌اسمی كبی حالی.ه

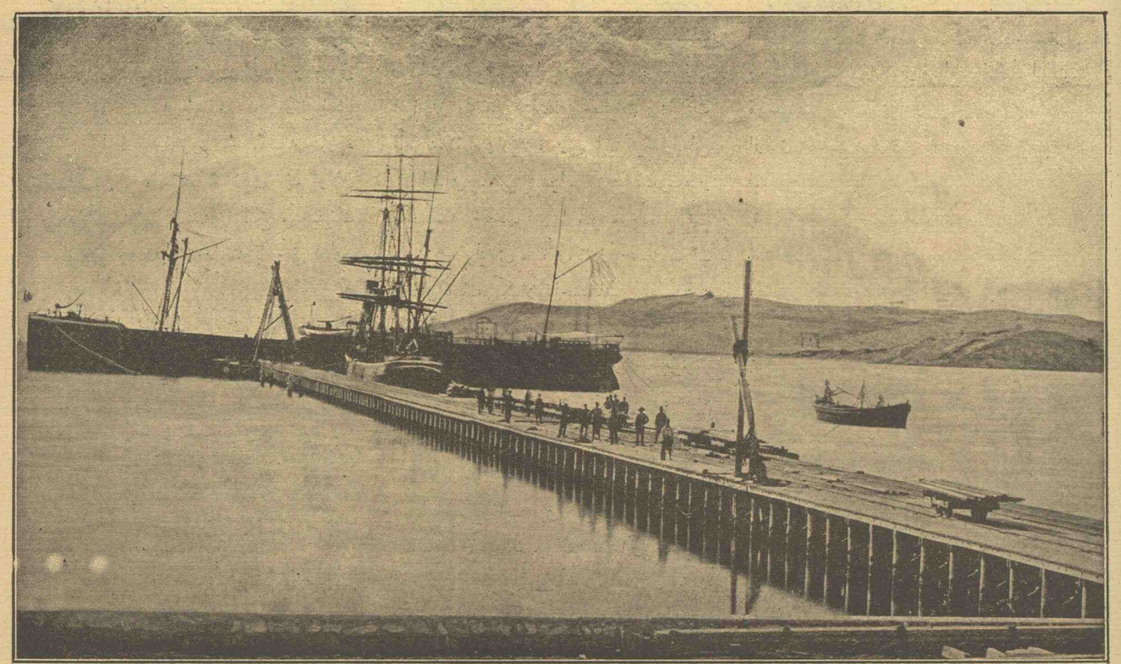

غلوصده واپور اسكله‌سی
L'échelle de Volo

لسان الحان

مابعد عدد ٢٠

محرری : م . رؤف یكتا

ازمنهٔ قدیمه‌یه منسوب اقوام مختلفه‌نك تاریخ موسیقیلری حقنده معلومات لازمه آلمق وباخصوص بوكون‌فوق‌العاده مترقی‌عد ایدیلن‌اوروپاموسیقیسی ایله بر درجه‌یه قدر محروم ترقی بولنان شرق موسیقیسی آره‌سنده‌كی تفاوت واختلافك ماهیت واسباب حقیقیه‌سنی آكلامق ایچون بو موسیقیلر حقنده آیری آیری تدقیقاتده بولنمق اقتضا ایدر . بعض اوروپالی مورخلرك یاپدقلری كبی موسیقیٔ قدیم ایله حال حاضرده‌كی شرق وغرب موسیقیسنی مقایسه‌یه گیریشه‌رك الده بولنان درمه چاتمه معلومات ناقصه ایله انتقاداتده بولنیله‌جق اولور وغرب موسیقیسنك شمدیكی قواعدی خلافنده بشقه بر موسیقی نظریاتنك موجودیتی بیله تصور اولنمق ایستنلمز ایسه تاریخ عمومیٔ فن موسیقی حقنده بر فكر صحیح پیدا‌سی قابل اولهمز .

نه حاجت ! بر مرتبهٔ كامله واصل اولدیغی ادعا ایدیلن اوروپا موسیقیسنك شمدیه قدر اوغرادیغی تحولات وتبدلات ایله بو موسیقیه اساس اولان سلسلهٔ طبیعیهٔ اصواتك (Gamme) بوندن اوچ عصر مقدم معروف ومستعمل اولان غامه كلیاً مباین بولندیغی معلوم دكلیدر؟ [١] « آرمونی »

[١] فرنسه اقاده‌میسی اعضاسندن موسو (قامیل سن سائن) ك تاریخ موسیقی حقنده غایت مدققانه یازدیغی بر مقاله‌نك فقرهٔ آتیه‌می تنویر مد مزه پك كوزل خدمت ایده‌جك دلائلدن اولمقله شوراجعده بالترجمه ایراتی مناسب كوردك؛ مومی‌الیه بو مقاله‌سنده فن موسیقیٔ قدیم اوغرادیغی تقلبات عدیده‌یی برصورت وافیانه‌ده بسط وتمهیددن صكره استقبال موسیقی‌یه توجیه كلام ایله دیورك : « چینلیلر بر چوق عصرلردن بری موسیقیده‌كی یارم سلری طانیمقده وبونلره (لو) نامنی ویرمكده درلر، حتی موسیقی كتابلرنده (لو) لرك نسبت‌وابعاد موسیقیه‌می دخی